

Wat beweegt basisschoolkinderen in Presikhaaf - West

Opdrachtgever: Leerbedrijf Diagonaal - Gerrit Spekschoor
Afstudeerbegeleider: Gert Vriend
Projectnemers: Daan van Lith / Martijn Hariri
Studentnummer: 428283 / 441927
School: Hogeschool van Arnhem en Nijmegen
Plaats: Arnhem

Samenvatting

Leerbedrijf Diagonaal vindt het van belang aandacht te besteden op het gebied van sport en bewegen aan de doelgroep basisschoolkinderen. Met dit onderzoek wil het leerbedrijf een beeld krijgen van de factoren die van invloed zijn op het sport- en beweeggedrag van de doelgroep in Presikhaaf - West. Het doel van het onderzoek is het ontwikkelen van beleidsinstrumenten in de vorm van een adviesrapport voor basisschooldocenten in de wijk Presikhaaf op het gebied van sport en bewegen. Door het hanteren van de onderzoeksmethodieken van de vrijetijdsbesteding, worden de invloedsfactoren op de vrijetijdsbesteding van kinderen in de leeftijdscategorie van 4 tot en met 12 jaar in beeld gebracht.

Om de doelstelling te verwezenlijken zijn er meerdere onderzoeksmethoden gebruikt, namelijk het afnemen van interviews met sleutelfiguren uit de werkgroep Breed Educatief aanbod en een verdiepend onderzoek van de gehouden enquêtes onder de kinderen van 4 tot en met 12 jaar in Presikhaaf - West uit eerder onderzoek.

Bevindingen en conclusie

Uit het kwantitatieve onderzoek komt naar voren dat 33 procent van de onderzoekspopulatie niet sport in verenigingsverband. Van de kinderen die sporten bij een vereniging sport 78 procent 1 á 2 keer week en 15 procent 3 á 4 keer in de week. Kinderen in Presikhaaf - West geven aan dat ze sporten, omdat ze het leuk vinden, omdat het gezond is en zich fit willen voelen. Minder dan 20 procent van de kinderen geeft aan dat het sport, omdat vriendjes dat ook doen. Dit is een opvallend laag percentage. Wat tevens opvalt, is dat de doelgroep niet of nauwelijks gestimuleerd wordt door de ouders om buiten te spelen/sporten. Sportdocenten stimuleren de basisschoolkinderen wel om te sporten. Naar mate het kind ouder wordt zie je interesse in sport om ergens beter in te worden. Veiligheid is een belangrijke factor die speelt in Presikhaaf - West, ouders vinden de buurt niet veilig. Veel van de kinderen weten niet goed wat voor activiteit of sport goed bij hun past, er is sprake van een gebrek aan creativiteit. De bereikbaarheid van een club, vereniging of andere instantie levert voor veel kinderen een probleem op. In veel gevallen hebben de ouders niet de middelen om de kinderen weg te brengen en op te halen. Uit de enquêtes wordt duidelijk dat 31 procent van de respondenten graag iets nieuws wil leren. Dit is bijna één op de drie kinderen.

Aanbevelingen

De conclusies die zijn getrokken uit het onderzoek zijn vertaald naar aanbevelingen. Deze aanbevelingen moeten het sport- en beweeggedrag stimuleren.

- Communicatieplan voor kinderen van 4 tot en met 12 jaar in Presikhaaf - West
- Communicatieplan voor de ouders van de kinderen in Presikhaaf - West
- Sport & Spelaanbod "He, doe je ook mee"
- Buurtbus " Veilig Thuis"
- Familie Sport Toernooitjes in de wijken van Presikhaaf - West
- Sportclinics "Presikhaaf op Maat".

Summary

Leerbedrijf Diagonaal finds it important to invest in sports and movement mainly for primary school children. With this studies the Leerbedrijf Diagonaal wants to learn more on the factors that influence the sport and exercise patterns of the target in Presikhaaf - West. The results of this research should resolve in some sort of policy which could be used by primary school teachers in the district Presikhaaf for sport and exercise. By using the investigation methods of leisure, the influencing factors on the leisure activities of children aged from 4 to 12 years are mapped.

To fulfill this objective several research methods were used, like interviews with key figures from the group Breed Educatief aanbod and an advanced research on the surveys from previous polss among the children from Presikhaaf – West aged 4 to 12 years.

Findings and conclusions

The results from quantitative research shows that 33 percent of the studied population does not sport in any form of club. From the children who do play sports within a club 78 percent sports 1 or 2 times a week and 15 percent 3 or 4 times a week. Children in Presikhaaf - West indicate that they exercise, because they enjoy it and because they want to feel healthy and fit. Less than 20 percent of the children are reporting that they participate in sports because friends do too. This is a remarkably low percentage. Striking is also the fact that parents hardly encourage their children to sport or to play outside. Sports Teachers do encourage primary school children to sports. When children do get older there interest on sports grows. Safety in the neighborhood is an influential factor on the parent of children in Presikhaaf – West. A lot of children do not know what sport or activity fits them the most, because there is a lack of creativity. Other problems for the children are the accessibility of sport clubs, associations or authorities. In many cases the parents do not have the necessary means to transport their children. Surveys show clearly that 31 percent of respondents would like to learn something new. That is almost one out of three children.

Recommendations

The following conclusions were drawn from the study and are translated into recommendations. The recommendations should encourage sport and physical activity.

- Communication plan for children aged 4 to 12 years in Presikhaaf – West
- Communication plan for parents in Presikhaaf – West
- Sports & Games Offering" Hey, doe je ook mee"
- "Home Safe" bus
- Family Sports tournaments in the districts of Presikhaaf – West
- Sport clinics Presikhaaf "Custom".

Voorwoord

Het onderzoek naar de factoren die van invloed zijn op het beweeggedrag van kinderen is uitgevoerd in het kader van de opleiding Sport, Gezondheid & Management. Het onderzoek is de afstudeeropdracht voor de opleiding. Terugkijkend op het 5 maanden durende onderzoek kunnen wij concluderen dat we veel kennis en ervaring rijker zijn. Wij hebben met veel enthousiasme gewerkt aan het onderzoek en het resultaat mag er dan ook zijn.

Graag willen wij een aantal personen bedanken die een positieve bijdrage hebben geleverd aan het onderzoek en het schrijven van de scriptie. Allereerst willen wij Gerrit Spekschoor bedanken, onze praktijkbegeleider bij Leerbedrijf Diagonaal. Tijdens het onderzoek heeft hij met een kritische kijk onze producten van feedback voorzien en ons meer laten nadenken over de praktijk. Daarnaast willen wij ook onze afstudeerbegeleider Gert Vriend bedanken voor zijn kritische kijk op de scriptie. Hij heeft ons tijdens het afstuderen altijd te woord gestaan en geholpen.

Verder willen wij de leden van de BEA werkgroep bedanken voor het mogelijk maken van het onderzoek. In het bijzonder Lydie Hilferink, Petra Spanjers, Gea Mulder, Joanneke Jansen en Marian Rudink. Zij hebben ons inzicht gegeven in de praktijksituatie in de wijk Presikhaaf - West.

Tot slot willen wij de leerwerknemers van Leerbedrijf Diagonaal bedanken. Zij hebben allemaal op een bepaalde wijze bijgedragen aan deze scriptie. Hiervoor onze dank.

Martijn Hariri & Daan van Lith
Arnhem, juni 2011

Inhoudsopgave	pag.
Hoofdstuk 1. Inleiding	7
1.1 Projectkader	7
1.2 Probleemstelling	8
1.3 Doelstelling	8
1.4 Vraagstelling	8
1.5 Onderzoeksmodel	10
1.6 Verantwoording en Relevantie voor Sport, Gezondheid & Management	10
1.7 Leeswijzer	10
Hoofdstuk 2. Theoretisch Kader	12
2.1 Vrije tijd basisschoolkinderen	12
2.2 Sport als vrijetijdsbesteding	13
2.3 Het sport- en beweeggedrag van basisschoolkinderen	15
2.4 Het ASE model	16
2.4.1 Attitude.	17
2.4.2 Sociale invloed.	17
2.4.3 Eigen effectiviteit.	18
2.4.4 Barrières	18
2.4.5 Intentie.	19
2.5 Leefstijlfactoren	19
2.6 Fysieke omgevingsfactoren	20
2.6.1 Speelruimte.	20
2.6.2 Groenvoorzieningen.	20
2.6.3 Veiligheid.	21
2.6.4 Bereikbaarheid en vervoer.	21
2.6.5 Invloed van het klimaat op de lichamelijke (in)activiteit van kinderen	21
2.7 Biologische factoren	21
2.7.1 Geslacht.	21
2.7.2 Leeftijd.	22
Hoofdstuk 3. De Onderzoeksmethode	23
3.1 Desk Research	23
3.1.1 Methoden van desk research	23
3.1.2 Kwantitatief bureauonderzoek	23
3.1.3 Project: Wat beweegt kinderen in Presikhaaf - West	23
3.2 Field Research	24
3.3 Kwalitatief onderzoek	24
3.3.1 Methode	24
3.3.2 focusgroepen	25
3.3.3 Procedure van afname	25

3.3.4 Verwerking van de gegevens	25
3.4 Kwaliteit van het onderzoek	25
3.4.1 Bruikbaarheid	25
3.4.2 Betrouwbaarheid	25
3.4.3 Validiteit	26
3.4.4 Triangulatie	26
Hoofdstuk 4. Resultaten	28
4.1 Besteding van de vrije tijd in Presikhaaf - West	28
4.1.1 Ongeorganiseerde activiteiten	29
4.1.2 Georganiseerde sport- en spelactiviteiten	30
4.1.3 Overige activiteiten	31
4.2 Gedragsfactoren van invloed op het sport- en beweeggedrag van basisschoolkinderen in Presikhaaf - West	31
4.2.1 Attitude	32
4.2.2 Sociale invloed	33
4.2.3 Eigen effectiviteit	36
4.2.4 Financiële barrières	36
4.3 Fysieke omgevingsfactoren	36
4.3.1 Speelruimte	37
4.3.2 Veiligheid	37
4.3.3 Bereikbaarheid en vervoer	38
4.4 Biologische factoren	38
4.4.1 Geslacht	38
4.4.2 Leeftijd	39
4.5 Bestaande beleidsinstrumenten om het sport- en beweeggedrag van basisschoolkinderen in de wijk Presikhaaf te bevorderen.	40
Hoofdstuk 5. Conclusie	43
Hoofdstuk 6. Discussie	45
6.1 Relatie theoretisch kader en conclusie	45
6.2 Praktische relevantie	46
6.3 Suggesties voor vervolgonderzoek	47
Hoofdstuk 7. Aanbevelingen	49
Literatuurlijst	57
Bijlage 1. Resultaten kwantitatief onderzoek	60
Bijlage 2. Begripsbepaling	68
Bijlage 3. Theorie over het ontstaan van gedrag	69
Bijlage 4. Uitgewerkte interviews	70

Hoofdstuk 1. Inleiding

In dit hoofdstuk wordt de achtergrond van het onderzoek beschreven. Het projectkader geeft de aanleiding van het onderzoek aan. Na het beschrijven van het projectkader volgt de formulering van de doelstelling van dit onderzoek. Aan de hand van deze doelstelling is er een vraagstelling geformuleerd die in de scriptie beantwoord gaat worden. Deze vraagstelling is onderverdeeld in theoretische, empirische en analytische deelvragen. De ontwikkelde deelvragen bieden ondersteuning aan de hoofdvraagstelling. Verder worden er in dit hoofdstuk de begrippen gedefinieerd die tijdens het onderzoek centraal staan. Daarnaast is er een onderzoeksmodel ontwikkeld en tot slot is de relevantie van dit onderzoek met het werkveld van de SGM'er beschreven. Het hoofdstuk wordt afgesloten met een leeswijzer van de scriptie.

1.1 Projectkader

Leerbedrijf Diagonaal Presikhaaf is een samenwerking tussen Sportbedrijf Arnhem, Rijn IJssel College en Stichting Rijnstad. Door deze samenwerking is zij in staat om studenten van diverse opleidingen een praktijkgerichte leerplek te bieden en te voldoen aan de behoeften van de bewoners uit Presikhaaf ongeacht leeftijd, geloofsovertuiging en achtergrond.

Leerbedrijf Diagonaal ondersteunt binnen de gemeente Arnhem de reguliere wijkactiviteiten en levert daarnaast op verzoek ook maatwerk. Zo heeft leerbedrijf Diagonaal de kinderclub opgericht speciaal voor basisschoolkinderen. Elke woensdagmiddag worden er speciaal voor kinderen van 4 tot en met 12 jaar in een gymzaal verschillende activiteiten aangeboden. Naast activiteiten voor kinderen worden er door leerbedrijf Diagonaal ook fietscursussen voor allochtonen en zwembcursussen voor vrouwen aangeboden. Tevens vervult het leerbedrijf steeds meer een antennefunctie voor vragen en wensen uit de wijk door direct in contact te treden met bewoners. Naast verschillende projecten door de wijk heen, vindt Leerbedrijf Diagonaal het van belang om de vrijetijdsbesteding van kinderen van 4 tot en met 12 jaar in beeld te krijgen. De organisatie wil de vrijetijdsbesteding in beeld krijgen, omdat hier tot op heden weinig over bekend is. Om de reguliere wijkactiviteiten af te stemmen op de vraag vanuit de kinderen in de leeftijdscategorie 4 tot en met 12 jaar is het van belang om de tijdsbesteding in de vrije tijd concreet te hebben. (Leerbedrijf Diagonaal, 2011)

Leerbedrijf Diagonaal wil graag de trends en ontwikkelingen binnen de wijk Presikhaaf op het gebied van vrijetijdsbesteding bij deze doelgroep volgen. Door middel van dit onderzoek wordt er een beleidsinstrument voor het reguliere basisonderwijs en voor de wijkomgeving ontwikkeld waarmee de vrijetijdsbesteding van de kinderen (4 tot en met 12 jaar) in kaart gebracht kan worden.

1.2 Probleemstelling

De werkgroep Breed Educatief Aanbod (BEA) wil een samenhangend aanbod ontwikkelen voor kinderen van 4 tot en met 12 jaar wonend in de wijk Presikhaaf om o.a. het overgewicht in de wijk tegen te gaan en het sport- en beweggedrag te bevorderen. Daarnaast wil Leerbedrijf Diagonaal een samenhangend aanbod ontwikkelen om talenten te ontwikkelen en diversiteit aanbieden op het sport- en spelgebied. Het probleem is dat het onduidelijk is in hoeverre de vraag van de doelgroep aansluit op het aanbod in de wijk. Om er achter te komen welk aanbod de gemeente het beste kan bieden, zal eerst de vraag van de doelgroep bekend moeten zijn.

1.3 Doelstelling

De doelstelling die is gesteld voor het onderzoek is gebaseerd op het theoretisch kader.

Het doel van het onderzoek is het ontwikkelen van beleidsinstrumenten in de vorm van een implementatieplan voor de BEA- werkgroep in de wijk Presikhaaf op het gebied van sport en bewegen. Door het hanteren van de onderzoeksmethodieken van de vrijetijdsbesteding, worden de invloedsfactoren op de vrijetijdsbesteding van kinderen in de leeftijdscategorie van 4 tot en met 12 jaar in beeld gebracht.

Met de aanbevelingen in dit rapport aan de hand van de resultaten van het onderzoek wil Leerbedrijf Diagonaal het aanbod afstemmen op de vraag vanuit kinderen uit de wijk Presikhaaf. De organisatie wil op deze manier het sport- en beweggedrag van de kinderen bevorderen.

1.4 Vraagstelling

Naar aanleiding van de doelstelling wordt er een vraagstelling geformuleerd. Aan de hand van de geformuleerde vraagstelling worden verschillende vragen gecategoriseerd naar: Theoretische, Empirische en Analytische vragen. Zonder antwoord op de theoretische vraag zal de empirische vraag niet beantwoord kunnen worden. Hetzelfde geldt ook voor de analytische vraag die relateerbaar is aan de empirische vraag. (Verschuren en Doorewaard, 2007).

Vraagstelling

Welke factoren zijn van invloed op het sport en beweggedrag van basisschoolkinderen in de wijk Presikhaaf - West?

Theoretische Deelvragen

- *Wat is uit de theorie bekend over de vrijetijdsbesteding van kinderen?*
- *Wat is de definitie van sport- en beweggedrag?*

- *Wat is uit de theorie bekend over het ontstaan van gedrag?*
- *Wat is uit de theorie bekend over determinanten van het beweeggedrag van basisschoolkinderen?*

Empirische Deelvragen

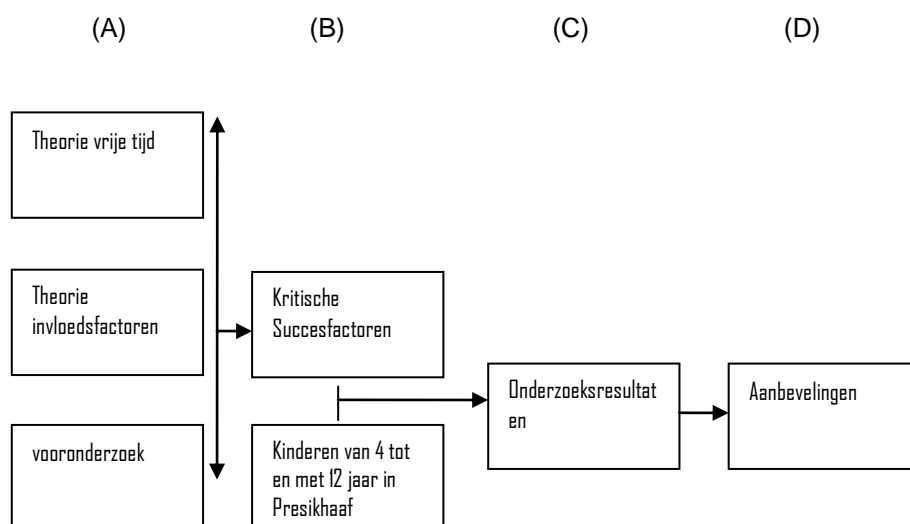
- *Hoe ziet de besteding van de vrije tijd van kinderen van 4 t/m 12 jaar in de wijk Presikhaaf - West eruit?*
- *Welke gedragsfactoren hebben invloed op het sport- en beweeggedrag van basisschoolkinderen in de wijk Presikhaaf - West?*
- *Welke fysieke omgevingsfactoren hebben invloed op het sport- en beweeggedrag van basisschoolkinderen in de wijk Presikhaaf - West?*
- *Welke biologische factoren hebben invloed op het sport- en beweeggedrag van basisschoolkinderen in de wijk Presikhaaf - West?*
- *Welke beleidsinstrumenten worden toegepast om het sport- en beweeggedrag van basisschoolkinderen in de wijk Presikhaaf te bevorderen?*

Hoofdvraag

Welke factoren zijn van invloed op het sport en beweeggedrag van basisschoolkinderen in de wijk Presikhaaf - West?

1.5 Onderzoeksmodel

Het onderzoeksmodel geeft schematisch weer hoe het onderzoek is verlopen. Het onderzoek is opgedeeld in vier verschillende fasen (Fase A t/m D). Logischerwijs is iedere fase doorlopen en is na afronding van fase A gestart met fase B, vervolgens fase C en tot slot fase D. In figuur 1 is het onderzoeksmodel weergegeven.

Figuur 1. Onderzoeksmodel

Dit model wordt als volgt verwoord.

(a) Een bestudering van vrije tijd en de invloedsfactoren op vrije tijd, gebaseerd op een oriëntatie van wetenschappelijke literatuur (theorieën gerelateerd aan 'invloedsfactoren op vrije tijd') en eventueel gesprekken met deskundigen (vooronderzoek), levert kritische succesfactoren op de vrijetijdsbesteding op. (b) Voor het maken van de vertaalslag vanuit de kritische succesfactoren op de vrijetijdsbesteding naar de vrijetijdsbesteding van kinderen van 4 tot en met 12 jaar in de wijk Presikhaaf. (c) Het leggen van verbanden tussen de onderzoeksresultaten resulteert in (d) aanbevelingen. Het leggen van verbanden maakt inzichtelijk welke belangrijke factoren bijdragen aan de vrijetijdsbesteding van kinderen in de leeftijdscategorie 4 tot en met 12 jaar in de wijk Presikhaaf.

1.6 Verantwoording en Relevantie voor Sport, Gezondheid & Management

Het afstudeeronderzoek bij Leerbedrijf Diagonaal past uitstekend bij het werkveld van Sport, Gezondheid & Management. Het onderzoek heeft veel raakvlakken met de opleiding SGM en dan voornamelijk op het gebied van sport en bewegen. De theoretische kennis die tijdens de opleiding is opgedaan kan tijdens dit afstudeeronderzoek toegepast worden in de praktijk. Managers in de sport en gezondheidswereld moeten in staat zijn verschillende doelgroepen te adviseren op het gebied van sport en gezondheid. Kijkend naar een belangrijke doelgroep, namelijk de basisschoolkinderen in de wijk Presikhaaf, voor Leerbedrijf Diagonaal is het van belang om onderzoek te doen naar het sport- en bewegingsgedrag.

Gedurende het afstudeeronderzoek wordt er gewerkt aan sportgerichte vraagstukken met betrekking tot basisschoolkinderen met als doel de invloedsfactoren van de vrijetijdsbesteding op het gebied van sport en bewegen in kaart te brengen. Er wordt daarnaast getracht een beleidsinstrument te ontwikkelen waardoor deze invloedsfactoren op de vrijetijdsbesteding van basisschoolkinderen in de wijk Presikhaaf op elk willekeurig moment gemeten kan worden en meewegen in het aanbod. De resultaten van het afstudeeronderzoek leveren een bijdrage aan essentiële gegevens die Leerbedrijf Diagonaal momenteel nog mist. De resultaten zijn dan ook van belang voor het Leerbedrijf.

1.7 Leeswijzer

Dit rapport start met een inleiding. In de inleiding wordt het projectkader, de probleemstelling, de doelstelling, vraagstelling, het onderzoeksmodel en de relevantie van het onderzoek voor Sport, Gezondheid en Management beschreven. In hoofdstuk twee volgt het theoretisch kader. In het theoretisch kader wordt relevante theoretische kennis met betrekking tot het onderzoeksonderwerp beschreven. In hoofdstuk 3 wordt de onderzoeksmethode beschreven

In hoofdstuk 4 worden de resultaten van het uitgevoerde onderzoek beschreven. De meest relevante resultaten komen in dit hoofdstuk aan bod. Aan de hand van deze resultaten, wordt de conclusie getrokken. Deze wordt in hoofdstuk 5 beschreven. Het antwoord op de in hoofdstuk 1 geformuleerde

doelstelling wordt in dit hoofdstuk duidelijk. In het daaropvolgende hoofdstuk volgt een discussie over de relatie tussen de conclusie en het theoretisch kader. Het rapport sluit af met een hoofdstuk met aanbevelingen.

Verder wordt er in de bijlagen van het onderzoeksrapport aanvullende informatie gegeven over de inhoud van het rapport.

Hoofdstuk 2: Theoretisch Kader

Het theoretisch kader is de wetenschappelijke onderbouwing van de theorie die relevant is voor het inventariserende onderzoek wat uitgevoerd dient te worden. Het inventariserende onderzoek is een vervolgonderzoek van het diagnostische onderzoek wat reeds is uitgevoerd door twee collega-studenten. Om zo verdiepende en verbredende producten aan te bieden aan de opdrachtgever is er andere theorie gebruikt dan de collega-studenten.

In het theoretisch kader zal gekeken worden naar de theorie over vrije tijd, sport- en beweeggedrag en de determinanten voor het sport- en beweeggedrag van kinderen. Deze onderwerpen zijn de basis die horen bij de onderbouwing van de empirische deelvragen.

2.1 Vrije tijd basisschoolkinderen

Een begrip als 'vrije tijd' is veranderlijk naargelang de persoon, de tijd en de context waarin het gedefinieerd wordt. Men kan vrije tijd bijvoorbeeld bekijken vanuit een maatschappijgericht of vanuit een individugericht perspectief. Tussen deze twee perspectieven bestaat een wisselwerking en soms kunnen ze ook in verhouding staan tot elkaar.

Vanuit een maatschappijgericht perspectief is het vrijetijdsconcept verbonden met maatschappelijke instituties die het leven van kinderen organiseren. Vrije tijd kan dan worden opgevat als een meetbaar concept dat geformuleerd kan worden als resttijd, niet-schooltijd, niet-arbeidstijd of niet-zorgtijd. School bepaalt immers in belangrijke mate het tijdsgebruik van kinderen (Stevens, Vandeweyer, et al., 2003).

Het vrijetijdsconcept wordt verder meestal onderverdeeld in formele en non-formele vrijetijdsbesteding, of anders gezegd, vrije tijd binnen (bijvoorbeeld computeren, spelen, tv kijken etc.) en buiten georganiseerd verband(sportvereniging, spelen, knikkeren etc.). Tijdens het onderzoek onder de basisschoolkinderen wordt er deze onderverdeling gehanteerd.

Verdere typeringen hebben vaak te maken met het al dan niet private, individuele of commerciële karakter (Redig, 2001). Deze definiëring geeft de mogelijkheid om een (veralgemenende) schets te geven van vrijetijdsbesteding van kinderen en jongeren. De diversiteit aan betekenissen die gegeven worden aan bepaalde activiteiten komt echter minder tot zijn recht. Dit aspect komt op de voorgrond wanneer men vertrekt vanuit het individugericht perspectief. Hierin wordt vrije tijd gedefinieerd als eigen tijd, waarin men zelf kiest wat men doet. Vrije tijd is dan een concept dat subjectief ingevuld wordt en bijgevolg varieert naargelang persoon en tijdstip (Verdonck, 2002).

Activiteiten die vanuit een maatschappelijk perspectief eerder vanuit het gezin of het schoolsysteem volgen, zoals huiswerk maken en tafel dekken, kunnen vanuit het perspectief van jongeren even goed

tot de vrije tijd worden gerekend. Het toont aan dat individuen een actor zijn en vorm geven aan hun vrijetijdsagenda. Bovendien wordt vrije tijd op die manier ook gedefinieerd vanuit haar intrinsieke waarde (Smits, 2004).

De definitie vrije tijd kan als maatschappelijk en als individugericht perspectief worden ingedeeld, maar ook als formele en non-formele besteding. De definitie vrije tijd is toegepast op de doelgroep waarbij het onderzoek uitgevoerd zal worden. Vrije tijd is dus een begrip wat subjectief is, waardoor meningen berusten op gevoelens en niet op feiten.

Volgens het onderzoek 'Jeugd en vrije tijd' is gebleken dat sport een belangrijke vrijetijdsbesteding is van jongeren, zowel binnen als buiten clubverband. In de resultaten van het onderzoek blijkt dat jongeren meer tijd aan sport besteden in vergelijking met oudere leeftijdsgroepen. De mate van het sport- en beweeggedrag neemt af naarmate de leeftijd toeneemt. (Sinnaeve, I. & Nuffel, K. van (red.), 2004).

2.2 Sport als vrijetijdsbesteding

In dit onderzoek wordt er gekeken naar de vrijetijdsbesteding van basisschoolkinderen op het gebied van sport en beweging. Uit eerdere onderzoeken blijkt al dat sport een belangrijke besteding in de vrije tijd van kinderen is. In dit onderzoek worden verbanden gelegd tussen verschillende factoren die van invloed zijn op het sport- en beweeggedrag van kinderen.

In dit rapport wordt onder sport verstaan: Sport is een menselijke activiteit die veelal plaatsvindt in een specifiek organisatorisch verband maar ook ongebonden kan worden verricht, doorgaans met gebruikmaking van een - al dan niet in de eigen woonplaats gesitueerde - ruimtelijke voorziening en/of omgeving, op een manier die is gerelateerd aan voorschriften en gebruiken die in internationaal verband ten behoeve van prestaties met een competitie- of wedstrijdelement in de betreffende activiteit of verwante activiteiten tot ontwikkeling zijn gekomen (Mulier Instituut, 2011)."

Sporten is in eerste instantie een doel op zich en vooral leuk om te doen. Daarnaast dient sport ook als middel om andere doelen te bereiken. Hierbij kan worden gedacht aan het verbeteren van de gezondheid en het opdoen en onderhouden van sociale contacten.

Voldoende lichamelijke beweging tijdens de jaren op de basisschool heeft niet alleen op korte termijn een positief effect op het lichamenlijk, psychisch en sociaal welzijn, maar ook op lange termijn. Het is wetenschappelijk bewezen dat lichamelijke activiteit het lichaamsgewicht doet beïnvloeden. (ACSM, 2000; Gezondheidsraad, 2003; Moore et al., 2003; Mulder et al., 1999).

Tevens is uit wetenschappelijk onderzoek bewezen dat het deelnemen aan lichamelijke activiteiten tijdens de groeiperiode van het kind het risico van het ontstaan van afgenomen botmassa op middelbare en oudere leeftijd vermindert (ACSM, 2000; Mulder et al., 1999).

Daarnaast blijkt uit verschillende onderzoeken dat lichamelijke activiteit de kans op diabetes mellitus type 2 en kanker verlaagt en het verhoogt de lichamelijke conditie van het individu. Onder het psychisch welzijn verhoogt lichamelijke activiteit het zelfvertrouwen, doet gevoelens van angst, depressie en stress verlagen en bevordert de sportparticipatie in de toekomst (ACSM, 2000; Biddle et al., 1998; Biddle et al., 2004).

Voldoende ervaring met lichamelijke activiteit in de jeugd jaren van het kind is van groot belang voor de ontwikkeling van basisvaardigheden van kinderen, zoals verbaal begrip, ruimtelijk inzicht en vaardigheden als samenwerken, delen, geven en nemen, winnen en verliezen, etc. (Biddle et al., 1998).

Lichamelijke activiteit is niet alleen van invloed op het lichamelijk, psychisch en sociaal welzijn van kinderen, maar het ook sociale gevolgen voor de directe omgeving in de wijk waarin de kinderen wonen. (Leyden, 2003; NUSO, 1998).

Wanneer kinderen in de wijk kunnen buiten spelen, zijn er meer sociale contacten tussen de onderlinge buurtgenoten. Dit geldt niet alleen voor de kinderen zelf, maar ook voor de ouders. Wetenschappelijk onderzoek heeft ook uitgewezen dat kinderen die in een wijk wonen met voldoende speelgelegenheden, minder agressief zijn dan kinderen die in een wijk wonen met minder speelgelegenheden. Buitenspelen heeft tevens effect op het voorkomen van vandalisme en andere kleine criminele activiteiten (NUSO, 1998).

Voldoende lichamelijke activiteit kent veel positieve gevolgen voor de ontwikkeling van kinderen. Om een bijdrage te leveren aan de ontwikkeling van kinderen doen overheden veel op het gebied van sport en bewegen om de lichamelijke activiteit van kinderen te bevorderen. Er zijn door heel het land verscheidene projecten opgezet om kinderen meer te laten bewegen. Deze projecten zijn veelal verschillend, omdat de vraag vanuit deze doelgroep verschilt per gemeente en vaak zelfs per wijk in de gemeente. Om een passend aanbod te creëren, is het van belang om de vraag vanuit de wijk Presikhaaf te kennen. In dit onderzoek wordt dan ook eerst gekeken naar de vraag vanuit de wijk, om zo het sport- en beweegaanbod te verbeteren en een positieve ontwikkeling te zien in het sport- en beweeggedrag van de basisschoolkinderen

2.3 Het sport- en beweggedrag van basisschoolkinderen

Om tot voldoende lichamelijke beweging te komen moet de basisschoolkinderen bepaald gedrag vertonen. Gedrag wordt gezien als de wijze waarop iemand zich gedraagt of de wijze waarop iets reageert op de omgeving (Vandale, 2011). Ondanks dat er veel bekend is over het belang van sporten en bewegen op een goede gezondheid, gedragen we ons er niet altijd naar. Een te groot deel van de kinderen voldoet niet aan de 'Nederlandse Norm Gezond Bewegen' en aan de 'Fitnorm'. Om de redenen te achterhalen van het feit dat mensen zich anders zijn gaan gedragen, is het van belang om te weten waar het gedrag door wordt veroorzaakt. Hieronder staat een beschrijving over het ontstaan van gedrag.

'Hoewel veel gedrag een aangeboren component bevat, is slechts weinig gedrag puur aangeboren. De meeste gedragingen zijn deels aangeleerd.' (Brug, 2000).

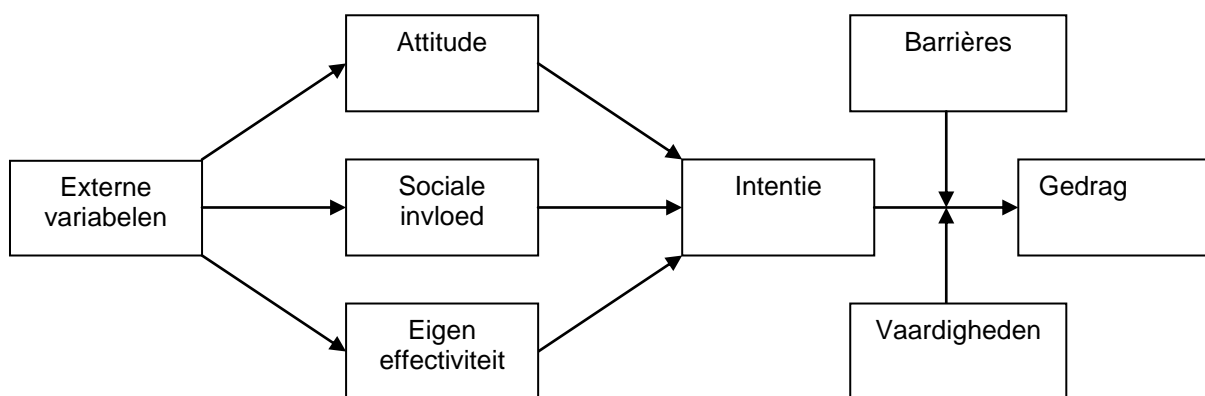
Bij het verklaren van gedragingen van mensen komt de veronderstelling dat gedrag en gedragsdeterminanten aangeleerd zijn steeds weer naar voren. Gedragsdeterminanten zijn de bepalende factoren van gedrag, factoren die maken dat mensen zich op een bepaalde manier gedragen (Brug, 2007).

Verklaring gedrag

Veel mensen zijn op de hoogte van het feit dat bepaalde gedragingen ongezond zijn. Toch vertonen zij dit gedrag. Zo blijkt uit onderzoek van het CBS dat 73% van de Nederlandse inwoners van mening is dat sporten van belang is voor een goede gezondheid (CBS, 2007). Maar dit percentage beweegt onvoldoende, terwijl zij hier wel van op de hoogte zijn. Als mensen weten dat bepaalde gedragingen, zoals onvoldoende sporten, ongezond zijn, waarom gedragen zij zich dan toch ongezond? Deze vraag refereert aan de redenen die mensen hebben om zich op een bepaalde manier te gedragen. Deze redenen voor het gedrag noemen we de determinanten van gedrag (Damoiseaux e.a, 1993). Er zijn voor de verklaring van gedrag verschillende theorieën ontwikkeld die wel verklaringstheorieën worden genoemd (zie bijlage 3). In dit hoofdstuk wordt de theorie die het meest van toepassing is op het onderzoek naar de factoren die van invloed zijn op de vrijetijdsbesteding van basisschoolkinderen op het gebied van sport en beweging beschreven. Er zal gebruik gemaakt worden van het ASE model. Het ASE model laat zien waar de knelpunten voor verandering precies zitten bij een bepaalde doelgroep. Er is gekozen voor het ASE, omdat uit de literatuur blijkt dat het model zeer bruikbaar is om gedragsdeterminanten te achterhalen. Het doel van het onderzoek is om de determinanten van het sport- en beweggedrag van basisschoolkinderen in kaart te brengen om zo in te spelen op de vraag vanuit kinderen van het basisonderwijs in de wijk Presikhaaf.

2.4 Het ASE - model

Gedurende dit onderzoek naar de factoren die van invloed zijn op het sport- en beweeggedrag van basisschoolkinderen wordt er gebruik gemaakt van het ASE (De Vries, 1993). In dit onderzoek is de toepassing van het ASE tweeledig. Enerzijds is het gebruikt om motivatie van basisschoolkinderen om te gaan sporten of bewegen aan te kunnen tonen. Behalve de motivatie kunnen wensen en behoefte ook uit het ASE worden afgeleid en heeft hierdoor direct betrekking op de deelvragen betreffende de wensen en behoeften. Anderzijds wordt door invulling van het model duidelijk welke rol informatie en communicatie speelt bij het daadwerkelijke sport- of beweeggedrag. Concreet wordt hiermee bedoeld welke rol informatieverstappers en voorlichters kunnen spelen bij het stimuleren van beweeggedrag.

Figuur 2.1: ASE (De Vries, 1993).

Uitgangspunt van het ASE is dat er drie determinanten zijn die de intentie om te gaan sporten en bewegen beïnvloeden. Ten eerste is dat de attitude die de basisschoolkinderen hebben ten aanzien van sporten en bewegen. Daarnaast wordt de sociale invloed genoemd. Onder sociale invloed wordt de invloed verstaan die mensen uit de omgeving van de basisschoolkinderen uit kunnen oefenen op hun intentie om te gaan sporten en bewegen en het sport- en beweeggedrag. Deze invloed kan bestaan uit de houding die anderen hebben ten aanzien van sporten en bewegen, maar ook hun verwachtingen van sporten en bewegen en het feit of ze zelf sporten en bewegen. De derde determinant uit het model is de eigen effectiviteit. Deze determinant heeft betrekking op het vertrouwen dat het basisschoolkind heeft ten aanzien van zijn of haar eigen sport- en beweeggedrag. Naast de drie genoemde determinanten wordt er ook rekening gehouden met de barrières die van invloed kunnen zijn op de intentie om tot bepaald sport- en beweeggedrag te komen. Een gebrek aan sport- of speelvoorzieningen zou bijvoorbeeld een barrière kunnen zijn voor basisschoolkinderen om niet te gaan sporten of bewegen. Het model levert een bijdrage aan het onderzoek naar welke invloed de verschillende determinanten uitoefenen op de intentie van basisschoolkinderen om te gaan sporten en bewegen en het daadwerkelijke sport- en beweeggedrag.

2.4.1 Attitude.

Deelname aan sport- en bewegingsactiviteiten is onder andere afhankelijk van de attitude ofwel de houding ten aanzien van de activiteiten. De attitude is een belangrijke factor die een rol speelt in de deelname aan lichamelijke activiteit gedurende de kinderjaren (Hicks et al., 2001). Het is van belang dat kinderen een positieve houding ten aanzien van sport en bewegen hebben. Een positieve houding draagt bij tot deelname aan lichamelijke activiteit. Bij kinderen gaat het er vooral om dat ze bewegen of sporten leuk vinden om te doen en/of ze zich fit voelen. Daarnaast is het opdoen van sociale contacten een vorm van attitude die een belangrijke rol speelt bij het sporten en bewegen. In het verleden is vaak gedacht dat kennis over lichamelijke activiteiten een belangrijke rol spelen om een positieve houding ten opzichte van sporten en bewegen te creëren. Kennis over onder andere de kans op gezondheidsproblemen leiden in veel mindere mate tot een positieve houding ten opzichte van sporten en bewegen.

2.4.2 Sociale invloed.

Naast de attitude beïnvloedt de gedragsdeterminant sociale invloed de intentie van een persoon. De sociale invloed betreft de mate waarin een persoon al of niet instemt met de opvattingen van personen uit zijn sociale omgeving. De sociale invloed kan van belang zijn voor het sport- en beweeggedrag van basisschoolkinderen. Zo blijkt uit onderzoek dat het sport- en beweeggedrag wordt beïnvloedt door ouders. Wanneer ouders veel met sport en bewegen bezig zijn, wordt dit overgenomen door het kind. Daarnaast hebben vrienden ook invloed op het sport en beweeggedrag van leeftijdsgenoten. (Hicks et al., 2001)

Ouders en vrienden behoren tot de directe sociale omgeving en hebben dan ook het meest invloed op het sport- en beweeggedrag van de basisschoolkinderen. Daarnaast kunnen voorlichters invloed uitoefenen op het gedrag van de basisschoolkinderen. Deze behoren niet tot de directe sociale omgeving, maar zijn wel degelijk in staat om invloed uit te oefenen. Er wordt tegenwoordig steeds vaker gebruik gemaakt van een methode waarbij vertegenwoordigers van een doelgroep getraind worden om voorlichting te geven aan peers. Een peer kan omschreven worden als een leefstijlgenoot. Een peer deelt een aantal eigenschappen (bijvoorbeeld leeftijd, geslacht, etniciteit, cultuur, subcultuur of woonplaats) met andere peers, heeft gelijkaardige ervaringen en behoort tot eenzelfde groep. Mensen nemen sneller een boodschap aan als die gegeven wordt door iemand met wie ze zich kunnen identificeren. Deze voorlichtingen staan ook wel bekend als de voor en door methode van Voorham en Kocken (2000).

De aanpak van het sport- en beweeggedrag bij basisschoolkinderen begint met bewustwording bij ouders over hun voorbeeldrol. Voorbeeldgedrag is een belangrijk middel binnen het informele leerproces. Met het informele leerproces wordt het proces bedoeld waarbij kinderen en ouders juist van praktijk ervaringen en van voorbeelden van anderen leren over het belang van sporten en beweging. Zowel volwassenen als kinderen hebben een sterke behoefte om ergens bij te horen, en hebben daarom de neiging gedrag van familie, vrienden en klasgenoten (en andere voorbeelden) te

kopiëren. Dit werd aangetoond in de klassieke experimenten van Bandura (Bandura, Adams & Beyer, 1977). In deze experimenten bleken kinderen agressief gedrag jegens een pop te vertonen nadat zij een volwassene hetzelfde hadden zien doen. Hiermee werd duidelijk dat kinderen gedrag kopiëren en leren van wat ze andere mensen zien doen. Zodoende leren kinderen van het voorbeeld dat door ouders, verzorgers, maar ook vriendjes en vriendinnetjes, wordt gegeven. Het is dus van groot belang om te zorgen dat het gedrag van deze sleutelfiguren voorbeeldig is.

Het bovenstaande voorbeeld biedt aanknopingspunten voor het informele leerproces op het gebied van sporten en bewegen: met het vertonen van veel beweging en sportgedrag kunnen ouders soortelijk gedrag bij hun kinderen stimuleren. Bovendien kunnen ouders, door kinderen van jongs af aan het goede voorbeeld te geven, tegenwicht bieden aan de slechte voorbeelden die kinderen dagelijks in hun omgeving zien. Daarom is het van belang om te zoeken naar manieren om het gedrag van de ouders te beïnvloeden.

Het betrekken van ouders bij educatie op het gebied van sport en beweging vraagt veel van hen. Ze moeten zich niet alleen bewust zijn van de sterke en zwakke punten van het kind bij het verbeteren van het sport- en beweeggedrag, maar ook doordrongen zijn van eigen zwakheden. Dit vraagt van ouders om bewust stil te staan bij gedrag dat voor hen vanzelfsprekend en automatisch is geworden.

2.4.3 Eigen effectiviteit.

De derde gedragsdeterminant die de intentie om te sporten of bewegen van een basisschoolkind bepaald, is de eigen effectiviteit. Onder het begrip eigen effectiviteit verstaat men of een persoon zichzelf in staat acht om bepaald gedrag uit te voeren. Uit onderzoek blijkt dat de eigen-effectiviteitverwachting de belangrijkste persoonlijke determinant van het sport- en beweeggedrag is (Kremers, 2007). Ter illustratie: het basisschoolkind kan een positieve houding ten opzichte van de sport voetbal hebben (attitude), ouders en vrienden ook een positieve invloed uitoefenen om in de vrije tijd te gaan voetballen (sociale invloed), maar wanneer het kind het idee heeft dat zij zich niet in staat achten om te voetballen, zullen zij dit dan ook niet doen. (Kremers, 2007).

2.4.4 Barrières

In deze paragraaf worden de barrières voor lichamelijke activiteit van kinderen beschreven. Er wordt specifiek gekeken naar landelijke cijfers voor drempels ten aanzien van het sport en beweeggedrag en van het sporten bij een sportvereniging.

Uit het Nationaal sportonderzoek blijkt dat er meerdere redenen zijn die mensen weerhouden om lid te worden van een sportvereniging. Zo vindt 31% van de geënquêteerden dat sportverenigingen te prestatiegericht zijn. Daarnaast wordt uit het onderzoek duidelijk dat 29% van de geënquêteerden er als individu tegenop ziet om lid te worden van een collectief als een sportclub. Daarnaast worden redenen genoemd als de ligging van sportverenigingen (15%), de openingstijden (15%), de

bereikbaarheid en de regels en verplichtingen die er binnen de vereniging gelden. (Breedveld, K. & Tiessen-Raaphorst, A. (red.), 2006).

Verder zijn er een aantal vragen gesteld in het Nationaal sportonderzoek uit 2005 (NSO) die de geënquêteerden ervan weerhouden om te sporten of bewegen. In het onderzoek is de helft van de bevolking van mening dat sporten veel tijd kost, 41% van de ondervraagden geeft aan de puf niet meer te hebben om te sporten en een derde zegt niet aan sporten toe te komen. Tevens blijkt uit het onderzoek dat één op de drie zichzelf niet zo sportief vindt, vrouwen wat meer dan mannen. De resultaten later zien dat 22% van de ondervraagden van mening is dat de gemeente te weinig informatie biedt over het sporten, 14% dat er onvoldoende aansprekende verenigingen zijn en 6% dat men niet goed weet waar men kan sporten. Jongeren zijn kritischer over het sportaanbod dan ouderen. (Breedveld, K. & Tiessen-Raaphorst, A. (red.), 2006).

2.4.5 Intentie.

De drie gedragsdeterminanten attitude, sociale invloeden en eigen effectiviteit bepalen volgens het ASE model de intentie die het basisschoolkind heeft tot het uitvoeren van een bepaald gedrag. Bij kinderen telt de attitude en de eigen effectiviteit zwaarder mee dan de sociale invloed (Paulussen et al., 1997). Deze intentie wordt vervolgens omgezet in gedrag, mits het basisschoolkind daartoe niet belemmerd wordt door barrières om het gedrag uit te voeren.

2.5 Leefstijlfactoren.

Uit onderzoek is gebleken dat er sprake is van een toenemende lichamelijk inactieve leefstijl, onder andere vanwege passieve vrijetijdsbesteding zoals televisie kijken en computeren (Wit, 1998). Verder is uit een nationaal onderzoek in opdracht van de Raad voor het Jeugdbeleid uit 1995, blijkt dat er tal van redenen zijn waarom de jeugd niet (meer) sport. De belangrijkste redenen hiervoor zijn:

- De hoeveelheid vrije tijd is afgenomen, omdat men meer tijd kwijt is met school en bijbaantjes die veelal de prioriteit krijgen (SCP, 1995).
- Er komen steeds meer substituten voor sport als vrijetijdsbesteding zoals de televisie, de computer, Internet, winkelen, uitgaan en 'gewoon een beetje rondhangen' met vrienden (SCP, 1995).
- Het is te duur (Chinn et al., 1999).
- Er zijn onvoldoende of niet bij de wensen van de jeugd aansluitende voorzieningen in de buurt.
- Docenten zijn niet gemotiveerd genoeg om jongeren door te verwijzen naar een sportvereniging (Crum, 1995).
- Het verplichtende karakter van een sportvereniging; er zijn te grote groepen en/ of de begeleiding schiet te kort en het klimaat op de sportvereniging is saai, ongezellig.

2.6 Fysieke omgevingsfactoren.

Uit resultaten van diverse onderzoeken is gebleken dat fysieke omgevingsfactoren belangrijke determinanten van lichamelijke (in)activiteit van kinderen zijn (Pate, 1997). Lichamelijke activiteit van kinderen hangt samen met de aanwezigheid van sportfaciliteiten en speelterreinen rondom scholen (Gordon-Larsen et al., 2003 / Sallis et al., 2001/ Wendel-Vos et al., 2005). Daarnaast behoren sportverenigingen, sportaccommodaties, beweegfaciliteiten en groenvoorzieningen tot andere fysieke omgevingsfactoren waar aan gedacht kan worden. De inrichting van de fysieke omgeving kan zowel bevorderend of belemmerend werken voor de lichamelijke activiteit van basisschoolkinderen. Uit onderzoek blijkt dat de kwaliteit, de toegankelijkheid en aantrekkelijkheid van de openbare ruimte een belangrijke invloed uitoefenen op het buitenspelen (Wendel-Vos et al., 2002). Zo blijkt uit het onderzoek van Karsten dat kinderen meer buitenspelen in wijken waar er een kwalitatief goed en divers aanbod is dat bovendien goed bereikbaar is (Karsten et al., 2001).

2.6.1 Speelruimte.

De speelruimte van basisschoolkinderen beperkt zich niet tot speciaal daarvoor ingerichte speelplekken, maar strekt zich uit over de gehele openbare ruimte. Binnen deze openbare ruimte kan onderscheid gemaakt worden tussen de informele en de formele speelruimte. In dit onderzoek wordt de formele speelruimte gezien als de ruimte en de voorzieningen die specifiek en exclusief zijn ingericht voor de speelfunctie. De informele speelruimte wordt gezien als de openbare ruimte waar kinderen ook kunnen spelen, zoals de straat, de stoep, het plantsoen en het water, maar waar geen speeltoestellen staan. Door de ontwikkelingen in het autoverkeer en de verminderde verkeersveiligheid is er de afgelopen jaren veel (informele) speelruimte verloren gegaan. Het gevolg van deze ontwikkelingen is de halvering van buitenspelende kinderen. (Hoekstra et al., 2000; Ministerie van VWS, 2003).

Daarnaast blijkt uit eerder onderzoek dat de kwaliteit van de openbare ruimte bepaalt of basisschoolkinderen wel of niet buitenspelen. (Karsten et al., 2001).

2.6.2 Groenvoorzieningen.

Groenvoorzieningen spelen ook een rol bij de mate van lichamelijke (in)activiteit van kinderen. Uit onderzoek in opdracht van de Gezondheidsraad blijkt dat kinderen in de leeftijdsgroep van zes tot en met elf jaar een groene omgeving veel aantrekkelijker vinden dan een gebouwde omgeving. Een groene omgeving stimuleert het beweeggedrag van kinderen (Gezondheidsraad, Raad voor ruimtelijk milieu- en natuuronderzoek, 2004). Verder blijkt dat kinderen uit de stad op de dag van vandaag voor beweging en contact met de natuur aangewezen zijn op de openbare speelruimte in hun directe woonomgeving. Door het verdwijnen van groen uit de directe leefomgeving, neemt de mogelijkheid tot het stimuleren van beweging af. Ook uit Amerikaans onderzoek is gebleken dat de aanwezigheid van parken in een wijk van invloed is op de lichamelijke (in)activiteit (Sallis et al., 1997). Een park verhoogt de sociale band tussen bewoners en zet mensen aan tot meer bewegen (Alleman et al., 2005).

2.6.3 Veiligheid.

Een onveilige omgeving kan de motivatie tot buitenspelen verlagen en kan een barrière zijn voor zowel de ouders als het kind zelf. Dit blijkt uit een onderzoek van Mulvihill et al. (2000), waarin 9 tot en met 11 jarige kinderen aangaven dat angst voor verkeer, vreemde mensen en een gebrek aan veilige speelplaatsen hun deelname aan buitenactiviteiten beperkten. De verkeersveiligheid blijkt een groot probleem in de bewegingsvrijheid van kinderen (Craig et al., 2002; Van der Spek et al., 1993). Het verkeer is in de loop der jaren drukker en ingewikkelder geworden en het autobezit is gestegen (Karsten et al., 2001). Hierdoor laten ouders hun kinderen minder snel zelfstandig naar school gaan (Timperio et al., 2004). Ook door de kinderen zelf wordt het verkeer als een beperkende factor voor hun spel en bewegingsvrijheid ervaren (Van der Spek et al., 1993).

2.6.4 Bereikbaarheid en vervoer.

Ook de toegang en afstand tot faciliteiten waar kinderen kunnen bewegen en sporten is een belangrijke omgevingsfactor (Dijkman, 2003). De lichamelijke activiteit van kinderen hangt samen met de aanwezigheid van sportfaciliteiten (Gordon-Larsen et al., 2000) en speelgelegenheden rondom scholen (Sallis et al., 2001). Voor basisschoolkinderen is het van belang dat er voldoende voorzieningen in de directe buurt zijn voor het beweeggedrag. Wanneer er onvoldoende voorzieningen binnen bereik zijn, leidt dit tot een andere vrijetijdsbesteding van de basisschoolkinderen en dit heeft vaak een negatieve invloed op de actieve leefstijl van kinderen (Van den Boogaard et al., 2000; Wendel-Vos et al., 2002). Sporten in de woonomgeving wordt steeds moeilijker, omdat sportfaciliteiten steeds vaker worden verplaatst naar de randen van de stad. De bereikbaarheid van sportvoorzieningen bepaalt voor een belangrijk deel de vervoerswijze die mensen kiezen om zich hierheen te verplaatsen. Hierbij spelen sociale en verkeersveiligheid eveneens een rol (Wendel-Vos et al., 2002).

2.6.5 Invloed van het klimaat op de lichamelijke (in)activiteit van kinderen

Uit onderzoek blijkt dat de lichamelijke activiteit van kinderen mede wordt bepaald door seizoensinvloeden en de geografische locatie waarin men zich bevindt. Zo blijkt dat kinderen over het algemeen in de zomer lichamelijk actiever zijn dan in de winter. Slechte weersomstandigheden werden door kinderen gezien als een barrière om lichamelijke actief te zijn (Thompson et al., 2001).

2.7 Biologische factoren.

2.7.1 Geslacht.

Verder blijkt uit een onderzoek van Taylor en Sallis over de correlaties binnen lichamelijke activiteiten van kinderen dat jongens een actievare leefstijl hebben dan meisjes (Taylor & Sallis, 1997). In andere onderzoeken worden deze resultaten bevestigd. Zo blijkt verder uit onderzoek naar het beweeggedrag van kinderen dat jongens rond de tien jaar bijna twee keer zo actief zijn dan meisjes met eenzelfde leeftijd met betrekking tot matig - en zwaar intensieve lichamelijke activiteiten (Kohl III & Hobbs, 1998).

2.7.2 Leeftijd.

Uit hetzelfde onderzoek van Taylor en Sallis (1997) blijkt leeftijd in tegengestelde richting te correleren met de mate van lichamelijke activiteit bij kinderen van drie tot twaalf jaar. Kinderen lijken in het algemeen minder actief te worden naarmate ze ouder worden.

Hoofdstuk 3. De Onderzoeksmethode

In dit hoofdstuk worden de verschillende gebruikte methodes beschreven die gebruikt zijn. De methoden zijn ingedeeld in 'Desk research' en 'Fieldresearch'. Er zijn twee verschillende onderzoeksgroepen waarbij verschillende onderzoeksmethodieken toegepast worden. Het betreft hier de kinderen van 4 tot en met 12 jaar In Presikhaaf en de sleutelfiguren die verantwoordelijk zijn voor het breed educatief aanbod in de wijk (Breed Educatief Aanbod).

3.1. Desk research

Deskresearch is onderzoek doen naar al beschikbare gegevens ten behoeve van een probleemstelling. Dit soort gegevens worden ook wel secundaire gegevens genoemd. Het zijn gegevens die reeds eerder door anderen zijn verzameld.

3.1.1 Methoden van desk research

Voor dit onderzoek is er reeds al een vooronderzoek gedaan door twee collega studenten Sjoerd Verstegen en Maurice Moesman naar de vrijetijdsbesteding van kinderen (4 tot en met 12 jaar) in de wijk Presikhaaf. Vanuit de werkgroep van het Breed Educatief Aanbod is de vraag ontstaan om de vrijetijdsbesteding van de basisschoolkinderen van de Annie M.G. Smidschool en de OLV Lourdesschool in kaart te brengen. Op basis van de theorie die is verzameld in het vooronderzoek, zijn er enquêtevragen opgesteld. Dit vooronderzoek is gedaan om te kijken welke factoren van invloed kunnen zijn op het sport- en beweeggedrag. Er is gekeken naar de beweegredenen om wel of niet te sporten, welke barrières (inkomen, sociale invloed, veiligheid) en stimulaties (ouders, vriendjes, speelgelegenheden) er zijn. Reeds zal er onderzocht worden of er verbanden zijn tussen deze variabelen.

3.1.2 Kwantitatief bureauonderzoek

Als er onderzoek gedaan wordt met behulp van bestaande datasets, met kwantitatieve gegevens die al door andere onderzoekers zijn verzameld, dan wordt dit kwantitatief bureauonderzoek genoemd (Verhoeven, 2007.)

3.1.3 Project: Wat beweegt kinderen in Presikhaaf - West

In september 2010 hebben twee collega-onderzoekers een onderzoek gedaan naar wat kinderen beweegt in Presikhaaf - West en welke factoren van invloed zijn op het beweeggedrag. De mogelijke invloedsfactoren (waarden ook wel de variabelen) zijn onderzocht. Op basis van de verzamelde datagegevens zal er een kwantitatief bureauonderzoek worden uitgevoerd door de onderzoekers naar mogelijke correlaties (verbanden) tussen de variabelen die van invloed zijn op het sport- en beweeggedrag van deze doelgroep. De collega - onderzoekers hebben de data verzameld door het uitzetten van een enquêteonderzoek. De verzamelde data wordt geanalyseerd in het databaseverwerkingsprogramma SPSS 17.0.

3.2 Field Research

Veldonderzoek ook wel fieldresearch genoemd is het verzamelen en verwerken van nieuwe gegevens tot bruikbare informatie ten behoeve van het onderzoek. Er bestaan verschillende manieren van het verzamelen van deze nieuwe gegevens. Onder Field Research vallen twee soorten onderzoeksmethoden, namelijk kwantitatief onderzoek en kwalitatief onderzoek. De onderzoekers hebben vijf empirische deelvragen opgesteld die met Field Research moeten worden beantwoord:

1. *Hoe ziet de besteding van de vrije tijd van kinderen van 4 t/m 12 jaar in de wijk Presikhaaf - West eruit?*
2. *Welke gedragsfactoren hebben invloed op het sport- en beweeggedrag van basisschoolkinderen in de wijk Presikhaaf - West?*
3. *Welke fysieke omgevingsfactoren hebben invloed op het sport- en beweeggedrag van basisschoolkinderen in de wijk Presikhaaf - West?*
4. *Welke biologische factoren hebben invloed op het sport- en beweeggedrag van basisschoolkinderen in de wijk Presikhaaf - West?*
5. *Welke beleidsinstrumenten worden toegepast om het sport- en beweeggedrag van basisschoolkinderen in de wijk Presikhaaf te bevorderen?*

3.3. Kwalitatief onderzoek

Kwalitatief onderzoek is in tegenstelling tot kwantitatief onderzoek niet gebonden aan het verzamelen van cijfermatige gegevens. De onderzoeker kan zich aanpassen tijdens het onderzoek. Bij kwalitatief onderzoek worden onderzoekseenheden in de omgeving als geheel onderzocht. Er zijn verschillende soorten van kwalitatief onderzoek, namelijk een observatieonderzoek, open interviews, literatuuronderzoek en inhoudsanalyse. (Verhoeven, 2007.)

3.3.1 Methode

De werkgroep BEA heeft de doelstelling om een breed educatief aanbod af te stemmen op de vraag van de doelgroep (kinderen van 4 tot en met 12 jaar). Om hiervoor te zorgen is het van belang om de vrijetijdsbesteding van de doelgroep op elk willekeurig moment in kaart te kunnen brengen om de doelstelling te kunnen bewerkstelligen. Om te zorgen dat de belangen van alle partijen die het beleid vormen, worden behartigd, zullen de onderzoekers diepte interviews afnemen met de verschillende betrokken partijen. De onderzoekers hebben gekozen voor semi gestructureerde - interviews om zoveel mogelijk informatie in te winnen over de vrijetijdsbesteding van kinderen van 4 tot en met 12 jaar wonend in de wijk Presikhaaf met als doel de samenwerking tussen de scholen, de buurt Presikhaaf, de BSO en andere partijen te versterken. Hierbij is van belang dat de belangen niet uit het oog worden verloren en de interviews met een duidelijke structuur gehouden worden waarin belangrijke vragen moeten worden beantwoord. Het is van belang om duidelijk te krijgen hoe

sleutelfiguren denken over het te voeren beleid omtrent het sport- en beweeggedrag van de kinderen van 4 tot en met 12 jaar en hoe dit gedrag bevorderd kan worden.

3.3.2 Focusgroepen

De focusgroepen zijn de sleutelfiguren van de BEA (Breed Educatief Aanbod) werkgroep. Hieronder staan de sleutelfiguren beschreven met de functies die hij of zij bekleedt. Gezamenlijk zijn de sleutelfiguren de beleidsbepalers en tevens verantwoordelijk voor de uitvoering van het interactieve beleid. Voor het overzicht van de sleutelfiguren, verwijzen wij u naar bijlage 5.

3.3.3 Procedure van afname

In samenspraak met de opdrachtgever Gerrit Spekschoor, tevens eindverantwoordelijke voor het sport- en spelwerk Sportbedrijf Arnhem, zullen de onderzoekers een afspraak maken met de leden van de BEA werkgroep. Er zijn 8 sleutelfiguren in de werkgroep. In een tijdsbestek van drie weken zullen de onderzoekers minimaal vijf sleutelfiguren interviewen. Bij het diepte-interview zal gebruik worden gemaakt van geluidsopnamen. De geluidsopnamen zullen in de vorm van een verbatim worden uitgetypt. De interviews kunt u vinden in de bijlagen.

3.3.4 Verwerking van de gegevens

Omdat de interviews afgenomen worden met verschillende disciplines uit de BEA werkgroep zullen de uitspraken van de geïnterviewde personen los worden gekoppeld aan de factoren (variabelen) die invloed uitoefenen op het sport- en beweeggedrag van de doelgroep (Harrinck.2009).

3.4 Kwaliteit van het onderzoek

Om een kwalitatief goed onderzoek uit te voeren, moet het aan een aantal criteria voldoen. Het onderzoek moet bruikbaar, betrouwbaar en valide zijn. (Verhoeven, 2007). Hieronder worden de begrippen nader uitgelegd.

3.4.1 Bruikbaarheid

De bruikbaarheid van het onderzoek zegt iets over de resultaten van het onderzoek. Dit onderzoek moet de invloedsfactoren op het sport- en beweeggedrag van basisschoolkinderen in kaart brengen. Deze informatie is zeer bruikbaar voor de organisatie Leerbedrijf Diagonaal. Op basis van de resultaten zullen er aanbevelingen gemaakt worden, waarin handvatten worden aangereikt voor de BEA. Hierin wordt de kennis en het interactieve beleid meegenomen. De aanbevelingen moet het sport- en beweeggedrag bevorderen van de basisschoolkinderen in Presikhaaf.

3.4.2 Betrouwbaarheid

De betrouwbaarheid van een meting heeft betrekking op de consequentheid en nauwkeurigheid van metingen. Als je een meting een aantal keren herhaald, moet er steeds hetzelfde uitkomen. Anders wordt de meting onbetrouwbaar genoemd. De metingen die gedaan zijn, worden twee keer herhaald

bij leeftijdsgenoten van de persoon waarbij de steekproef zal worden uitgevoerd.

Het is van belang voor de onderzoekers rekening te houden met de vraagstelling van de persoonlijke enquêtevragen die worden gesteld aan de kinderen van 4 tot en met 12 in Presikhaaf.

De resultaten hebben betrekking op het jaar 2010. Bij het bepalen van de betrouwbaarheid van de steekproefgrootte (om te bepalen of het aantal geënquêteerde kinderen representatief is voor de gehele populatie) is gebruik gemaakt van de volgende formule (Marktonderzoek.nl, 2010):

$$n > = \frac{N \times z^2 \times p \times (1-p)}{z^2 \times p \times (1-p) + (N-1) \times F^2}$$

Hierbij is gekozen voor een foutmarge van 5% en een betrouwbaarheidsniveau van 95%. Voor dit onderzoek zullen er van de 419 kinderen, minimaal 201 kinderen een enquête moeten invullen. De vragen uit de enquêtes kunnen eveneens als betrouwbaar beschouwd worden. De vragen die worden gebruikt, zijn afgeleid uit voorgaande vergelijkbare onderzoeken. Deze zijn daarnaast ook onderbouwd vanuit het theoretisch kader.

3.4.3 Validiteit

Een meting is valide als hij ook daadwerkelijk meet wat je wilt meten. Problemen met de validiteit doen zich vooral voor bij vragen met psychische en sociale aspecten (Van der Brug, in 't Hart et al, 1998). Mensen gaan dan namelijk eerder antwoorden wat sociaal wenselijk is. Door bij dit onderzoek gebruik te maken van verschillende onderzoeksmethoden (triangulatie) wordt de validiteit gewaarborgd. De uitkomsten uit de enquêtes geven duidelijk weer hoe het gedrag van de kinderen van 4 tot en met 12 jaar in Presikhaaf- West met betrekking tot het sport- en beweeggedrag te verklaren is. Op basis van de analyse naar de invloedsfactoren op het sport- en beweeggedrag van de doelgroep zullen er persoonlijke interviews worden afgenomen. Het is voor de onderzoekers helder wat er gemeten moet worden bij de vraagstelling. Tevens zorgt het afnemen van interviews onder de sleutelfiguren van de werkgroep Breed Educatief Aanbod voor meer validiteit, door de mogelijkheid tot het stellen van gestructureerde vragen, zodat er concreet gemeten kan worden wat er gemeten moet worden.

3.4.4 Triangulatie.

Voor het onderzoek is gekozen voor triangulatie. Kwalitatief onderzoek, en vooral participatieve onderzoeksmethodes, worden vaak als te subjectief gezien. Door middel van triangulatie wordt dit probleem ondervangen (Hart et al, 1998.).

De onderzoekers doen een verdiepend onderzoek op basis van reeds verzamelde data. De verzamelde data bestaat uit gegevens die verzameld zijn vanuit een enquête. Op basis van deze data zullen er correlaties worden onderzocht.

Naast het bureauonderzoek zullen de onderzoekers interviews afleggen met de sleutelfiguren van de BEA werkgroep. Er wordt gebruik gemaakt van triangulatie (driehoeksmeting, veelhoekmeting) om overeenstemming aan te tonen tussen de bevindingen van twee of meer onafhankelijke methoden van onderzoek (Swanborn, 2005). Door middel van interviews met sleutelfiguren van de BEA werkgroep en het vinden van correlaties bij de kinderen van 4 tot en met 12 jaar worden deze methodieken toegepast.

Hoofdstuk 4. Resultaten

In dit hoofdstuk worden de resultaten van het kwalitatieve en kwantitatieve onderzoek beschreven en toegelicht. De resultaten geven antwoord op de in hoofdstuk 1 geformuleerde empirische deelvragen.

Empirische Deelvragen

- 1. Hoe ziet de besteding van de vrije tijd van kinderen van 4 t/m 12 jaar in de wijk Presikhaaf - West eruit?*
- 2. Welke gedragsfactoren hebben invloed op het sport- en beweeggedrag van basisschoolkinderen in de wijk Presikhaaf - West?*
- 3. Welke fysieke omgevingsfactoren hebben invloed op het sport- en beweeggedrag van basisschoolkinderen in de wijk Presikhaaf - West?*
- 4. Welke biologische factoren hebben invloed op het sport- en beweeggedrag van basisschoolkinderen in de wijk Presikhaaf - West?*
- 5. Welke beleidsinstrumenten worden toegepast om het sport- en beweeggedrag van basisschoolkinderen in de wijk Presikhaaf te bevorderen?*

In Presikhaaf - West zijn twee basisscholen gevestigd, namelijk de OLV van Lourdesschool en de Annie M.G. Smidschool waar het overgrote deel van de kinderen in de wijk Presikhaaf - West onderwijs volgen. Een totaal van 419 kinderen volgt onderwijs op de basisscholen. Onderzoek in Presikhaaf - West onder de basisschoolkinderen heeft een respons van 356 opgeleverd. De responserate van het onderzoek bedroeg 85 procent. In paragraaf 3.4.2 Betrouwbaarheid wordt met berekeningen aangetoond dat de minimale responserate 201 moet zijn en dus geconcludeerd kan worden dat het onderzoek betrouwbaar is. De bevindingen die uit het onderzoek zijn gekomen, zullen achtereenvolgens worden behandeld. De resultaten die van belang zijn voor het beantwoorden van de onderzoeksvraag worden behandeld.

Daarnaast zijn er interviews gehouden met professionals op het gebied van sport, beweging en basisschoolkinderen in de wijk Presikhaaf - West om een beter beeld te krijgen van de besteding van de vrije tijd. Er zijn zes sleutelfiguren in de wijk geïnterviewd. De gehouden interviews zijn opgenomen met opnameapparatuur en vervolgens letterlijk uitgetypt. In bijlage 4 zijn de volledige uitwerkingen van de interviews opgenomen. In deze paragraaf worden de essentiële resultaten uit het onderzoek beschreven

4.1 Besteding van de vrije tijd in Presikhaaf - West

Tijdens het onderzoek is niet specifiek gekeken naar de lichamelijke activiteiten van de kinderen om een beter beeld van de besteding van de vrije tijd te krijgen van basisschoolkinderen. Er is gekozen om de hele besteding van de vrije tijd van basisschoolkinderen in kaart te brengen. Er is een verdeling gemaakt tussen ongeorganiseerde activiteiten, georganiseerde sport- en spelactiviteiten en overige activiteiten.

4.1.1 Ongeorganiseerde activiteiten

De meest relevante en opvallende resultaten worden toegelicht. De respondenten konden meerdere keuzemogelijkheden invullen bij de vragen.

Wat doet het kind als hij of zij thuis is?		
	N	Percentage per case
Lezen (tijdschriften, kinderboeken)	158	44,4 %
Muziek luisteren (radio)	102	28,7 %
TV kijken (films, programma's)	298	83,7 %
Computeren	232	65,2 %
Gamen (Playstation, X-box, Gamecube)	152	42,7 %
Knutselen	134	37,6 %
Met speelgoed spelen	188	52,8 %
(zich) Vervelen	46	12,9 %
Anders	37	10,4 %
Totaal	1347	378,4 %

Tabel 1: Activiteiten thuis

In het onderzoek is opvallend dat 12.9 procent van de ondervraagden aangeeft dat zij zich vervelen wanneer ze thuis zijn. Belangrijke activiteiten tijdens het thuis spelen zijn tv kijken en computeren. Ongeveer de helft van de ondervraagden geeft aan dat zij thuis met speelgoed spelen of lezen.

Wat doet het kind als hij of zij buiten speelt?		
	N	Percentage per case
Rennen	176	53,3 %
Kletsen/praten	167	50,6 %
Wandelen	113	34,2 %
Balspelletjes (voetbal, trefbal)	194	58,8 %
Fietsten	221	67 %
Tikspelletjes	133	40,3 %
Anders	49	14,8 %
Totaal	1053	319,1 %

Tabel 2: Wat doet het kind buiten

Uit het onderzoek (Wat beweegt kinderen, 2010) blijkt dat kinderen vaak verschillende activiteiten ondernemen wanneer zij buitenspelen. De activiteit fietsen scoort het hoogst bij de vraag wat het kind buiten doet. Lichamelijke activiteiten als balspellen, rennen en tikspellen zijn veel beoefende buitenspeel activiteiten bij de basisschoolkinderen in Presikhaaf - West. Daarnaast geeft ongeveer de helft van de ondervraagden aan dat zij kletsen met vriendjes of vriendinnetjes wanneer zij buiten zijn. Andere activiteiten die het kind doet als het buiten speelt, zijn verwerkt in tabel 2.

4.1.2 Georganiseerde sport- en spelactiviteiten

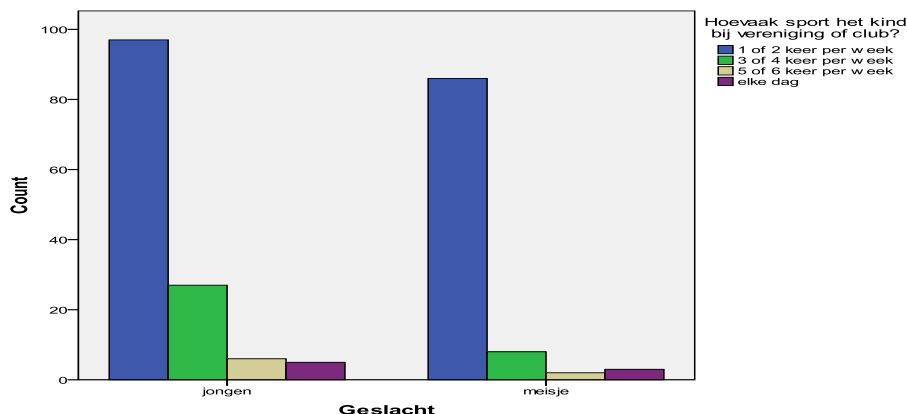
Na de ongeorganiseerde activiteiten in de besteding van de vrije tijd van de basisschoolkinderen beschreven te hebben, worden nu de georganiseerde sport- en spelactiviteiten in beeld gebracht. Onder georganiseerde sport- en spelactiviteiten wordt in dit onderzoek activiteiten bij een vereniging, in gymzalen of bij andere instellingen verstaan. In het onderzoek 'Wat beweegt kinderen' (2010) hebben zestien respondenten (4,5 procent) geen antwoord gegeven op deze vraag. Van het totaal aantal respondenten dat deze vraag wel heeft ingevuld, gaan 143 (40,2 procent) van de basisschoolkinderen naar een vereniging of club. Daarnaast geven 197 (55,3 procent) respondenten aan dat ze niet sporten bij een vereniging of club. In onderstaande tabel wordt weergegeven welke activiteit de kinderen doen bij de vereniging, club, gymzaal na school of andere instellingen.

		Kind sport bij een vereniging of club		Total
		ja	nee	
Afkomst van beide ouders	beide ouders zijn Nederlands	13	20	33
	beide ouders zijn buitenlands	107	141	248
	een van de ouders komt uit het buitenland	21	30	51
Totaal		141	191	332

Tabel 3. Kind sport bij een vereniging of club

Uit de resultaten komt duidelijk naar voren dat sporten bij een sportvereniging leeftijdsgebonden is. In het onderzoek is gebleken dat nog geen 6 procent (2 op de 36 kinderen) van de kinderen uit groep 1 bij een sportvereniging actief is. Dit percentage stijgt naarmate de kinderen ouder worden. Vanaf groep 4 is minimaal 50 procent van de ondervraagden lid bij een vereniging. Daarnaast is de vergelijking gemaakt tussen kinderen met Nederlandse ouders en kinderen met buitenlandse ouders. Uit de resultaten blijkt 43.1 procent van kinderen met ouders van buitenlandse afkomst lid is van een sportvereniging. De resultaten worden in tabel 3 weergegeven. Van de kinderen met ouders van Nederlandse afkomst is 39.4 procent lid van een sportvereniging.

Uit het onderzoek (Wat beweegt kinderen, 2010) blijkt dat de kinderen die in georganiseerde context sporten 75,7 procent dit één of twee keer per week doet, 14,4 procent van de ondervraagden geeft aan drie of vier keer in georganiseerde context te sporten en 3,3 procent sport vijf tot zes keer in de week. Uit het onderzoek komt naar voren dat 3.3 procent van de basisschoolkinderen dagelijks sport. Acht personen (3,3 %) hebben deze vraag niet ingevuld. Voetbal is met een percentage van 44.6 procent van de ondervraagden (die deze vraag beantwoordt heeft) veruit het meest populair onder de basisschoolkinderen in Presikhaaf - West. In tabel 15, in bijlage 1 wordt dit duidelijk. In grafiek 1 wordt duidelijk dat jongens beter vertegenwoordigd zijn bij sportverenigingen en ook vaker sporten. De verdeling van het aantal jongens en meisjes in de wijk Presikhaaf - West is nagenoeg gelijk.

Grafiek 1. Verband geslacht en hoe vaak sport het kind bij vereniging of club

4.1.3 Overige activiteiten

Presikhaaf - West kent naast sportverenigingen een aantal instellingen voor kinderen. In het onderzoek 'Wat beweegt kinderen' (2010) is onderzocht of kinderen naast sporten nog actief zijn bij andere instellingen en waar zij dan actief zijn.

Naast het sporten bij een vereniging is meer dan de helft van de respondenten actief bij een andere instelling. Presikhaaf - West kent naast de vereniging een aantal instellingen die zich inzetten voor de kinderen. Van de ondervraagden geeft meer dan 40 procent aan dat zij naar de kinderclub gaan. Voor kinderen in de leeftijd van 4 tot en met 12 jaar organiseren de vier kinderclubs in Presikhaaf leuke en leerzame activiteiten. De activiteiten variëren van sport- en spelactiviteiten tot kooklessen. Bijna 35 procent van de respondenten geeft aan dat zij naast het sporten niets doen. Waar het kind naast sporten nog meer actief afwezig is wordt in bijlage 1, tabel 18 beschreven. Verder blijkt uit de interviews dat veel kinderen gebruik maken van de verlengde schooldagactiviteiten. De laatste jaren is er een toename bij de basisschoolkinderen is op het gebied van naschoolse activiteiten. In de interviews wordt duidelijk dat jongens vaker deelnamen aan activiteiten op het gebied van sport- en bewegen.

4.2 Gedragsfactoren van invloed op het sport- en beweeggedrag van basisschoolkinderen in Presikhaaf - West

Door middel van de enquêtes onder basisschoolkinderen in de wijk Presikhaaf - West en interviews met disciplines op het gebied van sport, beweging en kinderen is achterhaald hoe het is gesteld met de factoren die van invloed zijn op het sport- en beweeggedrag van de basisschoolkinderen. De factoren worden onderverdeeld in gedragsdeterminanten, fysieke omgevingsfactoren en biologische factoren.

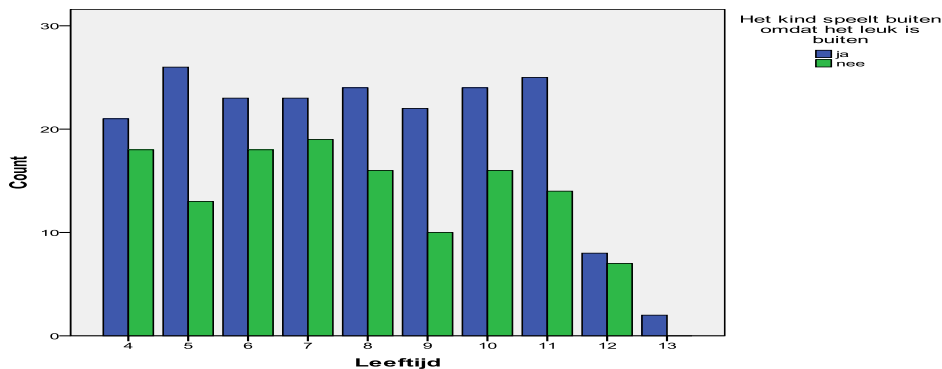
Gedragsdeterminanten

Gedragsdeterminanten zijn de bepalende factoren van gedrag, factoren die maken dat mensen zich op een bepaalde manier gedragen. De determinanten zijn onderverdeeld in de attitude, de sociale

invloed en de eigen effectiviteit van de basisschoolkinderen. Deze worden achtereenvolgens beschreven.

4.2.1 Attitude

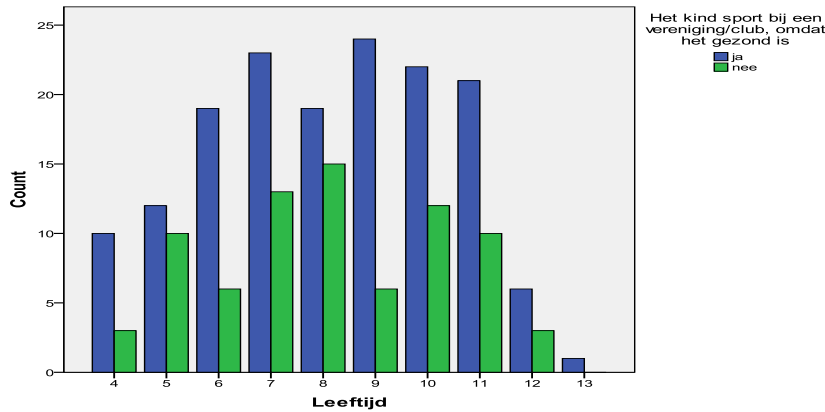
De attitude van basisschoolkinderen is een belangrijke factor die een rol speelt in de deelname aan lichamelijke activiteit. Het is van belang dat kinderen een positieve houding ten aanzien van sport en bewegen hebben. Een positieve houding draagt bij tot deelname aan lichamelijke activiteit. Bij kinderen gaat het er vooral om dat ze bewegen of sporten leuk vinden om te doen en/of ze zich fit voelen. Uit het kwantitatieve onderzoek blijkt dat meer dan 60 procent van de ondervraagden aangeeft buiten te sporten, omdat het leuk is. Er is geen significant verschil in de resultaten wanneer er gekeken wordt naar de variabelen geslacht, afkomst en leeftijd. In grafiek 2 wordt duidelijk dat op alle leeftijden kinderen buiten spelen omdat zij dit als leuk ervaren.

Grafiek 2: Verband geslacht en het kind speelt buiten omdat het leuk is buiten

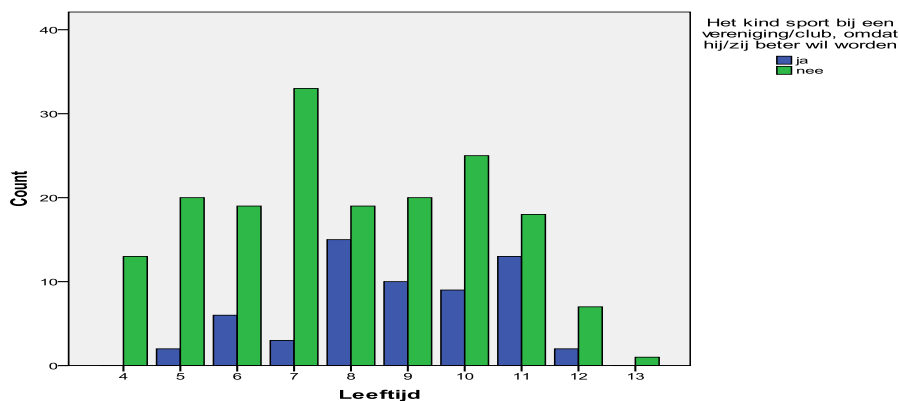
In het kwalitatieve onderzoek wordt ook duidelijk dat kinderen voornamelijk sporten en bewegen, omdat het leuk is om te doen. Verder blijkt uit het kwantitatief onderzoek blijkt dat 66 procent van de ondervraagde basisschoolkinderen aangeeft dat zij sporten bij een vereniging of club, omdat ze het leuk vinden. Dit wordt in bijlage 1, tabel 16 duidelijk. Opvallend is dat het overgrote deel aangeeft dat zij sporten bij een vereniging of club omdat het leuk is, alleen op de leeftijd van 10 en 12 jaar is dit niet het geval. Veel kinderen in Presikhaaf - West gebruiken sport als middel om een bepaald doel te bereiken. Het merendeel van de respondenten, 66 procent, gebruikt sport als middel om de gezondheid te bevorderen. De kinderen hebben een positieve houding ten opzichte van sporten en bewegen, omdat het gezond voor hen is. In grafiek 4 wordt duidelijk dat het kind sport bij een vereniging/club omdat het gezond is.

Grafiek 3. Verband leeftijd en het kind sport bij een vereniging of club, omdat het gezond is

Daarnaast wordt er door kinderen gesport om beter te worden. Uit de enquêtes kan worden geconcludeerd dat er een duidelijk patroon is met de leeftijd en sport om ergens beter in te worden. Vanaf het 8^e levensjaar van het kind zie je de interesse groeien om ergens beter in te worden en een vaardigheden te leren. In grafiek 5 wordt dit duidelijk.

Grafiek 4. Verband leeftijd en het kind sport bij een vereniging club, omdat hij/ zij beter wil worden

Een ander belangrijk resultaat uit het kwantitatieve onderzoek is dat basisschoolkinderen in Presikhaaf - West sport gebruiken omdat iets nieuws te leren. Uit het onderzoek blijkt dat 31 procent van de respondenten graag iets nieuws wil leren. Dit is bijna één op de drie kinderen.

4.2.2 Sociale invloed

Naast de attitude beïnvloedt de gedragsdeterminant sociale invloed de intentie van een persoon. De sociale invloed betreft de mate waarin een persoon al of niet instemt met de opvattingen van personen uit zijn sociale omgeving. Uit het kwalitatieve en kwantitatieve onderzoek is gebleken dat de sociale invloed van belang is voor het sport- en beweeggedrag van basisschoolkinderen. Ouders en vrienden behoren tot de directe sociale omgeving en hebben dan ook het meest invloed op het sport- en beweeggedrag van de basisschoolkinderen. In de resultaten van de enquêtes blijkt dat 15 procent van de basisschoolkinderen sport bij een vereniging of club, omdat zijn of haar vriendjes dat ook doen.

	Het kind sport bij een vereniging/club, omdat zijn/haar vriendjes het ook doen		Total
	Ja	Nee	
Leeftijd 4	1	12	13
5	4	18	22
6	5	20	25
7	6	30	36
8	7	27	34
9	4	26	30
10	4	30	34
11	4	27	31
12	0	9	9
13	0	1	1
Total	35	200	235

Tabel 4: het kind sport bij een vereniging of club, omdat zijn of haar vriendjes het ook doen

Uit de interviews blijkt dat de invloed van kinderen groot is. Klasgenoten en vrienden hebben volgens het kwalitatieve onderzoek een belangrijke invloed op het sport- en beweeggedrag van de kinderen.

Naast de invloed van vriendjes is er gekeken naar de invloed van ouders op het sportgedrag bij een vereniging. In het kwantitatief onderzoek komt naar voren dat 8 procent van de basisschoolkinderen sport bij een vereniging of club, omdat het moet van de ouders. In tabel 5 is het verband gelegd tussen de leeftijd van de basisschoolkinderen en de verplichting van de ouders om te gaan sporten bij een vereniging. Duidelijk wordt dat het percentage van de basisschoolkinderen tot en met 7 jaar die verplicht worden om te sporten 4 procent is.

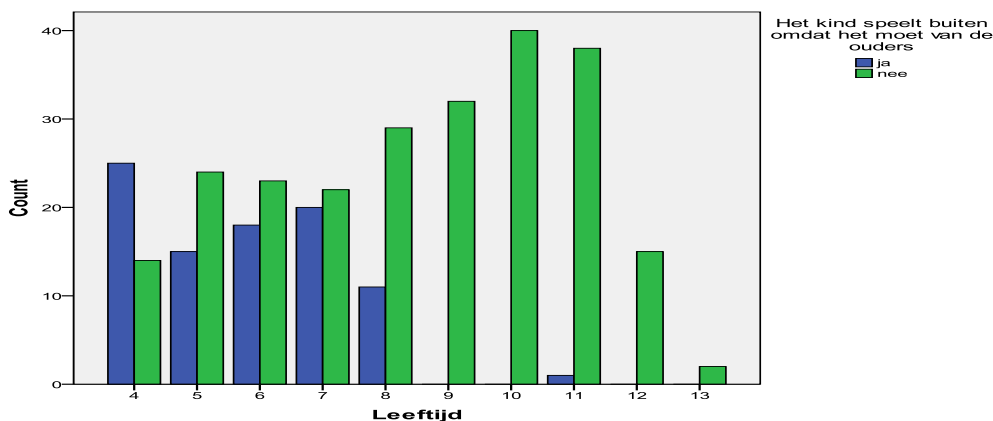
In het kwantitatief onderzoek wordt het belang van het stimuleren van het door de ouders om te sporten en te bewegen duidelijk. Uit de resultaten wordt duidelijk dat de ouderbetrokkenheid erg laag is op het gebied van sport en bewegen. Het wordt soms zelf afgewezen door ouders wanneer meisjes willen sporten. Ouders motiveren de kinderen niet om te bewegen, dit wordt volgens het kwalitatieve onderzoek te weinig gedaan. Voorbeeldgedrag is een belangrijk middel binnen het informele leerproces. Met het informele leerproces wordt het proces bedoeld waarbij kinderen en ouders juist van praktijk ervaringen en van voorbeelden van anderen leren over het belang van sporten en bewegen. Zowel volwassenen als kinderen hebben een sterke behoefte om ergens bij te horen, en hebben daarom de neiging gedrag van familie, vrienden en klasgenoten (en andere voorbeelden) te kopiëren. In de resultaten van het kwalitatieve onderzoek wordt duidelijk dat ouders deze

voorbeeldfunctie niet hebben. Een belangrijke reden dat ouders de kinderen niet motiveren, is tijdgebrek blijkt uit de interviews.

		Het kind sport bij een vereniging/club, omdat het van de ouders moet		
		Ja	Nee	Total
Leeftijd	4	1	12	13
	5	1	21	22
	6	1	24	25
	7	1	35	36
	8	7	27	34
	9	3	27	30
	10	2	32	34
	11	2	29	31
	12	1	8	9
	13	0	1	1
Total		19	216	235

Tabel 5. Het kind sport bij een vereniging of club, omdat het van de ouders moet

Bij de resultaten van het kwalitatief onderzoek naar de invloed van ouders op het buitenspelen, blijkt dat 27 procent van de kinderen buiten speelt omdat het moet van de ouders. Deze resultaten tonen geen verschil in de variabelen afkomst en geslacht. De resultaten laten wel zien dat kinderen vanaf 9 jaar niet meer de reden opgeven dat zij buitenspelen, omdat het moet van de ouders. In grafiek 5 wordt dit duidelijk.

Grafiek 5. Het kind speelt buiten, omdat het moet van de ouders

Naast ouders en vriendjes stimuleren de leerkrachten de basisschoolkinderen om te bewegen en te sporten. Dit wordt door de leerkrachten op verscheidene manieren gedaan wordt in het kwantitatief onderzoek duidelijk

4.2.3 Eigen effectiviteit

De derde gedragsdeterminant die de intentie om te sporten of bewegen van een basisschoolkind bepaald, is de eigen effectiviteit. Onder het begrip eigen effectiviteit verstaat men of een persoon zichzelf in staat acht om bepaald gedrag uit te voeren. Uit de resultaten van het kwantitatieve onderzoek wordt duidelijk dat 4 procent van de kinderen zichzelf door ziekte niet in staat acht om buiten te spelen of te sporten. Bij kinderen met ouders van Nederlandse afkomst is dit 0 procent.

		Kind speelt thuis, omdat het kind lichamelijke problemen of ziekte heeft.		Total
		ja	nee	
Afkoms	beide ouders zijn Nederlands	0	38	38
	beide ouders zijn buitenlands	10	234	244
	een van de ouders komt uit het buitenland	2	51	53
	Totaal	12	323	335

Tabel 6. Kind speelt thuis, omdat het kind lichamelijke problemen of ziekte heeft

In het kwalitatieve en kwantitatieve onderzoek wordt duidelijk dat de sporten voetbal en basketbal veel beoefend worden door de basisschoolkinderen in de wijk Presikhaaf - West. Maar niet alle kinderen vinden deze sport leuk. Kennis over activiteiten op het gebied van sport zijn van belang om kinderen meer te laten sporten volgens het kwalitatieve onderzoek.

4.2.4 Financiële barrières

Uit de resultaten van het kwantitatief onderzoek blijkt dat de financiën van de respondenten geen barrière is die het sport- en beweeggedrag doen stagneren. Zes procent van de respondenten geeft de financiële situatie aan als barrière en de reden dat het kind thuis speelt. Wat opmerkelijk is dat de groep die aangeeft dat financiën wel een barrière is dit de kinderen van 4 tot en met 7 jaar betreft. Vijf procent van de respondenten geeft aan dat het niet bij een vereniging sport omdat het te duur is. Dit percentage is marginaal. Het betreft hier totaal 20 kinderen. Wat opvalt, is dat 17 van deze 20 kinderen 8 jaar of jonger is. In het kwalitatieve onderzoek blijkt dat financiën een barrière is om niet te sporten.

4.3 Fysieke omgevingsfactoren

Fysieke omgevingsfactoren zijn belangrijke determinanten van lichamelijke (in)activiteit van kinderen. Lichamelijke activiteit van kinderen hangt samen met de aanwezigheid van sportfaciliteiten en speelterreinen rondom scholen. Sportverenigingen, sportaccommodaties, beweegfaciliteiten en groenvoorzieningen behoren tot andere fysieke omgevingsfactoren waar aan gedacht kan worden.

4.3.1 Speelruimte.

De speelruimte van basisschoolkinderen beperkt zich niet tot speciaal daarvoor ingerichte speelplekken, maar strekt zich uit over de gehele openbare ruimte. In het rapport wordt onderscheidt gemaakt tussen de informele en de formele speelruimte. In dit onderzoek wordt gekeken naar de formele speelruimte. De formele speelruimte wordt gezien als de ruimte en de voorzieningen die specifiek en exclusief zijn ingericht voor de speelfunctie. In het kwalitatief onderzoek wordt duidelijk dat er veel voorzieningen zijn die ingericht zijn voor de speelfunctie.

Op de vraag of in buurten waar veel voorzieningen aanwezig zijn voor de kinderen meer buiten gespeeld wordt dan in buurten waar weinig tot geen voorzieningen om buiten te spelen aanwezig zijn, blijft het antwoord onduidelijk.

4.3.2 Veiligheid.

Een onveilige omgeving kan de motivatie tot buitenspelen verlagen en kan een barrière zijn voor zowel de ouders als het kind zelf. Dit blijkt ook uit het kwalitatief onderzoek in de wijk Presikhaaf - West. Uit de resultaten van het kwantitatief onderzoek blijkt dat 16 procent van de basisschoolkinderen thuis speelt, omdat het kind de buurt niet veilig vindt. Uit de resultaten blijkt dat tot het 9^e levensjaar van het kind dit een steeds belangrijke reden wordt om thuis te sporten en vanaf 9 jaar deze reden minder van belang is waarom het kind thuis speelt.

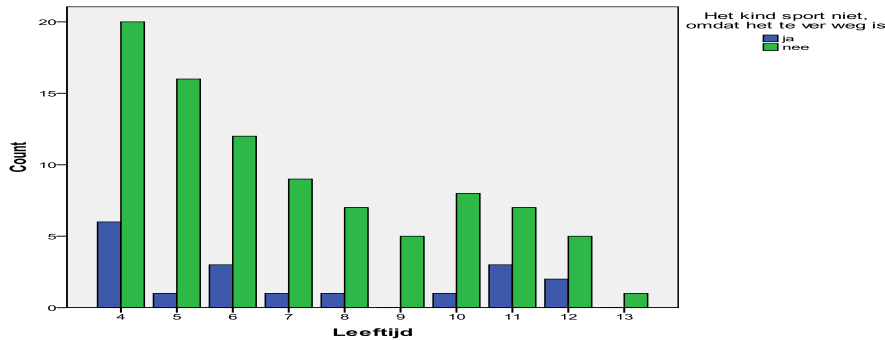
		Kind speelt thuis, omdat het kind de buurt niet veilig vindt.		Total
		ja	nee	
Leeftijd	4	6	34	40
	5	9	29	38
	6	7	34	41
	7	9	33	42
	8	12	32	44
	9	4	32	36
	10	5	38	43
	11	2	39	41
	12	0	16	16
	13	0	2	2
	Totaal	54	289	343

Tabel 7. Kind speelt thuis, omdat het kind de buurt niet veilig vindt.

Uit het kwalitatief onderzoek wordt duidelijk dat de ouders de wijk Presikhaaf - West onveilig vinden. De kinderen worden thuis gehouden, omdat ouders bang zijn dat er iets gebeurd.

4.3.3 Bereikbaarheid en vervoer.

Ook de toegang en afstand tot faciliteiten waar kinderen kunnen bewegen en sporten is een belangrijke omgevingsfactor. Uit de resultaten van het kwantitatief onderzoek blijkt dat 5 procent van de basisschoolkinderen niet sport, omdat het te ver weg is.

Grafiek 6. Het kind sport niet, omdat het te ver weg is.

Daarnaast blijkt ook uit het kwalitatief onderzoek dat afstand tot de faciliteiten van belang is voor de deelname aan activiteiten op het gebied van sport en bewegen. In grafiek 6 wordt dit duidelijk.

4.4 Biologische factoren.

Onder biologische factoren wordt in dit onderzoek de indirecte invloeden op het gedrag van mensen, zoals bijvoorbeeld de leeftijd, het karakter, de sekse, het opleidingsniveau van de mensen en de endogene gezondheidsdeterminant (Sassen 2006). De biologische factoren zijn naast de drie gedragsdeterminanten en de fysieke omgevingsfactoren ook van invloed op het uiteindelijke gedrag van een persoon.

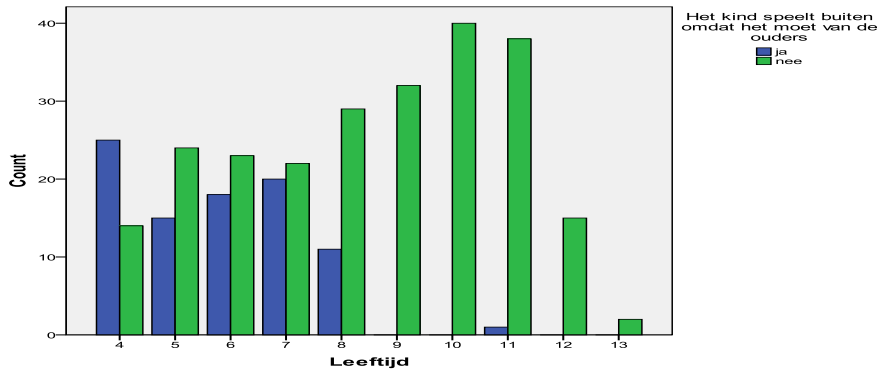
Omdat de onderzoeksdoelgroep uit basisscholieren bestaat wordt er niet gekeken naar opleidingsniveau. Tevens wordt er ook geen rekening gehouden met de karaktereigenschappen. In dit onderzoek worden de biologische factoren leeftijd en sekse achtereenvolgens behandeld.

4.4.1 Geslacht

Om te achterhalen welke verschillen er zijn op basis van het geslacht op het gebied van sport en bewegen is gebruik gemaakt van kwalitatief en kwantitatief onderzoek. Activiteiten op het gebied van sport worden voornamelijk door jongens gedaan volgens het kwalitatieve onderzoek. Het kwantitatieve onderzoek laat deze resultaten ook zien. Zo blijkt uit het kwantitatief onderzoek dat er een verschil is tussen het geslacht van het basisschoolkind op sporten in verenigingsverband. Uit de resultaten blijkt dat iets meer dan de helft van de jongens sport bij een vereniging en bij de meisjes is dit ongeveer één op de drie. In grafiek 8 wordt dit duidelijk.

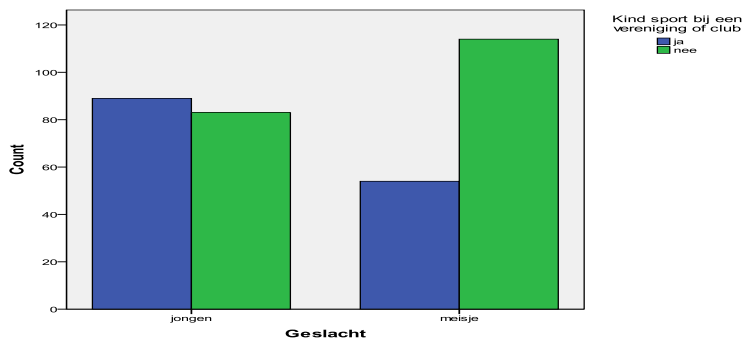
4.4.2 Leeftijd

In deze paragraaf wordt beschreven welke leeftijdsgebonden verschillen er zijn op het gebied van sport en bewegen. Om te achterhalen of kinderen meer of juist minder gaan sporten naarmate ze ouder worden is gekeken naar verschillende facetten. Zo wordt door de kwantitatieve resultaten duidelijk dat kinderen vanaf 8 jaar niet meer door ouders verplicht worden om buiten te spelen en te sporten. In grafiek 6 wordt dit duidelijk.

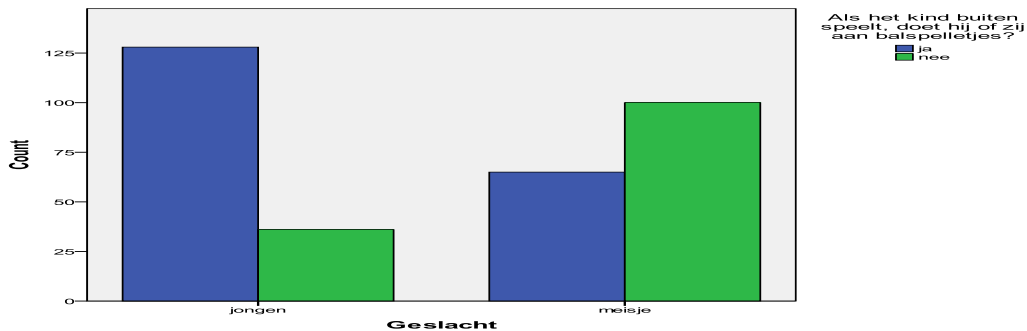
Grafiek 7. Het kind speelt buiten, omdat het moet van de ouders

Uit het kwantitatieve onderzoek blijkt verder dat het gedrag van kinderen vanaf het 8ste levensjaar verandert. Kinderen fietsen vanaf 8 jaar minder, tikspelletjes worden minder gedaan en ook wandelen wordt minder door de kinderen gedaan. Een interessant resultaat is dat de interesse in de computer hard stijgt bij kinderen met een leeftijd van 8 jaar. Vanaf 9 jaar wordt er door de basisschoolkinderen in Presikhaaf - West meer aan balsporten gedaan. De resultaten worden in de bovenste grafiek 8 duidelijk gemaakt.

Grafiek 8. Kind sport bij een vereniging of club

In de resultaten van het kwantitatieve onderzoek blijkt dat de interesses van de basisschoolkinderen verschillen. Zo wordt in grafiek 9 duidelijk dat balspellen bij jongens veel meer beoefend worden dan bij meisjes. Ongeveer 80 procent van de jongens doet aan balspellen, wanneer ze buiten zijn en bij meisjes is dit 40 procent.

Grafiek 9. Als het kind buiten sport, doet hij of zij aan balspelletjes

4.5 Bestaande beleidsinstrumenten om het sport- en bewegedrag van basisschoolkinderen in de wijk Presikhaaf te bevorderen.

In deze paragraaf worden de beleidsinstrumenten beschreven die worden toegepast om het sport en bewegedrag van basisschoolkinderen in de wijk Presikhaaf te bevorderen. Er is een indeling gemaakt in financiële, Juridische en economische beleidsinstrumenten.

Arnhem Card

In het kwalitatieve onderzoek blijkt dat economische beleidsinstrumenten gebruikt worden om het sport- en bewegedrag bij kinderen te bevorderen. Zo geeft Jansen tijdens het interview aan dat er een Arnhem Card aangevraagd kan worden voor mensen met een lage sociaal economische status.

De Arnhem Card is bestemd voor inwoners van Arnhem (en hun kinderen tot 18 jaar). Kinderen van 4 tot en met 17 jaar krijgen een eigen jeugdps. Studenten komen niet in aanmerking voor een Arnhem Card. Met de gratis verkrijgbare Arnhem Card kun je tegen flinke kortingen, soms zelfs gratis, deelnemen aan talrijke activiteiten. Dat kan zowel individueel als in gezinsverband.

Arnhem Card houders kunnen korting krijgen op het jaarlidmaatschap van een Arnhemse sportvereniging. Voor de jeugd betekent dit bijna 100% korting op de contributie en vanaf 18 jaar krijg je 50% korting. Nieuw is dat er ook een bijdrage bij de sportkleding kan worden verkregen tot een max. van 225 Euro.

Sinds het jaar 2008 wordt de sportcontributie of het cursusgeld voor hen helemaal vergoed (tot een maximum bedrag). Dat heeft succes gehad. De toestroom naar de sportverenigingen is groot geweest. Behalve kinderen ook meer volwassenen met een Arnhem Card gaan sporten. Laagdrempeligheid is de kracht van de Arnhemse aanpak.

Jeugdportfonds

Naast de Arnhem Card is er het Jeugdportfonds. Het jeugdportfonds helpt kinderen en jongeren onder 18 jaar uit gezinnen die moeten leven van een uitkering en die graag zouden willen sporten om ook daadwerkelijk te kunnen sporten.

In de Armoedeagenda 2008 - 2011 zet de gemeente Arnhem in op het bevorderen van maatschappelijke participatie door kinderen uit gezinnen met een laag inkomen. Sporten is bij uitstek een manier waarop kinderen meedoen in de maatschappij. De gemeente wil financiële drempels die voorkomen dat kinderen kunnen sporten, wegnemen.

Het Jeugdsportfonds betaalt de contributie aan een sportvereniging die aangesloten is bij een door NOC*NSF erkende sportbond en/of lid is van de Arnhemse Sport Federatie. Het jeugdsportfonds is een economisch beleidsinstrument die gebruikt wordt om het sport- en beweeggedrag van de kinderen in de wijk Presikhaaf te stimuleren. Naast de sportstimulering ondersteunt het jeugdsportfonds ook verenigingen en ondersteunt het jeugdsportfonds het project “krachtwijaanpak”.

Verlengde schooldagactiviteiten (VSD)

Verder worden er in de wijk Presikhaaf verlengde schooldagactiviteiten georganiseerd.

De Verlengde Schooldag (VSD) is een project voor kinderen uit het basisonderwijs die op een OVG-school in een van de ontwikkelwijken zitten. In Arnhem betreft dit 16 scholen, met 18 locaties. VSD vindt plaats na schooltijd en biedt kinderen series van activiteiten op het gebied van kunst en cultuur, sport, techniek, ICT of natuur- en milieu, ook wel breed educatief aanbod. Alle series bestaan uit minimaal vijf en maximaal tien bijeenkomsten en worden afgesloten met een presentatie voor ouders en/of klasgenoten. Meestal zijn er 8 tot 10 bijeenkomsten.

Projecten Verlengde Schooldag ontstaan op het braakliggende terrein van onderwijs en opvoeding tussen school, thuis en vrije tijd. Speciaal voor kinderen in kansarme situaties biedt VSD een scala aan activiteiten. In het kwalitatieve onderzoek blijkt dat dit economische beleidsinstrument gebruikt wordt om een zo breed mogelijk educatief aanbod te bieden..

Project “Gezonde kinderen in een gezonde kindomgeving”

Naast economische beleidsinstrumenten worden ook communicatieve beleidsinstrumenten ingezet in de wijk Presikhaaf. Het project “Gezonde Kinderen in een Gezonde Kindomgeving” (GKGK) is een voorbeeld van een communicatief beleidsinstrument. Tijdens het project GKGK worden wekelijkse theorie lessen gegeven aan de kinderen. Doelstelling van de theorie lessen is om in het kader van GKGK de thema’s te behandelen die betrekken hebben op het bevorderen van de gezondheid, het belang van deze thema’s en de combinatie daarvan voor een gezonde ontwikkeling van lichaam en geest. Daarbij kan worden gedacht aan het menselijk lichaam, voeding, leefstijl en maatregelen. Het project “GKGK” is een totaalaanpak van de wijk Presikhaaf.

‘Gezonde Kinderen in een Gezonde Kindomgeving’ is een grensoverschrijdend project waaraan in Duitsland zes en in Nederland zes gemeenten deelnemen. De J.F. Kennedyschool, de Dr. W. Dreesschool, de Annie M.G. Schmidtschool en de Lourdesschool doen mee aan het project met het doel om kinderen een gezonde leefstijl aan te leren.

In het kwalitatieve onderzoek blijkt dat communicatieve beleidsinstrumenten gebruikt worden om een gezonde leefstijl bij kinderen aan te leren. Zo wordt in het kwalitatief onderzoek duidelijk dat de kinderen in schooltijd meer beweegmomenten krijgen: tijdens de gymles, in de pauzes en na schooltijd. Daarnaast wordt in de groep wekelijks aandacht besteed aan gezonde voeding en het belang van bewegen.

Hoofdstuk 5. Conclusie

Na het beschrijven van gegevens over de besteding van de vrije tijd, de factoren die van invloed zijn op deze besteding en na de analyse van het kwalitatieve en kwantitatieve onderzoek in de wijk Presikhaaf - West zal in dit hoofdstuk de conclusie beschreven worden. In het voorgaande hoofdstuk zijn de resultaten beschreven van de empirische deelvragen. In dit hoofdstuk wordt antwoord gegeven op de centrale hoofdvraag.

'Welke factoren zijn van invloed op het sport en beweeggedrag van basisschoolkinderen in de wijk Presikhaaf - West?'

Tijdens het onderzoek naar de factoren die van invloed zijn op het sport- en beweeggedrag bij basisschoolkinderen is gekeken naar de motivatie van de basisschoolkinderen om te sporten of bewegen. De factoren zijn onderverdeeld in gedragsfactoren, fysieke en biologische omgevingsfactoren en barrières. De onderzoeksdoelgroep had verschillende keuzemogelijkheden waaruit ze konden kiezen betreffende de motivatie om te sporten. Meerdere antwoordmogelijkheden mochten worden ingevuld.

Gedragsfactoren

Uit de enquêtes komt naar voren dat sporten een besteding is in de vrije tijd van de basisschoolkinderen, omdat het leuk is om te doen. Het merendeel van de respondenten, 65 procent van de ondervraagden, geeft sport als middel aan omdat hij/zij het leuk vindt. Uit het onderzoek blijkt dat dit een belangrijke motivatie voor de kinderen is om te sporten. Daarnaast worden door veel kinderen in Presikhaaf - West sport als middel gebruikt om een bepaald doel te bereiken. Uit de resultaten van de enquêtes blijkt dat het merendeel van de respondenten, 66 procent, sport als middel gebruikt om de gezondheid te bevorderen. Uit de enquêtes kan worden geconcludeerd dat het kind zich bewust is dat sporten gezond is voor hen. Dit is volgens het onderzoek ook een belangrijke motivatie voor de kinderen om te sporten.

Uit de enquêtes blijkt dat de sociale invloed van vriendjes op het buitenspeelgedrag van de basisschoolkinderen in Presikhaaf niet hoog is. Slechts 17,5 procent van de respondenten speelt buiten omdat een vriendje/vriendinnetje dit ook goed. Als er gekeken wordt naar het sporten kun je concluderen dat dit percentage vele malen hoger is. Iets minder dan de helft van de respondenten, 46 procent, sport omdat een vriendje/vriendinnetje dat ook doet. De sociale invloed van vrienden op het sportgedrag van de basisschoolkinderen is dus hoger dan de sociale invloed van vrienden op het buitenspeelgedrag blijkt uit het kwantitatief onderzoek.

Daarnaast wordt sport ook gebruikt als middel om technieken of vaardigheden in een activiteit te verbeteren. Dit blijkt uit het kwantitatief onderzoek. Uit het onderzoek kan geconcludeerd worden dat er een duidelijk verband is tussen de leeftijd van de basisschoolkinderen en het sporten om technieken of vaardigheden te verbeteren. Uit de enquêtes wordt duidelijk dat de interesse van de

basisschoolkinderen vanaf 8 jaar groeit om technieken of vaardigheden van een lichamelijke activiteit te verbeteren. Daarnaast wordt sport door de basisschoolkinderen gebruikt, omdat ze iets nieuws willen leren. Uit de enquêtes wordt duidelijk dat 31 procent van de respondenten wil graag iets nieuws leren. Dit is bijna één op de drie kinderen.

Fysieke en biologische omgevingsfactoren

In de resultaten van het onderzoek wordt duidelijk dat ouders en kinderen de veiligheid van de wijk als barrière zien om buiten te spelen. Uit de resultaten van het kwantitatief onderzoek blijkt dat onveiligheid in de wijk Presikhaaf - West voor 16 procent van de basisschoolkinderen een barrière is om buiten te spelen. Uit de resultaten blijkt dat tot het 9e levensjaar van het kind dit een belangrijke reden is om thuis te spelen. Vanaf 9 jaar is deze reden minder van belang voor het kind om thuis te spelen. Tevens wordt in de interviews aangegeven dat ouders de kinderen liever thuis laten spelen, omdat ze het onveilig vinden voor de kinderen.

Barrières

Verder blijkt uit het kwalitatieve onderzoek dat de financiële situatie van de inwoners van Presikhaaf - West een belangrijke barrière is om niet te sporten. De resultaten van het kwalitatieve onderzoek komen niet overeen met de resultaten uit de enquêtes. Resultaten uit het kwantitatief onderzoek laten zien dat zes procent van de respondenten de financiële situatie aangeeft als barrière dat het kind thuis speelt. Oorzaak van het verschil in resultaten kan liggen bij het feit dat kinderen onvoldoende kennis hebben over de financiële situatie thuis en dat de ouders de financiële situatie niet willen erkennen als barrière voor kinderen om deel te nemen aan sportactiviteiten bij een vereniging of club.

Hoofdstuk 6. Discussie

Deze studie heeft getracht inzicht te geven in de factoren die van invloed zijn op het sport en - beweeggedrag van basisschoolkinderen in de wijk Presikhaaf - West. Er wordt in dit hoofdstuk een beschrijving en verklaring gegeven van de mogelijke verschillen en overeenkomsten tussen de theorie en de praktijk. Verder wordt de praktische relevantie van dit onderzoek beschreven. Als laatste zal er een suggestie gedaan worden voor vervolgonderzoek en wordt er teruggekoppeld op de doelstelling.

6.1 Relatie theoretisch kader en conclusie

Uit het theoretisch kader blijkt dat kinderen bewegen en sporten vooral doen, omdat ze bewegen of sporten leuk vinden om te doen en/of ze zich fit voelen. Om te toetsen of basisschoolkinderen in de wijk Presikhaaf - West bewegen en sporten, omdat het leuk is om te doen is onderzocht wat de motivatie van de kinderen is om te bewegen en te sporten. In het gehouden onderzoek in Presikhaaf – West wordt duidelijk dat sporten een besteding is in de vrije tijd omdat het leuk is om te doen. Het merendeel van de respondenten, 65 procent van de ondervraagden, geeft sport als middel aan omdat hij/zij het leuk vindt. Dit wordt ook bevestigd in het kwalitatieve onderzoek. Er kan dus geconcludeerd worden dat er een verband is tussen de theorie en de daadwerkelijke praktijk in de wijk Presikhaaf - West.

In het theoretisch kader wordt duidelijk dat kennis over het belang van een gezonde leefstijl en de kans op gezondheidsproblemen in veel mindere mate leiden tot een positieve houding ten opzichte van sporten en bewegen (Hicks et al., 2001). Na het analyseren van de attitude van de basisschoolkinderen, blijkt dat kennis over de gezondheid wel een belangrijke motivatiebron voor de kinderen is om te sporten. Zo wordt in het onderzoek in Presikhaaf - West duidelijk dat veel kinderen sport gebruiken als middel om een bepaald doel te bereiken. Het merendeel van de respondenten, 66 procent gebruikt sport als middel om de gezondheid te bevorderen. Uit het onderzoek kan worden geconcludeerd dat het kind zich bewust is dat sporten gezond is voor hen en daarom ook daadwerkelijk gaat sporten. Theorie en de praktijk sluiten in dat opzicht niet op elkaar aan.

Verder blijkt uit het theoretisch kader dat jongens een actievere leefstijl hebben dan meisjes (Taylor & Sallis, 1997). In andere onderzoeken worden deze resultaten bevestigd, zo blijkt verder uit onderzoek naar het beweeggedrag van kinderen dat jongens rond de tien jaar bijna twee keer zo actief zijn dan meisjes met eenzelfde leeftijd met betrekking tot matig - en zwaar intensieve lichamelijke activiteiten (Kohl III & Hobbs, 1998). Om te toetsen of jongens daadwerkelijk een actievere leefstijl hebben dan meisjes is er gekeken naar het aantal jongens en meisjes dat lid is van een vereniging, de deelname aan naschoolse sport- en beweegactiviteiten en de activiteiten die de jongens en meisjes uitvoeren wanneer ze buiten zijn. De resultaten van zowel de enquêtes als de interviews laten zien dat jongens actiever zijn op deze gebieden. Uit de analyse blijkt dat er een verband is te constateren tussen de

deelname aan activiteiten op het gebied van sport en bewegen en het geslacht. Jongens doen volgens het kwalitatieve en kwantitatieve onderzoek meer aan deze activiteiten.

In het theoretisch kader wordt duidelijk dat de sociale invloed van belang kan zijn voor het sport- en beweeggedrag van basisschoolkinderen. Zo blijkt uit onderzoek dat het sport- en beweeggedrag wordt beïnvloedt door ouders. Daarnaast hebben vrienden ook invloed op het sport en beweeggedrag van leeftijdsgenoten. In het onderzoek is er gekeken naar twee invalshoeken. De invloed van vriendjes / vriendjes op het sporten is onderzocht en de invloed van vriendjes / vriendinnetjes op het buitenspelen is onderzocht. Dat de kinderen in Presikhaaf- West buiten spelen omdat vriendjes/vriendinnetjes dat ook doen, lijkt een minder goede reden waarom kinderen buiten spelen. Slechts 17,5 procent van de respondenten geeft aan buiten te spelen, omdat een vriendje/vriendinnetje dit ook doet.

Als er gekeken wordt naar het sporten kan geconcludeerd worden dat dit percentage vele malen hoger is dan het buitenspelen met een vriendje of vriendinnetje. Iets minder dan de helft van de respondenten (46 procent) sport omdat een vriendje/vriendinnetje dat ook doet. De theorie geeft aan dat het sportgedrag van kinderen beïnvloed wordt door vrienden en dit wordt ook duidelijk in de resultaten van het onderzoek onder de basisschoolkinderen in de wijk Presikhaaf - West

In het theoretisch kader wordt beschreven dat een onveilige omgeving de motivatie tot buitenspelen kan verlagen en kan een barrière zijn voor zowel de ouders als het kind zelf. Dit blijkt ook uit de resultaten van het onderzoek onder de basisschoolkinderen. In het onderzoek wordt duidelijk dat ouders en kinderen de veiligheid van de wijk als barrière zien om buiten te spelen. Uit de resultaten van het kwantitatief onderzoek blijkt dat 16 procent van de basisschoolkinderen thuis speelt, omdat het kind de buurt niet veilig vindt. Uit de resultaten blijkt dat tot het 9e levensjaar van het kind dit een steeds belangrijke reden wordt om thuis te sporten en vanaf 9 jaar deze reden minder van belang is waarom het kind thuis speelt. Theorie en de praktijksituatie sluiten op elkaar aan in dit opzicht.

Tevens wordt in het theoretisch kader duidelijk dat de lichamelijke activiteit van kinderen mede wordt bepaald door seizoensinvloeden en de geografische locatie waarin men zich bevindt. Zo blijkt dat kinderen over het algemeen in de zomer lichamelijk actiever zijn dan in de winter. Slechte weersomstandigheden werden door kinderen gezien als een barrière om lichamelijke actief te zijn. Dit wordt in de resultaten van het kwantitatief onderzoek ook aangegeven. Het weer is voor ouders en voor kinderen een belangrijke barrière om buiten te spelen.

6.2 Praktische relevantie

Dit onderzoek is uitgevoerd in opdracht van Leerbedrijf Diagonaal. Het beeld over de besteding van de vrije tijd, de factoren die van invloed zijn op de besteding van de vrije tijd en de motivatie van de basisschoolkinderen om te sporten en bewegen waren onduidelijk. Door onderzoek te doen naar deze facetten is veel informatie over deze onderwerpen vergaard. Aan de hand van de bevindingen uit dit onderzoek heeft Leerbedrijf diagonaal een beeld over de besteding van de vrije tijd, de

invloedsfactoren op de besteding van de vrije tijd en de wensen en behoeften van basisschoolkinderen in de wijk Presikhaaf - West.

Het onderzoek is ook zeer bruikbaar voor de leden van de Breed educatieve aanbod werkgroep. Deze leden ontwikkelen activiteiten voor de basisschoolkinderen in de wijk Presikhaaf. Door dit onderzoek kan de werkgroep de activiteiten beter afstemmen op de wensen en behoeften van de basisschoolkinderen.

6.3 Suggesties voor vervolgonderzoek

Hieronder staan suggesties voor vervolgonderzoek beschreven

- **Seizoensgebonden:** Het kwantitatieve onderzoek naar de besteding van de vrije tijd is gehouden in de winter. Uit onderzoek (Thompson et al., 2001) blijkt dat de lichamelijke activiteit van kinderen mede wordt bepaald door seizoensinvloeden en de geografische locatie waarin men zich bevindt. Zo blijkt dat kinderen over het algemeen in de zomer lichamelijk actiever zijn dan in de winter. Een suggestie is om kwantitatief onderzoek ook in de zomer uit te voeren om te kijken of er verschillen zijn in de gegeven antwoorden
- **Behoeft onderzoek:** Er is weinig tot niets bekend over de wensen en behoeften van de basisschoolkinderen op het gebied van sporten en bewegen. Om het aanbod beter af te stemmen op de wensen en behoeften vanuit de doelgroep kan een behoefte onderzoek gehouden worden. Een suggestie voor een vervolgonderzoek is om een onderzoek te houden naar de wensen en behoeften van de basisschoolkinderen op het gebied van sport en bewegen. Uit het kwantitatieve onderzoek naar de vrijetijdsbesteding is een duidelijk beeld geschetst over de beoefende sporten van de doelgroep. Er waren diverse keuzemogelijkheden bij de enquête. Uit het kwantitatieve onderzoek kwam naar voren dat de keuzemogelijkheden van een bepaalde sport er niet tussen zaten. Met het behoefte onderzoek moeten de vernieuwende sporten ook in kaart worden gebracht.
- **Enquêtes in verschillende talen:** Als je de culturen van de kinderen bekijkt valt op vele ouders van de respondenten van buitenlandse afkomst is. Om de betrouwbaarheid en validiteit te verhogen is het van belang dat de enquêtevragen worden gesteld in de taal waarbij de ouder de vraag snapt en duidelijk kan beantwoorden.
- **Meer Enquêtevragen:** Om de vrijetijdsbesteding duidelijk in kaart te brengen is het van belang dat de verschaafte informatie goed geanalyseerd kan worden. Hierbij de suggestie om de kinderen een 'dagboekje' voor een week lang te laten bijhouden zodat je kunt zien hoeveel tijd het kind met de naschoolse activiteiten bezig is en de vrijetijdsbesteding duidelijk in kaart gebracht wordt. De onderzoekspopulatie bestaat uit kinderen van 4-12 jaar. Niet ieder kind is in staat(door de jonge leeftijd) om het dagboekje bij te houden. Een oplossing kan zijn door

de ouders kunnen samen met het kind het dagboekje te laten invullen. Ouders hebben vaak een beter overzicht van de activiteiten dan het kind zelf.

- **Evaluëren van de ingezette beleidsinstrumenten:** Om te kijken of de ingezette beleidsinstrumenten effect hebben, zal er een effectevaluatie gehouden moeten worden met de ingezette beleidsinstrumenten. Met een effectevaluatie kun je evalueren of de beleidsinstrumenten het sport- en beweggedrag stimuleren bij de onderzoeksdoelgroep. De beleidsinstrumenten worden beschreven in het hoofdstuk aanbevelingen. Het sport- en beweggedrag van de onderzoeksdoelgroep is in kaart gebracht door dit onderzoek. De organisatie heeft door het onderzoek een 0 –meting gedaan. Door over 6 maanden wederom het sport- en beweggedrag in kaart te brengen, kan er worden geconstateerd of de ingezette beleidsinstrumenten het sport- en beweggedrag hebben bevorderd.
- **Trends en ontwikkelingen:** Om te zorgen dat je de vrijetijdsbesteding in kaart kan brengen, zullen de trends en ontwikkelingen moeten worden bijgehouden. Door de enquête aan te passen zorg je voor de kwaliteitsborging van het onderzoek.

Hoofdstuk 7. Aanbevelingen

In het hoofdstuk aanbevelingen worden suggesties gedaan om het sport – en beweeggedrag te bevorderen voor kinderen van 4 tot en met 12 jaar in Presikhaaf - West. Een aantal aanbevelingen zijn vertaald naar beleidsinstrumenten die Leerbedrijf Diagonaal/BEA werkgroep kan implementeren bij de doelgroep. Hieronder worden de aanbevelingen benoemd en wordt hier verder op ingegaan.

Aanbeveling 1: Communicatieplan voor basisschoolkinderen in Presikhaaf-West

Uit kwantitatief en kwalitatief onderzoek is gebleken dat kinderen in Presikhaaf - West regelmatig bewegen. De belangrijkste redenen om te sporten zijn dat kinderen het leuk vinden om te sporten en omdat sporten gezond is. Dit komt uit de enquêtes naar voren. Uit de resultaten blijkt dat de doelgroep bewust is dat sporten gezond is.

Uit het kwalitatief onderzoek komt naar voren dat de doelgroep veel doet aan 'sportzappen', omdat het vaak niet weet wat het leuk vindt of dat de doelgroep de uitdaging mist na een bepaalde tijd. Vanuit kwalitatief onderzoek komt naar voren dat het moeilijk is met de doelgroep te communiceren omdat de doelgroep niet bereikt wordt. Er is sprake van 'ruis', oftewel miscommunicatie. De BEA - groep wil de onderzoeksdoelgroep graag bereiken. Een communicatieplan is een middel om de doelgroep te bereiken en een bepaalde boodschap over te brengen. Afhankelijk wat de communicatiedoelstelling is kan er een boodschap geformuleerd worden. Met een boodschap kan het sportaanbod worden bedoeld, maar ook dat sporten lichamelijk en geestelijk goed is voor een individu. Een communicatieplan is een leidraad waarmee je een communicatiedoelstelling kan formuleren en welke communicatiestrategie je gaat gebruiken om de doelstelling te verwezenlijken. Hierbij werk je uit welke middelen er nodig zijn om de doelstelling te bereiken, Hieronder staat de structuur van het communicatieplan die Leerbedrijf Diagonaal kan gebruiken. De stappen uit het communicatieplan zijn afkomstig van het boek 'Communicatieplanner' (Michels, 2008).

- Stap 1: Analyseer de organisatievraag en het probleem
- Stap 2: Maak een interne en externe analyse
- Stap 3: Voer een SWOT-analyse uit
- Stap 4: Bepaal de doelgroepen
- Stap 5: Bepaal de communicatiedoelstellingen
- Stap 6: Formuleer de boodschap
- Stap 7: Stel de communicatiestrategie vast
- Stap 8: Kies de communicatiemiddelen
- Stap 9: Maak een tijdsplanning
- Stap 10: Bepaal het budget
- Stap 11: Verzorg de uitvoering
- Stap 12: Voer een evaluatie uit

De voordelen van een communicatieplan:

- Leerbedrijf Diagonaal werkt strategisch de doelstelling uit die het wil bereiken. Om een doelstelling te bereiken en het uit te werken in een communicatieplan wordt de kwaliteit van de organisatie verbeterd
- Een communicatieplan is makkelijk bij te stellen doordat de uitwerkingen op papier staan.
- Leerwerknemers van Diagonaal kunnen een communicatieplan maken. De suggestie is om het communicatieplan te laten maken door stagiaires van de HBO opleiding "Communicatie", deze studenten beschikken over de kennis voor het maken van een communicatieplan. Door leerwerknemers een communicatieplan te laten maken, bespaart het tijd en kosten voor de leidinggevenden van Diagonaal. Vaste krachten kosten veel geld, stagiaires zijn kosteloos.

De nadelen van een communicatieplan:

- Het maken van een communicatieplan kost tijd, en tijd kost geld. Er zal in de organisatie moeten worden bekeken of er tijd beschikbaar is om de leerwerknemers te begeleiden en te ondersteunen.

Aanbeveling 2: Communicatieplan voor de ouders in Presikhaaf-West

Uit kwantitatief en kwalitatief onderzoek is gebleken dat ouders zijn/haar kind(eren) niet stimuleren om buiten te spelen of te sporten(in verenigingsverband). De ouders zijn een belangrijke stimulatie voor de kinderen. Communicatie van de BEA werkgroep naar de ouders blijkt onvoldoende te zijn als het gaat om de belangen van sport - en spel. De resultaten van het kwantitatief onderzoek laten opvallende uitkomsten zien als het gaat om de invloed van ouders op het sport- en beweeggedrag van de kinderen. Vanuit interviews komt duidelijk naar voren dat ouders vaak het belang van sporten niet inzien. Dit wordt onderbouwd vanuit de enquêtes. Uit de enquêtes komt naar voren dat ouders de basisschoolkinderen weinig stimuleren om te sporten. Elke respondent vanaf 8 jaar geeft in de enquête aan dat het helemaal niet meer wordt gestimuleerd om te sporten. Om de kennis over te brengen wordt er een communicatieplan aanbevolen. De BEA werkgroep dient de dialoog aan te gaan met de ouders van de kinderen. Door middel van de kennisoverdracht kan er draagvlak worden gecreëerd bij de ouders. Hieronder staat de structuur van het communicatieplan die Leerbedrijf Diagonaal kan gebruiken. Het leerbedrijf is één van de disciplines van de BEA-werkgroep. Door interactief te communiceren zal de betrokkenheid van alle disciplines verhogen. De stappen uit het communicatieplan zijn afkomstig uit het boek '*Communicatieplanner*' (Michels, 2008). Deze zijn bij aanbeveling 1 beschreven.

De voordelen van een communicatieplan:

- Leerbedrijf Diagonaal werkt strategisch de doelstelling uit die het wil bereiken. Om een doelstelling te bereiken en het uit te werken in een communicatieplan wordt de kwaliteit van de organisatie verbeterd
- Een communicatieplan is makkelijk bij te stellen doordat de uitwerkingen op papier staan.

- Leerwerknemers van Diagonaal kunnen een communicatieplan maken. De suggestie is om het communicatieplan te laten maken door stagiaires van de HBO opleiding ‘Communicatie’, die beschikken over de kennis van het maken van een communicatieplan’. Door leerwerknemers een communicatieplan te laten maken, bespaart het tijd en kosten voor de leidinggevenden van Diagonaal. Vaste krachten kosten veel geld, stagiaires zijn kosteloos.

De nadelen van een communicatieplan:

- Het maken van een communicatieplan kost tijd, en tijd kost geld. Er zal in de organisatie moeten worden bekeken of er tijd beschikbaar is om de leerwerknemers te begeleiden en te ondersteunen..

3) Sport - en spelaanbod via Social Media (MSN EN E-MAIL): “ Hé doe jij ook mee”

In de hedendaagse tijd communiceren we allemaal via het internet. Vaak weten kinderen en/of ouders niet welke activiteiten er worden aangeboden in Presikhaaf - West. Uit kwalitatief onderzoek is gebleken dat er veel aanbod is op het gebied van sport en spel in Presikhaaf - West. Het nadeel is dat de doelgroep niet altijd bereikt wordt.

Het project “ Hé doe je mee” is een beleidsinstrument wat kan worden toegepast om de kinderen van 4 tot en met 12 jaar en de ouders te bereiken via Social Media, een marketinginstrument wat goed toegepast kan worden. Uit kwantitatief onderzoek blijkt dat veel kinderen gebruik maken van het communicatieprogramma MSN. MSN is een chatprogramma dat zeer gebruiksvriendelijk is voor kinderen. Via een MSN- account kan Leerbedrijf Diagonaal het sport- en spelaanbod overbrengen. Door via MSN het sport- en spelaanbod te promoten wordt het kind persoonlijk benaderd met de informatie die Leerbedrijf Diagonaal wil overbrengen. Een persoonlijke manier om het sport- en spelaanbod te promoten. Mocht het kind op dat moment “offline” zijn, kunnen er “messages” (het sport- en spelaanbod)” worden gestuurd. Dit leest het kind als het “online” komt. Via MSN kan er een chat worden gestuurd als de andere persoon “offline is”. Op het moment dat het kind “online” komt, krijgt het gelijk de boodschap binnen op het chatschermpje. Een effectieve en kosteloze manier om het sport- en spelaanbod te promoten aan de doelgroep van Leerbedrijf Diagonaal. Doordat kinderen veel MSNEN met elkaar kunnen ze elkaar stimuleren om mee te doen aan een aangeboden sport of spelactiviteit. Als het kind “online” is kan de verantwoordelijke de “message” overbrengen aan het kind. Daarnaast is het ook mogelijk voor de kinderen om vragen te stellen over het sport- en spelaanbod.

Als aanbeveling kunnen stagiaires van de opleiding ICT hier zich mee bezig houden. Het voordeel is dat dit voor de organisatie minder kosten met zich meebrengt. Daarnaast kunnen stagiaires verslaglegging doen aan de betrokken organisaties.

Voor de kinderen die niet communiceren via MSN kunnen de basisscholen e-mailadressen aanmaken waarop de kinderen het sport- en spelaanbod binnen krijgen. De basisscholen kunnen een gebruikersnaam en wachtwoord geven aan de kinderen. Zo wordt het aanbod tevens gestimuleerd vanuit de basisscholen. Voor de kinderen die te jong zijn, kan het sport- en spelaanbod gecommuniceerd worden via het e-mailadres van de ouders, zodat zij op de hoogte zijn van het sport- en spelaanbod en het kind kunnen stimuleren.

Het beleidsinstrument heeft een aantal voordelen:

- Het voordeel is dat dit voor de organisatie geen directe kosten met zich meebrengt.
- Daarnaast kunnen de stagiaires verslaglegging doen aan de betrokken disciplines.
- Kinderen worden persoonlijk bereikt en zijn op de hoogte van het sport- en spelaanbod.
- Kinderen vertellen het door aan elkaar. Dit wordt onderbouwd vanuit het kwalitatieve onderzoek: "Zien sporten, doet sporten".
- Ouders worden persoonlijk bereikt en zijn op de hoogte van het sport- en spelaanbod. Kinderen kunnen het sportaanbod met de ouders bespreken en de ouder is er ook van op de hoogte door de communicatie via e-mail. Ouders kunnen hierin het kind stimuleren.

Het beleidsinstrument heeft ook nadelen:

- Het begeleiden van studenten kost veel tijd voor de leidinggevende personen van Leerbedrijf Diagonaal. Er zal moeten worden bekeken of de leidinggevende personen wel tijd hebben om de leerwerknemers te begeleiden. Wat een oplossing kan zijn is het takenpakket van de leidinggevende te vergroten of één extra leidinggevende aan te nemen bij Diagonaal. Deze investering in manuren kost geld.
- De kinderen dienen de MSN account van Leerbedrijf Diagonaal te accepteren om de boodschap te lezen.
- Leerbedrijf Diagonaal moet de e-mailadressen van de kinderen zien te traceren. Dit kan effectief gebeuren door de informatie in te winnen bij de docenten van de basisscholen.
- Het sportaanbod wat via de e-mail naar ouders wordt gecommuniceerd zal in verschillende talen moeten worden aangeboden, zodat de ouder de communicatie begrijpt. Voor het vertalen van de communicatie zal er tijd geïnvesteerd moeten worden.
- De scholen maken e-mailadressen aan voor de ouders. Dit kost tijd en geld.
- Er zal een onderzoek gedaan moeten worden of er voldoende draagvlak is bij de ouders.

4) Buurtbus'' Veilig thuis''

Veiligheid is een belangrijk issue en een barrière gebleken uit het kwantitatieve en kwalitatieve onderzoek. Doordat ouders geen geld, tijd en overzicht hebben op het kind is de veiligheid op straat een belemmering op het sport- en beweeggedrag van de doelgroep.

Als aanbeveling is er de buurtbus " Veilig Thuis". De buurtbus kan ingezet worden bij de sport- en spelactiviteiten in de wijk Presikhaaf - West. Dit beleidsinstrument heeft vele voordelen en zorgt ervoor dat ouders geen vervoersprobleem meer hebben om het kind weg te brengen. Ook bespaart de buurtbus ouders tijd en hoeven de ouders geen oogje in het zeil te houden terwijl het kind buiten speelt of sport.

Het beleidsinstrument heeft een aantal voordelen:

- De buurtbus brengt kinderen weg en haalt ze op. De bus rijdt een uitgestippelde route door Presikhaaf - West. Dit bespaart ouders tijd en geld.
- De planning van de bus kunnen stagiaires van de MBO opleiding "AKA logistiek" (Arnhem) en/of de HBO opleiding "Logistiek en economie" (Nijmegen en Arnhem) op zich nemen. Dit bespaart veel tijd en geld (manuren). Daarnaast kunnen stagiaires de bereikbaarheid van de bus op zich nemen (externe communicatie met ouders). Er kan gecommuniceerd worden via de mail. De stagiaires kunnen gebruik maken van de aanwezige laptops bij Leerbedrijf Diagonaal. De enige kosten van de planning van de buurtbus zijn de kosten voor de stroom. Deze correspondentie is verder kosteloos. Via het project "Hé doe je mee" kan gecommuniceerd worden met de kinderen, betreffende activiteiten, vertrektijden etc. Dit kan via MSN maar ook via e-mail.
- De BUDO - bus kan eventueel worden ingezet. Budo Sport Arnhem is een stichting. Zij stelt zichzelf tot doel de sportbeoefening te bevorderen door het creëren van mogelijkheden voor betaalbare sport. De stichting heeft haar hoofd onderkomen in het clubgebouw 't Luifeltje, gevestigd in de Arnhemse wijk Presikhaaf-Oost. Budo Sport Arnhem heeft een eigen bus tot haar beschikking.
- Kinderen met een Arnhem Card kunnen gratis reizen.

Het beleidsinstrument heeft ook enige nadelen. Deze dienen afgewogen te worden tegen de voordelen.

- Een buurtbus kost geld (aanschaf, onderhoud, brandstof, chauffeur). Het is niet aannemelijk dat ouders dit zullen gaan bekostigen. Daarom dient er subsidie aangevraagd te worden bij de Gemeente Arnhem. Om de gemeente van de buurtbus te overtuigen zal er een gesprek/presentatie gehouden moeten worden met de persoon die verantwoordelijk is voor een budget voor de buurtbus. In dit gesprek worden de baten van de buurtbus gepresenteerd en wordt er een kostenplaatje ingediend. Door de baten aan te geven in het gesprek/de presentatie zal de haalbaarheid van de buurtbus worden vergroot. Hieronder staat een

indicatie van de kosten voor de buurtbus:

Aanschaf van de buurtbus (gebruikt)	€	8068,-(incl. BTW)
Onderhoud (Per jaar)	€	2000,-
Brandstof (€ 1.64 x 5000 km(1-20)	€	410,-
Chauffeur (12 weken x 4 uur x € 20,-)	€	960,-

Totaal	€	11438,-

De indicatie is gebaseerd op de onderstaande link: De Mercedes O 405 Bus is tweedehands en heeft 1 km gereden.

<http://www.europa-vrachtwagens.nl/autobus-tweedehands/vi362654/autobus-mercedes-lijndienst.html>

- De organisatie zal meer dan één bus moeten aanschaffen, dit i.v.m. meerdere activiteiten op hetzelfde tijdstip. Er is een alternatief door niet meer dan één activiteit per dag aan te bieden.

5) "Familie Sport Toernooitjes" in de Wijken

Om het sport- en beweeggedrag te bevorderen wordt de FST (Familie Sport Toernooien) aanbevolen. Uit het kwalitatief onderzoek kwam naar voren dat ouders zelf weinig sporten overdag. Omdat ouders een belangrijke factor zijn in het stimuleren van sport en spel is de FST verzonnen. De promotie van de FST kan op verschillende manieren. De communicatie kan via het kind (MSN) plaatsvinden, maar ook via de ouders (via e-mail). Naast de familie Sport Toernooitjes in de wijk liggen er ook mogelijkheden om sport- en spelactiviteiten in de vorm van competitie aan te bieden. Zo sporten en spelen wijken tegen elkaar. De deelnemers kunnen zich aanmelden op school met een deelnameformulier. Een ander alternatief is via de e-mail. Dit scheelt tijd en kosten.

"De Familie Sport toernooien" kunnen ook opgedeeld worden in "Vader Zoon Toernooitjes", "Moeder Dochter Toernootjes" en "Mix toernooitjes".

Voordelen

- Het kind wordt gestimuleerd door de ouder om te spelen en/of sporten.
- De FST zorgt voor een verbetering van de sociale omgang in de wijk. Door samen te sporten en te spelen zal de sociale omgang in de wijken verbeteren. Het is ook goed voor de Multi – culturele samenleving.
- Het is niet alleen voor de ouder goed maar ook voor het kind. Door samen te sporten zal de betrokkenheid in de relationele sfeer verbeteren.
- Het organiseren van de FST kan weinig/geen kosten bevatten. Doordat er veel beschikbare locaties zijn, zal dit geen kosten met zich meebrengen. De organisatie van de FST kan Leerbedrijf Diagonaal op zich nemen. De projecten kunnen door de leerwerknemers worden

uitgevoerd. Dit brengt wederom geen directe kosten met zich mee. Het inhuren/aannemen van geschoold personeel is veel duurder. Daarnaast beschikt Diagonaal over de mensen en de middelen voor het organiseren van de FST.

- Hoe meer deelnemers hoe groter het draagvlak van de andere kinderen/ouders. “Zien sporten, doet sporten”.
- Het organiseren van de FST zorgt voor werkgelegenheid. Het zijn leuke, uitdagende en leerzame projecten voor stagiaires van Leerbedrijf Diagonaal.

Nadelen

- Er zal een onderzoek gestart moeten worden of er draagvlak is bij de ouders. Dit kan veel tijd kosten. Een oplossing kan zijn om het draagvlak te onderzoeken via de e-mail. Dit is kosteloos. Een nadeel kan zijn dat de respons van de ouders via de e-mail laag kan zijn. Een oplossing hiervoor is om leerwerknemers van Diagonaal de ouders face to face te benaderen om de boodschap over te brengen. Hierbij is het belangrijk dat de leerwerknemers de gesproken taal van de ouders beheersen, zodat de boodschap duidelijk wordt overgebracht.
- Het begeleiden van studenten kost veel tijd voor de leidinggevende personen van Diagonaal. Er zal moeten worden bekeken of de leidinggevende personen wel tijd hebben om de leerwerknemers te begeleiden. Wat een oplossing kan zijn is het takenpakket van de leidinggevende te vergroten of één extra leidinggevende aan te nemen bij Diagonaal. Deze investering in manuren kost geld.

6) Sportclinics: “ Presikhaaf op Maat”

Vanuit kwantitatief en kwalitatief onderzoek is naar voren gekomen dat kinderen veel ‘sportzappen’, omdat ze niet weten of een sport wel de juiste sport is en dat ze het na een tijdje saai vinden. Een beleidsinstrument is: “Presikhaaf op maat”.

“Presikhaaf op Maat” is een project dat verschillende sporten aanbiedt tijdens schooltijd. De sporten worden aangeboden op locaties waar de clinics gehouden kunnen worden. Het is van belang dat de doelgroep weet welke sporten er aangeboden worden. Dit kan door kennis van de clinics over te brengen en de kinderen te laten ervaren of het iets voor de kinderen is. Door 2x per jaar (1x winter, 1x zomer) “Presikhaaf op maat” aan te bieden kan het kind bekijken welke sport het eigenlijk leuk vindt. Er kunnen 2 sporten gekozen worden per jaargetijden. Dit aanbod is onder schooltijd en kan worden aangepast aan het seizoen (winter, zomer). Doordat je twee clinics, ook wel proeflessen, aanbiedt kan het kind bekijken of het aanbod past bij de wens van het kind.

“Presikhaaf op Maat” kan gepromoot worden op de scholen tijdens de gymlessen. De gymdocenten zijn verantwoordelijk voor de promotie van “Presikhaaf op maat”. De doelgroep heeft in het kwantitatieve onderzoek aangegeven dat het graag de sporten Taekwondo en zwemmen wil beoefenen. Deze informatie kan worden verwerkt in de keuzes van “Presikhaaf op maat”.

Het idee "Presikhaaf op Maat" is een idee op basis van "Sport op maat". U kunt meer informatie vinden op <https://www.sportopmaat.nl/dashboard.aspx>.

Voordelen

- Vraag en aanbod op elkaar afstemmen
- Minder sportzappen
- Interesse in 'vernieuwde' sporten kunnen verwezenlijkt worden
- Door het in de winter en zomer aan te bieden kun je meerdere malen vernieuwende sporten aanbieden. Het kind kan zelf bepalen of het de sport in de zomer of in de winter kan beoefenen. Daarnaast heeft het kind een grotere kans zijn/haar favoriete sport te kunnen kiezen doordat de sport 2x wordt aangeboden.
- De BUDO - bus of de buurtbus kan worden ingezet

Nadelen

- De investering kost geld. Bij punt 4 staat een indicatie van de kosten voor de buurtbus.
- Er zal eerst onderzoek gedaan moeten worden naar de beschikbare sporten en locaties. Daarnaast zullen de mensen en middelen in kaart moeten worden gebracht. Hiermee wordt de haalbaarheid van het project in kaart gebracht. Het onderzoek zal enige tijd in beslag kunnen nemen.
- Het vervoer naar de locaties waar de clinics gegeven worden. Als de scholen niet voor vervoer kunnen zorgen, zal er draagvlak gecreëerd moeten worden bij de ouders om het kind naar de locatie toe te brengen. Hier zal een onderzoek naar gedaan moeten worden. Het onderzoek kost niet alleen tijd, maar ook geld.

Literatuurlijst

- Alleman T., Storm I., Penris M. *Beweging en veiligheid in de wijk: handleiding bewegingsbevorderende en veilige wijken*. Bilthoven: RIVM, 2005.
- American College of Sports Medicine. Chapter 11. *Exercise testing and prescription for children, the elderly, and pregnant women*. In: ACSM's guidelines for exercise testing and prescription. Philadelphia: Lippicott Williams & Wilkins, 2000: 217-23.
- Baarde, D.B., Goede, M.P.M., de, Teunissen, J. (2005) Basisboek Kwalitatief onderzoek, *handleiding voor het opzetten en uitvoeren van kwalitatief onderzoek*. Wolters-Noordhoff, Groningen.
- Bottenburg, M. van, Rijnen, B. & Van Sterkenburg, J. (2005). *Sport participation in the European Union. Trends and differences*. 's-Hertogenbosch, W.J.H. Mulier Instituut.
- Breedveld, K. & Tiessen-Raaphorst, A. (2006). *Rapportage sport 2006*. Sociaal en Cultureel Planbureau, 740, p. 1 - 406.
- Brug, J., van Assema P., Lechner L. (2008) *Gezondheidsvoorlichting en gedragsverandering, een planmatige aanpak*. Van Gorcum Assen
- Chinn D., White M., Harland J., Raybould S. *Barriers to physical activity and socio-economic position; implications for health promotion*. Journal of Epidemiology and Community Health 1999; 53: 191-2.
- Craig C., Brownson R., Cragg S., Dunn A. *Exploring the effect of the environment on physical activity: a study examining walking to work*. Am J Prev Med 2002; 23 (2S): 36-43.
- Crum (1995). *Jeugd in beweging: sport is plezier waar je gezond van wordt*. In: Raad voor het Jeugdbeleid Utrecht: uitgeverij SWP, 1995.
- Gezondheidsraad. *Overgewicht en obesitas*. Den Haag: Gezondheidsraad, 2003.
- Gordon-Larsen P., McMurray R., Popkin B. *Determinants of adolescent physical activity and inactivity patterns*. Pediatrics, 2000; 105 (6): e83.
- Hart, H., Boeijs, H., Hox, J. (2010). *Onderzoeksmethoden*. Boom Onderwijs, Den Haag.

- Hicks, M., Wiggins, M. S., Crist, R. W., & Moode, F. M. (2001). Sex differences in grade three students' attitudes toward physical activity. *Perceptual and Motor Skills*, 93 (1), 97-102.
- Hoekstra E., Liempd I., Vos F. *Vrijbuiten: buitenspeelruimte voor 4 tot 12 jarigen*. Elsevier bedrijfsinformatie, 2000.
- Karsten L., Kuiper E., Reubsaet H. *Van de straat? De relatie jeugd en openbare ruimte verkend*. Assen: Van Gorcum, 2001.
- Kohl I., Hobss K. *Development of physical activity behaviours among children and adolescents*. *Pediatrics* 1998; 101 (3 supplement): 549-54.
- Kremers, S.P.J, Bruin, G. de, Visscher, T.L.S., Mechelen, W. van, Vries, N.K, Brug, J. (2006) *Environmental influences on energy balance-related behaviors: A dual-process view*. *International Journal of Behavioral Nutrition and Physical activity*,3:9
- Ministerie van VWS. *Langer gezond leven ook een kwestie van gezond gedrag*. Den Haag: Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport, 2003.
- Nuso. *Het effect van buitenspelen*. Utrecht; NUSO, 1998.
- Paulussen, T.H. (2002). *Voeren scholen een gezondheidsbeleid?* In: Jansen J, Schuit AJ, Lucht F van der (red.). *Tijd voor gezond gedrag. Bevordering van gezond gedrag bij specifieke groepen*. RIVM-rapportnr. 270555 004. Houten: Bohn Stafleu van Loghum; 134-141.
- Redig, G. (2001). *Jeugdparticipatie op het kruispunt van jeugd- en sportbeleid: een kruispunt met knipperlichten*. *Vlaams Tijdschrift voor Sportbeheer*, 1, (64), 17-28.
- Sallis J., Conway T., Prochaska J., McKenzie T., Marshall S., Brown M. *The association of school environments with youth physical activity*. *Am J Public Health* 2001; 91 (4): 618-20.
- SCP (1995). *Jeugd in beweging; sport is plezier waar je gezond van wordt*. In: Raad voor het Jeugdbeleid Utrecht: uitgeverij SWP, 1995.
- Smits, W. (2004). *Maatschappelijke participatie van jongeren. Bewegen in de vrijetijds-, sociale en culturele ruimte*. Eindverslag van het PBO 99A/14/85. Onuitgegeven onderzoeksrapport, VUB, Onderzoeksgroep TOR.

- Spek M., Noyon R. *Uitgeknikkerd, opgehoepeld: een onderzoek naar de bewegingsvrijheid van kinderen op straat*. Amsterdam: Regioplan, 1993.
- Stevens F., Vandeweyer, J. & van den Broek, A. (2003). *Time use of adolescents in Belgium and the Netherlands*. Working paper 2003-04. Gent: Steunpunt Re-creatief Vlaanderen
- Taylor W., Sallis J. *Determinants of physical activity in children*. World Review of Nutrition and Dietetics 1997; 82: 159-67.
- Timperio A. Crawford D, Telford A., Salmon J. *Perceptions about the local neighborhood and walking and cycling among children*. Prev Med 2004; 38: 39-47.
- Verdonck D. (2002). *Jeugdsport als vrije tijd: ook een kwestie van participatie?* Welwijs, 13, (2), 25-29.
- Verhoeven, N. (2007) *Wat is onderzoek?*, *Praktijkboek methoden en technieken voor het hoger onderwijs*. BuroLamp, Amsterdam
- Verschuren, P., Doorewaard, H., (2007) *Het ontwerpen van een onderzoek*. Boom Lemma uitgevers, Den Haag.
- Wendel-Vos et al. *De fysieke omgeving in relatie tot bewegen en voeding*. Onderzoek in het kader van preventie van overgewicht. Bilthoven: RIVM, 2005, rapport 260301007/2005.

Bijlage 1. Resultaten kwantitatief onderzoek

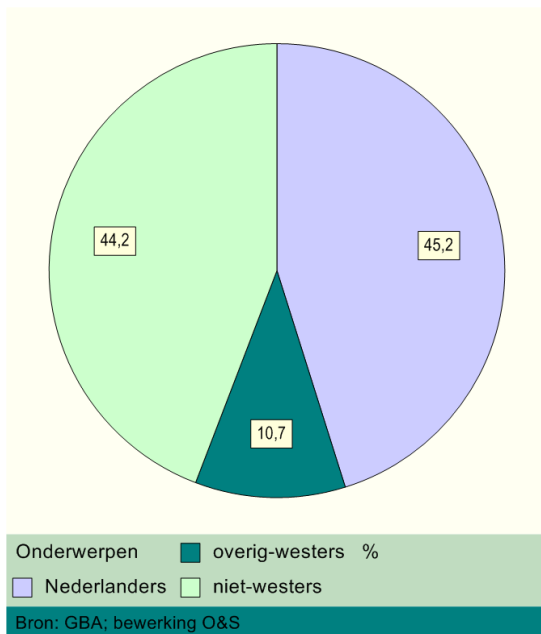
In deze bijlage wordt de besteding van de vrije tijd van basisschoolkinderen in Presikhaaf - West in beeld gebracht.

Tabel 8: Verdeling kinderen naar leeftijd

Leeftijd kinderen			
	Frequentie	Percentage %	Cumulatief Percentage %
4 jaar	43	12,1	12,1
5 jaar	41	11,5	23,6
6 jaar	42	11,8	35,4
7 jaar	46	12,9	48,3
8 jaar	45	12,6	61,0
9 jaar	36	10,1	71,1
10 jaar	43	12,1	83,1
11 jaar	42	11,8	94,9
12 jaar	16	4,5	99,4
13 jaar	2	,6	100,0
Totaal	356	100,0	

In Presikhaaf - West zijn twee basisscholen gevestigd, namelijk de OLV van Lourdesschool en de Annie M.G. Smidschool waar het overgrote deel van de kinderen in de wijk Presikhaaf - West onderwijs volgen. Een totaal van 419 kinderen volgt onderwijs op de basisscholen. Eerder onderzoek (Wat beweegt kinderen, 2010) in Presikhaaf - West onder de basisschoolkinderen heeft een respons van 356 opgeleverd. De responserate van het onderzoek bedroeg 85 procent.

Wijk Presikhaaf - West

Uit onderzoek (Wijkprofiel, 2010) blijkt dat de Wijk Presikhaaf - West een wijk is met veel inwoners met een buitenlandse afkomst. Minder dan de helft van de inwoners zijn van Nederlandse afkomst. Dit blijkt ook uit het onderzoek 'Wat beweegt kinderen' (2010). Het overgrote deel van de basisschoolkinderen heeft ouders van buitenlandse afkomst.

Ongeorganiseerde activiteiten

Tijdens het onderzoek is niet specifiek gekeken naar de lichamelijke activiteiten van de basisschoolkinderen. De hele besteding van de vrije tijd van basisschoolkinderen is in kaart gebracht. In deze bijlage wordt de vrijetijdsbesteding van de doelgroep beschreven. De meest relevante en opvallende resultaten worden toegelicht. Er wordt onderscheidt gemaakt tussen georganiseerde en ongeorganiseerde sport- en spelactiviteiten.

Tabel 9: Activiteiten thuis

Wat doet het kind als hij of zij thuis is?			
	N	Percentage	Percentage per case
Lezen (tijdschriften, kinderboeken)	158	11,7 %	44,4 %
Muziek luisteren (radio)	102	7,6 %	28,7 %
TV kijken (films, programma's)	298	22,1 %	83,7 %
Computeren	232	17,2 %	65,2 %
Gamen (Playstation, X-box, Gamecube)	152	11,3 %	42,7 %
Knutselen	134	9,9 %	37,6 %
Met speelgoed spelen	188	14,0 %	52,8 %
(zich) Vervelen	46	3,4 %	12,9 %
Anders	37	2,7 %	10,4 %
Totaal	1347	100 %	378,4 %

In het onderzoek is opvallend dat 12.9 procent van de ondervraagden aangeeft dat zij zich vervelen wanneer ze thuis zijn. Belangrijke activiteiten tijdens het thuis spelen zijn tv kijken en computer. Ongeveer de helft van de ondervraagden geeft aan dat zij thuis met speelgoed spelen of lezen.

Tabel 10: Waarom speelt het kind thuis

Waarom speelt het kind thuis?			
	N	Percentage	Percentage per case
Kost weinig geld, is goedkoop	20	3,6 %	5,8 %
Er zijn geen leuke activiteiten in de buurt	80	14,5 %	23,3 %
Het is niet veilig in de buurt	54	9,8 %	15,7 %
Het kind heeft lichamelijke problemen of is ziek	12	2,2 %	3,5 %
Sfeer in de wijk is niet goed	28	5,1 %	8,2 %
Vriendjes/vriendinnetjes spelen niet (meer) buiten	50	9,1 %	14,6 %
Mag niet van de ouders	20	3,6 %	5,8 %
Kind vindt het niet nodig om buiten te spelen	37	6,7 %	10,8 %
Kind vindt het thuis leuk	189	34,2 %	55,1 %
Anders	62	11,2 %	18,1 %
Totaal	552	100%	160,9 %

Een belangrijke reden voor kinderen in Presikhaaf - West om thuis te spelen, omdat zij het thuis leuk vinden. Ongeveer de helft van de ondervraagden geeft deze reden aan. Verder is opvallend dat kinderen aangeven dat er geen leuke activiteiten in de buurt zijn, zodat zij thuis spelen. Daarnaast zijn

er een aantal barrières voor de basisschoolkinderen, zoals de veiligheid in de buurt, ouders en financiële barrières.

Tabel 11: Wat doet het kind buiten

Wat doet het kind als hij of zij buiten speelt?			
	N	Percentage	Percentage per case
Rennen	176	16,7 %	53,3 %
Kletsen/praten	167	15,9 %	50,6 %
Wandelen	113	10,7 %	34,2 %
Balspelletjes (voetbal, trefbal)	194	18,4 %	58,8 %
Fietsten	221	21,0 %	67 %
Tikspelletjes	133	12,6 %	40,3 %
Anders	49	4,7 %	14,8 %
Totaal	1053	100 %	319,1 %

Uit het onderzoek (Wat beweegt kinderen, 2010) blijkt dat kinderen vaak verschillende activiteiten ondernemen wanneer zij buitenspelen. De activiteit fietsen scoort het hoogst bij de vraag wat het kind buiten doet. Lichamelijke activiteiten als balspellen, rennen en tikspellen zijn veelbeoefende buiten speel activiteiten bij de basisschoolkinderen in Presikhaaf - West. Daarnaast geeft ongeveer de helft van de ondervraagden aan dat zij kletsen met vriendjes of vriendinnetjes wanneer zij buiten zijn.

Tabel 12: Redenen waarom het kind buiten speelt

Waarom speelt het kind buiten?			
	N	Percentage	Percentage per case
Zijn of haar vriendjes/vriendinnetjes spelen ook buiten	150	25,2 %	45,6 %
Er zijn veel leuk activiteiten in de buurt	52	8,7 %	15,8 %
De ouders vinden het belangrijk dat het kind buiten speelt	90	15,1 %	27,4 %
Het kind vindt het leuk om buiten te spelen	198	33,2 %	60,2 %
Er is thuis niet veel te doen	57	9,6 %	17,3 %
Er is te weinig ruimte thuis	26	4,4 %	7,9 %
Anders	23	3,9 %	7 %
Totaal	596	100 %	181,2 %

Uit de resultaten blijkt dat het feit dat het kind het leuk vindt om buiten te spelen de belangrijkste reden is waarom kinderen in Presikhaaf - West buitenspelen. Meer dan 60 procent van de ondervraagden geeft dit aan. Daarnaast geeft bijna de helft van de kinderen als reden aan dat vriendjes en vriendinnetjes ook buiten spelen.

Tabel 13: Waar speelt het kind buiten

Waar speelt het kind buiten?			
	N	Percentage	Percentage per case
Bij ons in de straat	229	25,1 %	69 %
Op een schoolplein	103	11,3 %	31 %
In een speeltuin	199	21,8 %	59,9 %
Op een buurtpleintje	75	8,2 %	22,6 %
Op het Johan Cruyff veldje	59	6,5 %	17,8 %
In het park	107	11,7 %	32,2 %
Op een grasveldje	113	12,4 %	34 %
Ergens anders	27	3 %	8,1 %
Totaal	912	100 %	274,7 %

In het onderzoek (Wat beweegt kinderen, 2010) is tevens gekeken waar het kind buiten speelt. In de straat waar zij wonen en speeltuinen zijn de locaties die door de kinderen in de wijk Presikhaaf - West het meest gekozen worden om buiten te spelen. Verder geven de ondervraagden aan dat zij in het park, op een grasveldje of op een buurtpleintje met regelmaat te vinden zijn wanneer zij buiten spelen.

Tabel 14: Reden waarom kind niet buiten speelt

Waarom speelt het kind niet buiten?			
	N	Percentage	Percentage per case
De activiteit dat het kind wil doen is niet aanwezig in de buurt	5	14,7 %	21,7 %
Het kind heeft lichamelijke problemen of een ziekte	2	5,9 %	8,7 %
Het kind heeft een blessure	1	2,9 %	4,3 %
Er is niemand die op het kind kan passen	3	8,8 %	13 %
De sfeer is buiten niet goed	5	14,7 %	21,7 %
Zijn of haar vriendjes spelen niet buiten	7	20,6 %	30,4%
Mag niet van de ouders	7	20,6 %	30,4 %
Anders	4	11,8 %	17,4 %
Totaal	34	100 %	147,8 %

Er zijn daarnaast ook een aantal redenen door de kinderen aangegeven waarom zij niet buiten spelen. Ongeveer 10 procent van de ondervraagden geeft aan dat er een reden is waarom zij niet buiten spelen. De reden dat het niet mag van de ouders en vriendjes of vriendinnetjes spelen niet buiten worden door de ondervraagden het vaakst benoemd. Daarnaast wordt aangegeven dat de activiteit die het kind wil doen niet in de buurt aanwezig is.

Georganiseerde sport- en spelactiviteiten

Na de ongeorganiseerde activiteiten in de besteding van de vrije tijd van de basisschoolkinderen beschreven te hebben, worden nu de georganiseerde sport- en spelactiviteiten in beeld gebracht. Onder georganiseerde sport- en spelactiviteiten wordt in dit onderzoek activiteiten bij een vereniging, in gymzalen of bij andere instellingen verstaan. In het onderzoek 'Wat beweegt kinderen' (2010) hebben zestien respondenten (4,5 %) geen antwoord gegeven op deze vraag. Van het totaal aantal

respondenten dat deze vraag wel heeft ingevuld, gaat 143 (42,1 %) van de kinderen naar een vereniging of club. Daarnaast geven 112 (33 %) respondenten aan dat ze niet naar een vereniging of club of andere georganiseerde sportactiviteit gaan. In onderstaande tabel wordt weergegeven welke activiteit de kinderen doen bij de vereniging, club, gymzaal na school of andere instellingen.

Uit de resultaten komt duidelijk naar voren dat sporten bij een sportvereniging leeftijdsgebonden is. In het onderzoek is gebleken dat nog geen 6 procent (2 op de 36 kinderen) van de kinderen uit groep 1 bij een sportvereniging actief is. Dit percentage stijgt naarmate de kinderen ouder worden. Vanaf groep 4 is minimaal 50 procent van de ondervraagden lid bij een vereniging. Daarnaast is de vergelijking gemaakt naar kinderen met Nederlandse ouders en kinderen met buitenlandse ouders. Uit de resultaten blijkt 43.1 procent van kinderen met ouders van buitenlandse afkomst lid is van een sportvereniging. Van de kinderen met ouders van Nederlandse afkomst is 39.4 procent lid van een sportvereniging.

Tabel 15: Welke sport doet het kind

Welke sport doet het kind?			
	Percentage (aantal)		Percentage (aantal)
Badminton	3 % (7 kinderen)	Skaten	4,7 % (11 kinderen)
Ballet	2,6 % (6 kinderen)	Tafeltennis	3,9 % (9 kinderen)
Basketbal	21 % (49 kinderen)	Tennis	4,3 % (10 kinderen)
Dansen	6,4 % (15 kinderen)	Turnen	8,6 % (20 kinderen)
Handbal	3,4 % (8 kinderen)	Voetbal	44,6 % (104 kinderen)
Hockey	1,3 % (3 kinderen)	Volleybal	5,2 % (12 kinderen)
Majorettes	1,7 % (4 kinderen)	Zaalvoetbal	7,3 % (17 kinderen)
Judo	9,9 % (23 kinderen)	Anders	31,3 % (73 kinderen)

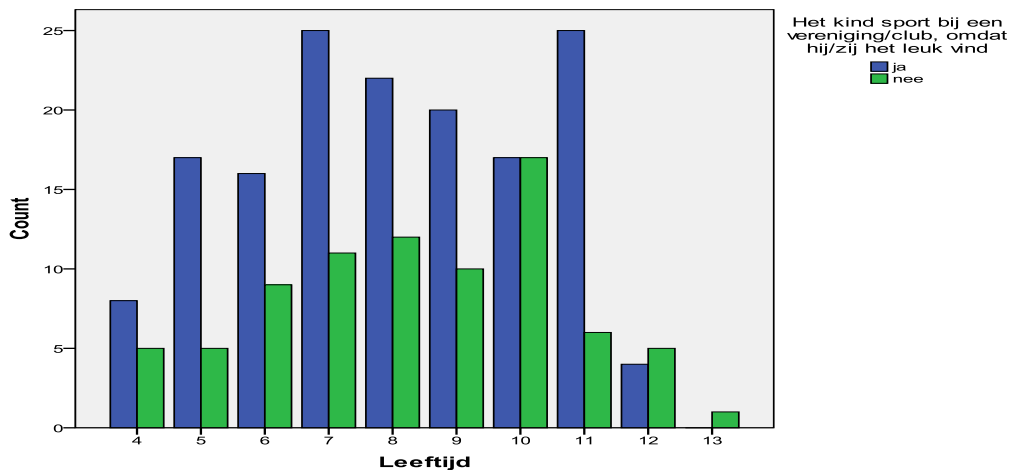
Uit het onderzoek (Wat beweegt kinderen, 2010) blijkt dat de kinderen die in georganiseerde context sporten 75,7 procent dit één of twee keer per week doet, 14,4 procent van de ondervraagden geeft aan drie of vier keer in georganiseerde context te sporten en 3,3 procent sport vijf tot zes keer in de week. Uit het onderzoek komt naar voren dat 3.3 procent van de basisschoolkinderen dagelijks sport. Acht personen (3,3 %) hebben deze vraag niet ingevuld. Voetbal is met een percentage van 44.6 procent van de ondervraagden (die deze vraag beantwoordt heeft) veruit het meest populair onder de basisschoolkinderen in Presikhaaf - West.

Tabel 16: Reden waarom kind sport

Waarom sport het kind?							
	N	Percentage	Percentage per case		N	Percentage	Percentage per case
Omdat het gezond is	157	21,6 %	66,8 %	Kind wil iets nieuws leren	74	10,2 %	31,5 %
Moet van de dokter	10	1,4 %	4,3 %	Kind wil beter zijn dan anderen	29	4 %	12,3 %
Kind moet/wil afvallen	37	5,1 %	15,7 %	Kind vindt het leuk	154	21,2 %	65,5 %
Moet van de ouders	19	2,6 %	8,1 %	Omdat de vriendjes het ook doen	35	4,8 %	14,9 %
Kind wil conditie verbeteren	104	14,3 %	44,3 %	Dan is het kind lekker buiten	35	4,8 %	14,9 %
Kind wil beter worden	60	8,3 %	25,5 %	Anders	12	1,7 %	5,1 %
				Totaal	726	100 %	308,9 %

Uit de resultaten blijkt dat er meerdere redenen zijn waarom het basisschoolkind in Presikhaaf - West een sport beoefend. De resultaten laten zien dat de belangrijkste reden voor kinderen om te sporten, de gezondheid is en omdat zij het leuk vinden om te sporten. Verder geven veel van de ondervraagden aan dat zij de conditie willen verbeteren. In mindere mate zijn redenen als het beter willen zijn dan andere kinderen, iets nieuws willen leren, beter willen worden en sporten om af te vallen voor de ondervraagden van belang om te sporten.

Tabel 17: Reden waarom kind niet sport

Waarom sport het kind niet?							
	N	Percentage	Percentage per case		N	Percentage	Percentage per case
Kost te veel geld, is te duur	19	12,7 %	17,6	Het kind vindt de sport niet (meer) leuk	14	9,3 %	13 %
Omdat de sport die hij/zij wil doen niet aanwezig is in de buurt	28	18,7 %	25,9 %	Het kind heeft voor een andere activiteit gekozen	7	4,7 %	6,5 %
Het kind heeft lichamelijke problemen of een ziekte	4	2,7 %	3,7 %	Mag niet van de ouders	0	0	0
Niveau sluit niet goed bij het kind aan	1	0,7 %	0,9 %	Reistijd is te lang, het is te ver weg	23	12 %	16,7 %
Het is te prestatiegericht	1	0,7 %	0,9 %	Het kind is niet zo goed in de sport	0	0	0
Het kind voelt zich niet op zijn of haar gemak	5	3,3 %	4,6 %	Het kind weet niet welke sport bij hem/haar past	23	15,3 %	21,3 %
Vriendjes/vriendin netjes stopten met sport	1	0,7%	0,9 %	Anders	29	19,3 %	26,9 %
				Totaal	150	100 %	138,9 %

Uit de resultaten komen een aantal motieven naar voren waarom basisschoolkinderen in Presikhaaf - West niet sporten. Volgens het onderzoek 'Wat beweegt kinderen' (2010) is de afwezigheid van de sport die het kind wil beoefenen de belangrijkste reden om niet te sporten. Andere belangrijke barrières waarom het kind niet sport zijn de reistijd, de financiële kosten en het kind weet niet welke sport bij hem of haar past

Overige activiteiten

Presikhaaf - West kent naast sportverenigingen een aantal instellingen voor kinderen. In het onderzoek 'Wat beweegt kinderen' (2010) is onderzocht of kinderen naast sporten nog actief zijn bij andere instellingen en waar zij dan actief zijn.

Naast het sporten bij een vereniging is meer dan de helft van de respondenten actief bij een andere instelling. Presikhaaf - West kent naast de vereniging een aantal instellingen die zich inzetten voor de kinderen. Van de ondervraagden geeft meer dan 40 procent aan dat zij naar de kinderclub gaan. Voor kinderen in de leeftijd van 4 tot en met 12 jaar organiseren de vier kinderclubs in Presikhaaf leuke en leerzame activiteiten. De activiteiten variëren van sport- en spelactiviteiten tot kooklessen. Bijna 35 procent van de respondenten geeft aan dat zij naast het sporten niets doen.

Tabel 18: Waar is het kind nog meer actief

Waar is het kind naast sporten nog meer actief?		
	Percentage	Aantal kinderen
Vereniging/club	4,8 %	17
Snuffelpaal	5,1 %	18
Push	10,1 %	36
Overkant	10,4 %	37
De Oosthof	0 %	0
SKAR	3,1 %	11
Kinderclub	41 %	146
Naast sporten doet kind verder niets	34,3 %	122
Niet ingevuld	7 %	25
Totaal	100%	356

Bijlage 2. Begripsbepaling

Gedurende het afstudeeronderzoek staan een aantal begrippen centraal. Om er voor te zorgen dat eenieder deze begrippen hetzelfde interpreteert, zijn deze begrippen hieronder gedefinieerd.

Vrije tijd

Vrije tijd` is de tijd die men niet hoeft te besteden aan verplichte of noodzakelijke activiteiten zoals (huishoudelijk) werk, zorg en studie. Vrije tijd wordt vooral geassocieerd met de mogelijkheid om dat te doen wat men graag doet, zoals het beoefenen van een hobby.

Vrijtijdsbesteding

De activiteiten die in de vrije tijd ondernomen worden.

Sport

Sport is een menselijke activiteit die veelal plaatsvindt in een specifiek organisatorisch verband maar ook ongebonden kan worden verricht, doorgaans met gebruikmaking van een - al dan niet in de eigen woonplaats gesitueerde - ruimtelijke voorziening en/of omgeving, op een manier die is gerelateerd aan voorschriften en gebruiken die in internationaal verband ten behoeve van prestaties met een competitie- of wedstrijdelement in de betreffende activiteit of verwante activiteiten tot ontwikkeling zijn gekomen (Mulier Instituut, 2011)."

Gedrag

"Gedrag bestaat uit waarneembare handelingen (direct waarneembaar voor anderen en jezelf), niet-waarneembare handelingen (innerlijk gedrag) of onbewuste (reflexmatige) handelingen (Veron gedragspsychologie, 2010)."

Nederlandse Norm Gezond Bewegen

De Nederlandse Norm Gezond Bewegen (NNGB) is in 1998 vastgesteld en werd afgeleid van internationale richtlijnen. De norm verschilt per leeftijdsgroep en is vastgesteld op minimaal 5 dagen in de week 30 minuten matig intensief bewegen (Rijksoverheid, 2011).

Allochtonen

Personen van wie minstens één ouder in het buitenland geboren is. Allochtonen die zelf in het buitenland zijn geboren, worden aangeduid als eerste generatie allochtonen. Allochtonen die in Nederland zijn geboren, behoren tot de tweede generatie allochtonen. Onder niet-westerse allochtonen wordt verstaan: allochtonen uit Turkije, Afrika, Latijns-Amerika en Azië met uitzondering van Indonesië en Japan. Tot de categorie westerse allochtonen behoren allochtonen uit Europa, Noord- Amerika, Oceanië, Indonesië en Japan (CBS, 2011).

Bijlage 3. Theorie over ontstaan van gedrag

In Damoiseaux (1993) worden manieren beschreven over het ontstaan van het gedrag. Hieronder worden deze manieren beschreven.

Klassieke conditionering

Het meest bekende voorbeeld van klassieke conditionering is het experiment 'Hond Van Pavlov'. Dit is een experiment van Russisch fysioloog Ivan Pavlov. Dr. Pavlov nam hongerige honden en zette wat vlees op een plaats waar ze het wel konden ruiken of zien, maar er niet bij konden. Het vlees werd een zeer krachtige stimulus voor de hongergevoelens van de honden. Al snel scheidden ze speeksel af bij het zien van het vlees. Het eten riep automatisch dit gedrag op. Het gedrag noemde dr. Pavlov respons en het eten de ongeleerde prikkel. Terwijl ze in deze intense toestand aan het kwijlen waren, liet Pavlov steeds een specifiek belgeluid rinkelen. Kort daarna was het vlees niet meer nodig om de honden te laten salveren, Pavlov hoefde enkel nog de bel te luiden. Hij had een neurologische verbinding gecreëerd tussen het geluid van de bel en de toestand van honger of speeksel. Van daaruit was allen wat hem nog te doen stond de bel luiden, en de honden kwamen in een toestand waarin ze speeksel afscheidden.

Operante conditionering

Operante conditionering omvat een proces waarin het gedrag van een mens veranderd als gevolg van de consequenties die dat gedrag heeft. De mens voert allerlei gedragingen uit. Sommige gedragingen hebben een positieve uitkomst als resultaat, terwijl andere gedragingen resulteren in negatieve uitkomsten. Deze gewaarwordingen krijgt een persoon zelf en via anderen. Veel gedragingen resulteren in plezierige of pijnlijke ervaringen, waardoor een persoon zelf leert welke gedragingen prettig of onprettig zijn. Het gedrag kan ook beoordeeld worden door anderen via beloningen of straffen. Het belonen en van gewenst gedrag en het bestraffen van ongewenst gedrag zijn de bekendste condities om gedrag te veranderen.

Sociaal leren

Bij sociaal leren, ook wel observerend leren genoemd, leren mensen het gedrag van anderen te observeren. Niet al het gedrag van anderen wordt nagevolgd. Mensen zien hoe anderen zich gedragen en zien welk gedrag belonend is. Het waarnemen van gedrag dat leidt tot beloning stimuleert imitatie. Bij dit inzicht over het ontstaan van gedrag is het van belang dat er andere personen zijn die als model fungeren, zodat het gedrag wordt geïmiteerd.

Leren door referentiegroepen

Bij dit inzicht wordt er vanuit gegaan dat het gedrag dat de mens vertoont en de gedragsdeterminanten worden beïnvloed door referentiegroepen. De referentiegroepen zijn de groepen waarvan mensen lid zijn of graag lid van willen worden. Deze manier laat zien dat we ons vergelijken met leden van deze groepen en identificeren ons met hen.

Bijlage 4.

Verbatim Lydie Hilferink

D: Hallo, dit is het interview met Lydie Hilferink. We hebben een aantal vragen voor u. Wilt u iets vertellen over uw functie?

L: Ik ben Teamcoördinator bij buitenschoolse opvang.

D: Wat houdt die functie precies in?

L: Ik sta op de groep en daarnaast coördineer je alle randvoorwaarden voor de werknemers van de buitenschoolse opvang. Je zorgt ervoor dat het team goed kan draaien om zo de benodigde kwaliteit te leveren.

M: Hoeveel werknemers telt de buitenschoolse opvang.

L: Hier bij het Waterkasteel hebben we ongeveer 30 kinderen per dag en we draaien ongeveer 1 medewerker op 10 kinderen, dus meestal zijn er 2 á 3 medewerkers per dag aanwezig.

M: Geeft u leiding aan de medewerkers van het Waterkasteel?

L: Officieel geef ik geen leiding. Daarvoor is er een hier op de buitenschoolse opvang een manager aanwezig. Ik geef meer advies aan de medewerkers. Voor vragen kunnen ze bij mij terecht.

D: Regelt u naast het coördineren binnen buitenschoolse opvang het Waterkasteel ook andere activiteiten?

L: We hebben binnen de SKAR een activiteitencoördinator, of eigenlijk twee activiteitencoördinatoren. Zij leggen allerlei contacten met organisaties, zoals Jeugdland, de Brandweer, het sportbedrijf om een goed activiteitenprogramma op poten te zetten voor de kinderen. Ze sluiten als het ware een deal met organisaties als Jeugdland, zodat wij als buitenschoolse opvang tegen gereduceerde prijzen activiteiten kunnen kopen. Zij kunnen dat doen omdat ze als coördinatoren veel activiteiten voor de verschillende buitenschoolse opvang inkopen. Daarnaast zijn medewerkers, waaronder ik zelf, ook actief op zoek naar activiteiten voor kinderen.

D: Richt u zich specifiek op de doelgroep 4 t/m 12 jaar?

L: Ja

D: Wat vindt u van het huidige sport- en beweegaanbod binnen de buitenschoolse opvang?

L: Vind ik beter kunnen.

D: Wat vindt u dan beter kunnen?

L: Ik heb momenteel het idee dat dit afhankelijk is van de vaardigheden van de medewerkers binnen de buitenschoolse opvang. Niet iedereen van de medewerkers is echt gericht op sport of beweging. We hebben bijvoorbeeld in Arnhem Noord een natuur Buitenschoolse opvang. Zij gaan vrijwel elke dag naar buiten. Heel veel het bos in. Daar is iemand werkzaam die heel veel het park ingaat, op zoek naar planten en beestjes en de kinderen op enthousiaste wijze kennis leert maken met de natuur. Maar een medewerker die er weinig mee heeft, zal dat niet zo snel doen. Die zal wel naar buiten gaan, maar die zal het meer aan de kinderen over laten wat de kinderen willen doen.

D: De kinderen meer vrij laten.

L: Minder stimuleren tot dat soort activiteiten.

D: Ik denk dat dat voor kinderen wel heel belangrijk is.

M: Dat zou eigenlijk wel moeten.

L: Eigenlijk zou je wel zo iemand in je team moeten hebben. Natuurlijk hoeft niet iedereen dat te kunnen. Net als met sporten. Niet iedereen is even goed of vind het even leuk om te gaan sporten.

D: Dat is natuurlijk wel het ideaalplaatje.

L: Klopt, maar je kunt niet en creatief zijn en goed op het gebied van bewegen. Maar het is wel fijn als je een uitgebalanceerd team hebt. Dat alle kwaliteiten aanwezig zijn en dat iemand op creatief gebied veel in zijn mars heeft. De ander op sportgebied, natuur en zo zijn er veel aspecten die belangrijk zijn voor kinderen. Maar ik probeer daar wel naar te kijken als teamcoördinator. Of we zo'n team kunnen hebben.

M: is het aanbod dus gebaseerd op de kwaliteit van de medewerkers?

L: Nee dat is een aspect ervan. Dat is het gevaar. In onze visie is sport en bewegen wel een van de basis uitgangspunten die we kinderen willen bieden, want op emotioneel en fysiek vlak is dit belangrijk voor kinderen. Het is gezond voor kinderen om te bewegen. Alleen de mensen moeten dit doen.

D: De mensen en middelen zijn van belang op het aanbieden van activiteiten. Denkt u dat deze voldoende aanwezig zijn?

L: Ja, zo kunnen we makkelijk naar de kinderboerderij, in de sportzaal en buiten hebben we veel mogelijkheden. We kunnen gebruik maken van deze faciliteiten en dat gebeurt ook wel. En dat is ook mijn taak samen met de manager om daar op te letten, letten of de kwaliteit op de werkvloer voldoet aan de visie van de SKAR. En zo niet dan is het ook onze taak om te zorgen dat dit wel gebeurt. En erachter komen waarom niet en oplossingen aan te reiken om het te veranderen. Als ik op een gegeven moment een medewerker heb die in de winter het koud heeft en daardoor binnen blijft met de kinderen, om persoonlijke redenen dus eigenlijk moet er actie ondernomen worden. Het is dan mijn taak om te zorgen dat hij of zij dan wel naar buiten gaat in het belang van de kinderen.

D: De ouders spelen ook een belangrijke rol in het motiveren van het beweeggedrag van de kinderen. Op welke manier moeten ouders gestimuleerd worden om kinderen te motiveren om meer te bewegen?

L: Het is belangrijk dat ouders zien hoeveel plezier de kinderen erin hebben. Als ze dat zien en weten zullen ze meer moeite doen om mogelijkheden aan de kinderen te bieden.

D: hoe denkt u dat ze dat kunnen zien?

L: Door het zichtbaar te maken. Wat gebeurt er op de scholen, wat gebeurt er op de BSO's op het gebied van sport en beweging. Dat kan door foto's, door de verhalen van de kinderen door ze te laten zien wat doe je met kinderen. De ouders een keer uit te nodigen.

M: Wordt dat momenteel voldoende gedaan?

L: Vind ik moeilijk te zeggen. Ik merk wel dat het in deze wijk moeilijk is om ouders te betrekken bij de school, bij de buitenschoolse opvang. De ouderbetrokkenheid in deze wijk is erg laag.

M: Heeft dat een reden denkt u?

L: Weet ik niet goed wat de reden daarvan is. Nee, durf ik niet goed te zeggen. Ouders geven vaak aan dat ze het druk hebben. En dat is ook zo en dat zie je ook aan de ouders. Lange werkdagen maakt het er ook niet makkelijk op om kinderen goed op te voeden, maar ik heb ook in andere wijken gewerkt waar ouders het ook druk hebben maar die zijn er wel. Die zijn wel aanwezig tijdens ouderavonden, die zitten wel in oudercommissies. Die blijven wel om te laten zien wat de kinderen gemaakt hebben. Ik weet niet welke reden achter deze verschillen zit. Ouders zullen op dat gebied ook niet snel open zijn. Misschien denken ze wel ooh mijn kinderen zitten op school en dan zorgt de school er wel voor of op de buitenschoolse opvang.

M: Ze weten misschien zelf het belang er niet van in.

D: Denkt u dat er verbanden zijn tussen variabelen die het sport- en beweeggedrag beïnvloeden?

L: Dat denk ik wel. Ik denk dat voorbeeld doet volgen. Als jij alleen maar mensen om je heen hebt die nooit bewegen en er geen moeite voor doen om naar een club te gaan dan ontwikkel je dat veel minder. Wanneer jij in een klas zit waar veel kinderen op een club zitten is het heel normaal om lid van een club te worden.

M: Ziet u dat op deze buitenschoolse opvang duidelijk? Dat kinderen elkaar aansteken en motiveren om te gaan bewegen?

L: Op sommige gebieden. Wel dat ze naar buiten willen. Je merkt heel goed wanneer één kind naar buiten wil dat binnen de kortste keren heel de groep naar buiten wil. Op zo'n momenten kan de hele groep een hele ochtend buiten actief zijn.

D: Ziet u verschillen tussen de verschillende culturen op het gebied van bewegen?

L: Nee ik zie hier niet echt verschil in tussen kinderen van Nederlandse of buitenlandse afkomst op dat gebied. Ik zie meer een verschil in de wijk. Ik heb op een andere buitenschoolse opvang gewerkt en daar zijn ze de hele dag door aan het bewegen, daar zitten ze op sportclubs, naar schooltijd spelen ze buiten met vriendjes of vriendinnetjes. In de winter sneeuw of niet, de bergschoenen gaan aan en ze gaan lekker naar buiten. Het kan allemaal. Hier is alles veel meer binnen gericht.

M: Als u de twee wijken naast elkaar legt, u geeft mooie voorbeelden, het weer bijvoorbeeld, of het goed of slecht weer is maakt niet uit, want de kinderen spelen toch wel buiten. Wat zorgt voor het verschil op het gebied van bewegen tussen de wijken?

L: Heel veel clubs kosten veel geld, dat is een belangrijke barrière. In de andere wijk waar ik gewerkt heb is er een groot verschil in de economische status van mensen. Veel tweeverdieners, grote huizen over het algemeen. En het is daar ook normaal om naar een club te gaan. Het zit daar zo ingeburgerd en dat mis ik hier in Presikhaaf. Het is een soort traditie daar. Hier bij de buitenschoolse opvang hebben we drie kinderen die bij een club zitten. Dat zijn ook ouders die dat ook belangrijk vinden.

D: U zegt dat drie kinderen bij deze buitenschoolse opvang op een club zitten. Hoeveel kinderen telt deze buitenschoolse opvang?

L: Ongeveer 40 kinderen. Wel heel veel kinderen gaan naar de Kinderclub. Ze maken veel gebruik van verlengde schooldagactiviteiten. Deze activiteiten zijn ook gratis en zitten ook in hetzelfde

gebouw. Het kind kan vanuit school ook blijven en dat zorgt voor minder barrières. Want op de andere locatie waar ik werkzaam ben geweest is het ook heel normaal dat je van alles regelt om het kind naar de club te brengen of dat het met vriendjes en vriendinnetjes geregeld wordt om te halen en te brengen. Terwijl hier zijn dat soort barrières heel snel de barrière om het niet te doen. Het is vaak te ver weg wordt door ouders aangegeven.

D: u zit dus duidelijke verschillen tussen de wijken in Arnhem?

L: Ja, het lijkt me niet dat daar alleen financiële redenen achter zitten. Misschien zien ouders het belang niet in van bewegen bij kinderen. Ze zien niet altijd dat het een bijdrage aan de ontwikkeling van het kind kan leveren. Dat kinderen leren wat ze leuk vinden en in welke activiteiten ze plezier hebben. En dan maakt het niet zozeer uit of dat nou bewegen, tekenen of muziek of wat dan ook is.

D: Verder bent u ook van de BEA - werkgroep. Wat vindt u van de onderlinge samenwerking tussen de leden?

L: Ik vind het erg positief dat je met zijn allen kijkt en samenwerkt om een kind beter te laten ontwikkelen. Daar is de werkgroep ook voor opgericht. Om de samenwerking wat directer te krijgen ten behoeve van het kind. En daar komen mooie dingen uit voort, alleen het nadeel vind ik de bureaucratie die er heerst. Daar wordt ik soms wel moe van. Dan denk ik dat wanneer je het in je eentje doet ben je er in een paar weken mee klaar en dat duurt nu veel langer. Maar dat heeft niets met deze werkgroep te maken, want ik denk dat dit overal heerst en dat hoor je ook overal. Ik moet het ook altijd eerst met mijn eigen organisatie kortsluiten en dat moeten alle leden doen. Ieder lid heeft zijn eigen belang, zijn eigen prioriteiten. Dat vind ik het nadeel ervan. Er moeten ook aan veel scherpe eisen voldoen. Ik vind het wel heel positief dat de groep is opgericht en iedereen open staat voor verbetering en ontwikkeling van het kind. Dat je buiten je eigen denkbeeld probeert te kijken. Wij werken vanuit de BSO, maar scholen hebben bijvoorbeeld heel andere doelen. Dat je toch samen tot een gezamenlijk besluit kan komen. En dat vind ik een positief punt.

M: Verschillende belangen en één doel.

L: Klopt.

M: Zijn er ook realistische verbeterpunten binnen de samenwerking binnen de werkgroep?

L: Ik denk dat we niet minder moeten overleggen, omdat je dan veel informatie en ontwikkelingen binnen de wijk mist. Ik denk dat ik gewoon tijd mis, ik wil meer tijd om met organisaties om de tafel te zitten zoals Rijnstad. Ik heb laatst een judoleraar geregeld en mis de tijd om een keer samen met Rijnstad om tafel te zitten en af te spreken om het samen op te pakken. Terwijl dat wel van belang is. Ik moet ook prioriteiten stellen en het doel voor ogen houden en niet verzanden in alle regels.

D: Zijn er vanuit uw kant nog vragen of opmerkingen naar onze kant.

M: Is er voor u relevante informatie die u graag wil weten van ons? Waar wij met ons onderzoek op kunnen inspelen?

L: Ik blijf gewoon heel benieuwd hoe het werkt. Waarom het beweeggedrag in de ene wijk wel van de grond komt en in de andere wijk niet. Dat blijft me altijd verbazen. Er zijn zoveel componenten waar het aan kan liggen en of het haalbaar is en of je dat ook echt wil dat alle kinderen lid worden van clubs en altijd maar bewegen. En dat je alles maar moet voorbereiden en dat wij al het werk moeten doen voor de ouders.

M: De rollen worden dus omgedraaid. Jullie nemen taken over die eigenlijk van de ouders zijn.

L: Misschien moeten we ons wel meer op ouders richten in plaats van de kinderen. Beide is natuurlijk helemaal goed want anders worden de kinderen er de dupe van. Als dat uit jullie onderzoek zou komen.

D: Het is voor ons misschien ook interessant om te weten hoe groot de verschillen zijn tussen wijken en wat de reden van die verschillen zijn. Waarom wordt er in de ene wijk veel aan sport en bewegen gedaan en in de andere wijk veel minder.

L: Economische redenen zullen natuurlijk meespelen. Maar in deze wijk heb je ook kinderen die het thuis niet breed hebben en toch zoeken ze naar mogelijkheden om te sporten voor hun kind. Waarom zij wel en anderen niet vraag ik me dan altijd af.

M: Verschillende belangen of visies in het leven?

L: misschien voor de volgende studenten om dat te onderzoeken.

M: Wij zijn als het goed is eind mei klaar met het onderzoek.

L: Gaan jullie de resultaten ook presenteren? Ben benieuwd. Komen er dadelijk nog meer vragen.

M: vast wel. Dat is ook alleen maar goed. Wij hebben verder geen vragen meer. Het is voor ons duidelijk allemaal. Wij willen u hartelijk danken voor het gesprek en uw tijd. Mochten er nog vragen van uw kant zijn, horen wij dat graag.

L: Geen dank. Ik hoop dat jullie alles goed afronden en ik ben benieuwd naar de resultaten.

Verbatim Joanneke Jansen

M: Hallo, dit is het interview met Joanneke Jansen. We hebben een aantal vragen voor mevrouw Jansen. Wilt u iets vertellen over uw functie.

J: ja, ik ben combinatiefunctionaris en ik doe het deel onderwijs ik geef gymlessen en daarbij heb ik de taak om te zorgen dat de kinderen bewegen na schooltijd en dat kan in verenigingsverband zijn of buitenspelen, mijn taak is om dat op te zetten zoals beweging bij sportverenigingen in de wijk en de kinderen naar die sportverenigingen te sturen. Daarnaast verzorg ik ook sociale vaardigheidstrainingen in de wijk, we hebben een gezondheidsproject lopen "gezonde kinderen in gezonde kindomgeving" wat betreft de kinderen in groep 3. Dat is overigens nieuw. Daarin proberen we in te steken als zowel beweging, voeding als slapen. En dat is van alle vier de scholen de groepen 3. Daar ben ik heel druk mee bezig.

D: Hoelang bent u al combinatiefunctionaris?

J: Sinds april/maart 2010, dus ongeveer een jaar en een paar maanden.

M: Ja Ja.

D: was daar een vacature voor of bent u er gewoon ingerold, omdat uw takenpakket op een gegeven moment zo breed was.

J:Ja, ik ben er inderdaad ingerold. Ik was hier al twee jaar vakdocent bewegingsonderwijs. De gemeente gaf aan we gaan hier van een combinatiefunctie van maken, dat betekent de combinatie tussen het onderwijs en de sportverenigingen. En een vakleerkracht zou dat kunnen gaan doen. Toen hebben ze mij gevraagd of ik dat zag zitten. Er komen veel meer taken bij. Niet alleen de gymles geven maar ook het organiseren van dingen, en heb ik meer uren gekregen om dingen te organiseren.

D: En merk je dat kinderen ook meer activiteiten ondernemen op het gebied van sport en bewegen?

J: Ja, maar dat komt ook natuurlijk omdat ik namelijk zelf en met de mensen van het BEA – overleg creëer, zoals een verlengde schooldag, ik weet niet of jullie daar van hebben gehoord?

D: Ja, wel van gehoord

J:In bepaalde periodes kunnen bepaalde leeftijdsgroepen kiezen voor een activiteit na schooltijd op het gebied van kunst, cultuur en sport zijn. Dat is meestal tussen de vakanties door. Dus bijvoorbeeld tussen de mei – en de zomervakantie is er dus sport voor groep 7/8. En dan kunnen de kinderen

vanuit de wijk, niet alleen vanuit scholen maar uit de wijk kiezen om eraan mee te doen. Maximaal 10 kinderen hebben een extra sportactiviteit Mijn taak is ook dat er sportverenigingen naar de school worden toegehaald, door middel van kennismakingslessen en vragen of er sportverenigingen zijn die na schooltijd hier willen les geven. Want je weet misschien dat de basketbalvereniging in Arnhem-noord zat en in Arnhem – Zuid. Onze kinderen gaan echt niet naar Arnhem – Noord toe. Dus we hebben gevraagd of ze hier wilde gaan basketballen. En zo zie ik dat meer kinderen zijn gaan sporten. Omdat er gewoon meer is hier.

D: En denk u dat er genoeg activiteiten zijn of denkt u dat er nog meer activiteiten bij kunnen?

J: ja, ik denk dat er nog meer activiteiten bij kunnen. Zo ie zo hebben we nu turnen na schooltijd, basketbal en karate na schooltijd. Dus dat zijn er drie. Drie sportverenigingen die hier in het gebouw zitten. Op de woensdag is er kinderclub waarbij kinderen vrijblijvend kunnen sporten en bewegen en op de donderdag is de fleukschool maar dat is een kleine groep. Maar eigenlijk hebben we drie verenigingen die hier in het gebouw zitten en heel goed werk verrichten. Maar ik denk bijvoorbeeld je kunt meerdere uren achter elkaar doen, als zowel op de maandag turnen en daarna kun je misschien een andere sport aanbieden. Op de vrijdag hebben we helemaal geen sport nog.

M: Sorry dat ik u onderbreek. Dat sportaanbod waar is dat op gebaseerd. Want ik hoor er zijn verschillende mogelijkheden op verschillende dagen

J. Ja

M: Waar is het sportaanbod op gebaseerd.

J: Ik begrijp je vraag. We hebben eigenlijk gekeken naar: welke sportverenigingen zitten hier in de wijk en welke verenigingen hebben de mogelijkheid om hiernaartoe te gaan. We hebben puur gekeken naar: Welke sportvereniging lukt dat. En daarbij hebben we gekeken naar wat is nou leuk voor jongens en meisjes vooral de grotere kinderen 10- 12 jaar en voor de jonge kinderen.

M: En is dat op basis van eigen visie? Of is dat op basis van wat zouden jullie nou leuk vinden?

J: Ik denk dat het eigen visie is.

D: Oke

J:Dat heeft natuurlijk te maken met de verenigingen uit de wijk die hier naartoe moeten komen. Je hebt te maken met een bepaalde sport die voor iedereen wel leuk is. Ik heb ook gekeken naar een **spelsport** en een individuele sport want er zijn natuurlijk genoeg **spelsporten** voor de voetbalclub en de basketbalclub. En de volleybalclub hadden we hier neer kunnen zetten, dat vinden de kinderen ook

heel erg leuk maar zo heb je wel die afwisseling. En vraag je de kinderen wat ze willen welke sportclub ze willen nou dan weet je wel wat ze zeggen: allemaal voetbal.

M: Dat resultaat kwam ook uit de enquête. Voetbal en basketbal en inderdaad het was een behoorlijk hoog percentage.

J: Ja. Als je nu vraagt wie de keus gemaakt heeft, wij hebben de keuze gemaakt.

M: U heeft de keus gemaakt.

J: Ja

M: Oke, en weet u wat de wensen en behoeften zijn van de doelgroep? Dus u heeft het aanbod zelf gecreëerd eigenlijk. In hoeverre weet u de behoefte van de doelgroep. De kinderen van 4-12 jaar dan

J: Inmiddels weet ik dat jullie een enquête hebben gemaakt. Ik ben er bijna 1,5 jaar geleden mee begonnen, dus ik heb niet van te voren gevraagd wat willen jullie? ik heb eigenlijk gewoon gekeken naar wat de mogelijkheden zijn. Als je vraagt of dat ik weet de doelgroep nu leuk vindt zou dat wel iets anders zijn dan dat er nu is verwacht ik. Ik denk dat ze nog meer willen. Maar ik hierover graag wat meer in over geïnformeerd over willen zijn. En ik wil die informatie wel hebben.

M: daar zijn wij heel druk mee bezig en dat gaan we ook zeker aanleveren.

J: Ja Ja Ja

J: En dat is juist het hele mooie van dit gebeuren als ik wat informatie daar over krijg, dis kinderen willen bijvoorbeeld free-runnen dan zorgen we ervoor dat er bijvoorbeeld volgend jaar naast het reguliere aanbod ook nog een groep is die free – runnen kan geven.

D; En of de mogelijkheid er ligt dat er organisaties zijn die dat willen.

J: Ja Ja Ja, inderdaad dat moet ik inderdaad ook nog kijken.

D: oke

M: De vraag is eerder gesteld: Zijn er barrières die het sport – en beweeggedrag stagneren. Dat hebben Sjoerd en Maurice al gevraagd. U heeft toen verschillende barrières genoemd.

J: Ja

M: dat interview heeft ongeveer een maand of drie geleden plaats gevonden

J: Ja

M: Is er in die periode iets veranderd?

J: Er is niet zo heel veel veranderd, maar ik denk juist ook dat je het belang van sport bij de ouders moet laten doordringen, veel kinderen die willen wel maar de ouders moeten er ook het belang van inzien.

M: Sociale invloed

J: ja

J: Of als jij op sport wilt en je ouders staan er niet achter dan kun je een breed sportaanbod neer zetten wat je wilt maar dan bereik je toch niets. Dus ik denk dat daar ook wat te behalen valt. Zoals ik al gezegd heb, sommige kinderen wonen ver van een bepaalde locatie, dus het vervoer is lastig. Ouders hebben een groot gezin dus kunnen de kinderen niet brengen. Ik denk dat dat allemaal genoemd is. Sommige ouders vinden het niet nodig dat meisjes niet sporten. Dat is wel nieuw. We proberen kinderen uit groep 3 naar de sportverenigingen te sturen. En dan geven ouders soms ook aan: niet mijn dochter.

M: met welke variabelen heeft dat te maken denkt U?

J: Ik denk dat zij het niet nodig vinden dat hun dochter sport. Dat is niet nodig. Ze zien het belang niet in van het sporten. Dat het niet alleen goed is voor de gezondheid maar ook voor het sociale gebeuren. Meisjes hebben de taak als ze thuis zijn misschien het huishouden te doen. Dat klinkt heel erg oud bollig. Maar ik denk dat dat er ook achter zit.

D: En is dat een verschil tussen culturen of is dat in het algemeen?

J: Ja, ik denk dat dat wel in het algemeen is. Het is maar net hoe traditioneel de desbetreffende ouder is en hoe oud ze zijn. Je hebt hier ouders van een jaar of 30 die kinderen hebben van 6 jaar en je hebt ook ouders van 40-45 jaar dat zijn de wat traditionelere mensen die kinderen hebben van 6 jaar. Dat zijn ook vaak de gezinnen die uit heel veel kinderen bestaan.

D: Oke duidelijk

M:Duidelijk

M: U had het net over de ouders. De ouders spelen een hele belangrijke rol in het motiveren van de beweging. Op welke manier zouden ouders gestimuleerd moeten worden, zodat ze de motivatie overbrengen?

J; Ik denk dat zij inderdaad kennis moeten krijgen van het bewegen dus hier in het gebouw allerlei activiteiten voor de ouders. Ik zie hier vaak groepjes met moeders bij elkaar die het dan hebben over een bepaald onderwerp. Daar zou het sporten meer aan bod kunnen komen, of dat we de ouders juist laten bewegen. Ik weet dat er een groepje oma's gestart zijn een maand geleden. Ik noem het maar even oma's. Dat zijn vrouwen van een jaar of 50. Dat zijn de oma's hier van de kinderen. Je zou ook de moeders en de vaders moeten laten bewegen. Vaders zijn sinds december geloof ik gestart met sporten op de zondagmiddag. Die zijn gaan voetballen. Maar ook de moeders. Dat moet wel garrangeerd worden. Er moet een oppas zijn, er moeten financiële middelen zijn, er moet een bepaalde sport zijn die zij ook leuk vinden. Bij sport denken mensen vaak aan zweten en moe worden en dat soort dingen maar sport kan natuurlijk heel algemeen zijn.

M: Sport moet ook leuk zijn, en zeker voor hun zoon of dochter.

J: ja

M: En die ouders sporten dan met het doel dat sport eigenlijk gewoon heel leuk is

J: ja, dat sport leuk is

M: Want er is uit onze bevindingen gekomen dat 1/3 van de doelgroep sport omdat het gewoon leuk is. En niet omdat het moet alleen je ziet wel: het is leuk maar het is ook omdat het gezond is.

J: Ja

M: meerdere factoren.

J: kinderen sporten eigenlijk alleen maar omdat het leuk is. Als het niet leuk is gaan ze er natuurlijk af. Dus stel dat ik op een sport zou gaan en ik vind het niet leuk blijf ik niet doorgaan omdat het een andere reden heeft.

D: Maar toch geven veel mensen aan dat ze sporten omdat het gezond is.

J: Ja dat is wel dubieus, want dan kun je je ook afvragen dus je doet sport omdat het gezond is, maar je vindt het dus niet leuk. Ik vind het andersom vaak

D: Vooral als je dat aan kinderen vraagt dan doen ze het eerder in mijn mening omdat het leuk is.

J: Ja

D: en niet omdat het gezond is.

J: Ja, dat denk ik ook. Ze moeten het eerst leuk vinden en daarna bedenken ze een argument waarom ze het doen. En nu is het natuurlijk heel 'hot' om te zeggen sport is gezond. Maar sporten bindt ook. Het is goed voor het sociaal gebeuren.

M: In verenigingsverband absoluut.

D: U had het ook over dat ouders meer kennis moeten krijgen over het sporten. Hoe zou u dat kunnen zien, dat ze meer kennis krijgen, voorlichtingsavonden

J: Ja, voorlichtingsavonden, bijeenkomsten daar kun je sport bij in gooien, de ouderavond op school waarbij je het sportaanbod laat komen

M: Geldt dat dan ook samen met de voeding want dat zit namelijk ook in uw takenpakket.

J: Ja, maar wil je daaraan gaan werken dan moet je een heel strak programma neerzetten want dat overstijgt het hele schoolgebeuren. Dat zou je onder het schoolgebeuren kunnen laten doen want ik werk natuurlijk in het onderwijs. Maar ouders komen 2x in het jaar naar school toe, daar hebben ze het over onderwijs, maar als je dan en sport en voeding ook nog aan bod laat komen dat moet je op een andere manier neerzetten.

M: Puur op de sport, voorlichtingsavonden, informatieavonden. Dat is een goede activiteit.

J;Ja, maar ik zie nu dus nauwelijks volwassenen sporten, natuurlijk overdag sporten de kinderen, maar na schooltijd of op een verloren uurtje tussen de middag zie ik ouders niet bewegen en zien sporten doet sporten denk ik ook.

D:Oke, en denkt u ook dat scholen daarin meer kunnen doen. In een tussenuurtje of middagpauze. Toen ik op de basisschool zat, gingen wij altijd in de middagpauze met zijn alleen voetballen.

J: Ja, en met de ouders?

D: Ja, ook met ouders en docenten stimuleerden dat.

J: Ja, dat is natuurlijk ook een mogelijkheid, een sportdag of een sportmoment. Dat ook de ouders mee gaan doen. Bevestigende Ja: Zien sporten doet sporten.

D: Ja

J: Ja, alleen ben ik het er wel mee eens dat scholen zich moeten houden aan hun eigen taak. De school is ervoor dat kinderen rekenen, taal dat soort dingen leren.

D: Onderwijs

J: Bewegingsonderwijs. Het zou bijvoorbeeld via de huisarts, gezondheidszorg waar al die ouders naartoe gaan. Bibliotheek kan ook op een andere manier.

M: Even terugkomend op het sport- en spelaanbod. En de vraag daarvan: De doelgroep geeft ook aan procentueel weet ik even niet hoeveel dat is maar vrij fors dat het kind eigenlijk niet weet welke sport het leuk vindt.

J: Ja,

M: Dat is ook een barrière.

J: Ja, dat heeft te maken met het zappedrag wat ik ook al had aangegeven.

M: hoe kunnen we ervoor zorgen of hoe kunt u ervoor zorgen dat het kind er achter komt welke sport het eigenlijk leuk vindt?

J: Dat is een hele moeilijke vraag. De kinderen die op sport gaan, bijvoorbeeld op voetbal zitten op een sport omdat familie bij die sportvereniging zit of de kinderen van de buren dat doen, of omdat de hele school op hockey zit. Als het leuk is dan blijven ze graag. Ik vraag me af of een kind op een jonge leeftijd in staat is om te kiezen: Ik zit op basketbal omdat ik juist basketbal leuk vindt. Dat is maar een heel klein percentage. Dat is heel moeilijk om te sturen. Wat de kinderen vinden van een kennismaking les van karate tot voetbal. En alles vinden ze leuk, als ze bewegen leuk vinden. Dus op deze manier is moeilijk voor kinderen om te kiezen. Ja, ik denk dat ouders daar een rol in spelen. Sommige ouders willen graag niet dat hun kinderen op voetbal gaan.

M: Want?

J: Omdat het te ver is

M: Puur reisafstand als barrière?

J: Ja, kinderen kunnen vaak wel aangeven wat ze niet leuk vinden, maar wat er dan over blijft, bijvoorbeeld ze kunnen kiezen uit 10 sporten en ze geven aan: die 5 sporten vindt ik niet leuk, dan zijn

er dus ook 5 sporten die ze wel leuk vinden. Dan vinden ze het heel moeilijk om te kiezen. Maar hoe zorg je ervoor dat die kinderen dat die kinderen dat wel doen?

D: Dat zijn vaak de ouders en de vriendjes

J: ja, inderdaad. Ik ben ook weleens benieuwd: hoe gaat dat in andere delen van de wijk. Ik denk dat dat juist gebaseerd is ook al is ook naar mijzelf kijk, nou familie zit op voetbal bijvoorbeeld dan ga jij ook maar op voetbal. En als je dat leuk vind blij je dat doen.

M: Zo ben ik inderdaad ook zelf begonnen. Mijn buurjongetje ging voetballen toen ik 5 was, kom dat is leuk. Oké, en dan komt het volgende vriendje mee en dan blijf je 23 jaar later nog hangen.

J: lachen, Ja inderdaad

J: Of er is een sportvereniging, een gymvereniging en er is een voetbalvereniging, dan gaan de meisjes gymmen en de jongens gaan voetballen.

M: Ja,

J: Ik denk dat het sub gedrag ook te maken heeft met dat hier zo ontzettend veel is. Er is zoveel waar de kinderen gratis aan deel kunnen nemen. En dan is er weer dit en dan is er weer dat. Eigenlijk gewoon alles en dat maakt het ook moeilijk om een keuze te maken. Stel als je nu zegt: en we hebben voetbal en we hebben turnen, we hebben basketbal en we hebben nog iets anders, dan is de keuze makkelijker.

M: Het is juist een probleem, als je kijkt naar 20 jaar geleden. De keuze was toen helemaal niet zo groot Je had dit en je had dat dus kies maar.

J: We gaan na het voetbal misschien een keer tennissen, een jaartje, we gaan op gymles, je gaat mountainbiken, je zap een beetje. Ik denk dat dat ook echt wel zo zou blijven.

M: Dus u ziet, ik vergelijk het een beetje met vroeger. Misschien moet ik dat ook niet doen maar hoe kan dat terugkeren? Hoe kan het eigenlijk terugkeren dat het toen normaal was: Of het regende of de zon scheen, toen ik klein was. Toen speelde ik op een pleintje met een bal. Ik was altijd veel te laat voor het avondeten. Ik wilde maar niet terug. Hoe brengen we dat terug in de maatschappij?

J: Dat is heel moeilijk. Ik denk dat zo ie zo dat heel veel kinderen niet meer buiten spelen. Dat zullen jullie waarschijnlijk ook wel uit de enquête hebben gehaald. Die factoren zijn natuurlijk veiligheid, ouders. Het opvoeden van buitenspelen. Ik denk dat daar ook nog een winst te behalen is. Het is niet: Gooi je kinderen maar naar buiten, laat ze maar spelen en om 5 uur moeten ze terug zijn. Als jij jonge

kinderen hebt, kunnen ze dus buiten spelen maar ze moeten in de straat blijven. Als ouder zijnde denk ik dat je daarop moet toezien dus elke 5 minuten loop je even naar buiten toe. En zijn ze wat ouder dan mogen ze twee straten verderop spelen maar je laat je kind niet elke dag drie uur lang buiten want je hebt er geen zicht op. Maar daar moeten de ouders ook zelf in investeren, maar als jij een gezin hebt van 8 kinderen dan heb je daar ook vaak geen tijd voor. Ik begrijp best dat ouders het gevaarlijk vinden als hun kind van 6 zomaar naar buiten mag. Je moet er wel grenzen aan stellen. Het is ook een stukje opvoeden.

D: Als de straten in de buurten niet veilig zijn dan wordt de barrière alleen maar groter.

J: Ja, maar de straten waren bij ons vroeger ook niet veilig. Je had altijd straten waar je niet mocht komen, maar er waren altijd straten waar je wel mocht komen. Als je je kind de keuze geeft: of je mag buitenspelen of je mag computeren, dan kiezen de kinderen voor computeren. Je kunt ook aangeven: je mag een half uur computeren na schooltijd en daarna ga je buiten spelen. Hoe kan je dat terugkeren, ik bedoel dat is natuurlijk de vraag.

M: Je kunt vroeger niet met nu vergelijken, want alles automatiseert

J: je moet het zo zien: Zien buiten spelen, doet buitenspelen en wat Diagonaal heel goed doet is: die promoten, die zetten heel sterk in op het buitenspelen. Dus kinderen zien dat er iets leuks gebeurt, er is bijvoorbeeld een boomhut gebouwd, dat zullen jullie waarschijnlijk wel gezien hebben. Dan zien kinderen andere kinderen spelen in de boomhut, en dan denken ze: dat is misschien wel heel leuk

M: Dus het aansteken van elkaar is volgens u een belangrijke factor.

J: Ja

M: oké, u had het net over leerbedrijf Diagonaal. Wat vindt u van de samenwerking? Wat zijn positieve punten en waar kan er volgens u nog winst te behalen zijn denkt u om het sport- en beweeggedrag te bevorderen.

D: En dan gaat om de samenwerking binnen de BEA - werkgroep. Er zitten verschillende leden in de werkgroep en om de zoveel tijd heeft u een afspraak in de vorm van een bijeenkomst. Hoe zou die samenwerking versterkt kunnen worden?

J: Gaat het hier om het BEA - team, laat ik het zo maar even noemen en Leerbedrijf Diagonaal? Of alleen de BEA – groep

D: nee, tussen de BEA - groep. Of denkt u dat die al heel goed is?

J:Ik moet zeggen dat ik sinds een paar maanden meer betrokken ben bij het gebeuren. Gerrit was daar voornamelijk bij aanwezig. Ik vindt het heel moeilijk om te zeggen. Je kunt zeggen: vaker overleggen waardoor je dus meer kunt bespreken en meer dingen kunt ondernemen. Maar je moet ergens ook niet te ambitieus zijn en teveel willen. Wat een knelpunt zou kunnen zijn dat er veel verschillende mensen op veel verschillende dagen werken. Ik kan niet onder schooltijd want dan geef ik les. De mensen van kinderwerk kunnen niet na schooltijd, omdat dat juist het moment is waarop zij werken.

D; De Tijd dus

J: Ja, dat is heel moeilijk te bewerkstelligen.

M: Er zijn vele factoren uit de omgeving die het sport- en beweeggedrag doen beïnvloeden. We hebben er al een paar gehad. De sociale invloed. We hebben het gehad over de veiligheid, de reisafstand. Zijn er misschien nog meerdere barrières, meerdere variabelen waar rekening mee gehouden moet worden.

J: ik denk dat de kinderen ook geïnteresseerd zijn in de populaire sporten, zo hebben we het bijvoorbeeld over wave boarden, free-runnen.

M: Vernieuwende sporten eigenlijk?

J: Vernieuwende sporten dat verwacht ik. Daar moet je een locatie voor hebben en daar moet je ook lesgevers voor hebben. Het is juist heel moeilijk om die lesgevers te verbinden aan dit gebouw(MFC presikhaven). Het is zal moeilijk om überhaupt vrijwilligers te vinden voor voetbalverenigingen. En die zitten veilig bij een voetbalvereniging. En nu moeten ze helemaal hier naartoe komen en hier moeten ze een soort van sportclubje maken dat is heel moeilijk. En wij willen ook graag dat het aansluitend is na schooltijd en niet om een uur of 8. Dat zijn ook belemmerende factoren.

M: Zijn er nog meer factoren?

J: Ouders die het belang inzien van sporten, een duidelijk keuzeaanbod voor de kinderen, kinderen moeten weten hier, hier en hier kan ik uit kiezen. Daar hebben we nu een overzicht van wat er allemaal is in de wijk. En dat is een hele lijst. Daarom geef ik eigenlijk maar 4 keuzes aan. Dus er zijn heel veel keuzes. Ik kan kinderen bijvoorbeeld ook naar BUDO – sport sturen dat is een hele goede vereniging, alleen dan komt er nog een keuze bij, financiën kinderen die een Arnhem – kaart hebben, kunnen in aanmerking komen voor een subsidie en kunnen gratis deelnemen aan één sport. Er zijn ouders die net niet in aanmerking komen voor een Arnhem – kaart en die dus in aanmerking moeten komen voor het jeugdsportfonds. En dan ben ik dan degene die kan beslissen of zij wel of niet in aanmerking komen voor subsidie, dat speelt mee, vervoer speelt mee. Als kinderen om half 5 moeten

gaan sporten, wat bijvoorbeeld bij karate gebeurt, dan moeten kinderen dus eerst naar huis worden gebracht en dan moet je hier naar toe komen en als een gezin bestaat uit 8 kinderen en heel dat gezin moet mee, dat is lastig.

M: Oke, een vervoersprobleem maar het schiet me nu een beetje te binnen, hoe moet dit opgelost worden. In een bepaalde bus bijvoorbeeld die een route rijdt.

J: Zou kunnen, de voetbalvereniging heeft een busje geloof ik en BUDO – sport heeft een busje. Dat zou een oplossing kunnen zijn. Sommige ouders spreken dat onderling af, misschien ken je dat nog van vroeger. Je fietst s'avonds met de vader van één iemand mee en met de moeder van de ander weer terug en fietste je met zijn vieren. Kinderen fietsen over het algemeen niet trouwens, dat is ook weer een probleem. Fietsen zijn een makkelijk vervoermiddel. De kinderen hebben geen fiets. De kinderen kennen de verkeersregels niet, ouders vinden het onveilig. Welke factoren kunnen nog meer meespelen?

M: U heeft behoorlijk wat factoren genoemd en die staan ook allemaal in verband met elkaar.

J: Ja

D: En denkt u dat basisschooldocenten al een belangrijke rol hierin spelen of nog meer belangrijk kunnen zijn om de kinderen te motiveren?

J: Heel veel docenten hier op beide scholen en op andere scholen in de wijk trouwens ook motiveren de kinderen om te sporten. De ene die gaat bij wijze van spreken al met het kind naar de voetbalvereniging en de ander beperkt het tot aanmoedigen van. Dat is ook natuurlijk afhankelijk van de leerkracht zelf.

D: Dus dit wordt ook wel door docenten gemotiveerd.

J: Ja, en ik vind ook dat ze dat zo moeten houden. De docenten moeten niet nog een keer de opdracht krijgen om dat ook nog aan te moedigen want, ik ben eigenlijk degene van die dat moet doen. Dus dat doe ik in de gymles.

D: Duidelijk.

M: Oké

M: Wij hebben in dit gesprek verteld dat wij variabelen onderzoeken, of er mogelijke verbanden zijn. Zijn er mogelijke verbanden die belangrijk zijn van u om te weten? U heeft er net een aantal genoemd. Ik weet niet of die op band staan? Volgens mij namelijk niet.

D: Toen hadden we de cassetterecorder niet aanstaan.

M: Precies bij deze

J: Wat heb ik net gezegd zit ik te denken.

M: Is er een verband met....Even goed zeggen. De vraag, de behoefte van de doelgroep met de leeftijd, geslacht, afkomst en straat? Die vier noemde u volgens mij wat ik mij zo kan herinneren.

J: Ja

M: Zijn er misschien nog andere verbanden die relevant zijn?

J: De desbetreffende sportverenigingen in de wijk. En de accommodatie die zij daar voor nodig hebben. Daar bedoel ik mee dat de atletiekvereniging wel clinics kan geven maar je hebt hier geen atletiekbaan. Zwemmen is ook een vraag van de kinderen denk ik. Dat de kinderen het leuk vinden om te zwemmen. Er is hier in de buurt geen zwembad. Dat zijn ook dingen die meespelen.

M: faciliteiten bedoelt u. Voldoende faciliteiten die voldoen aan de vraag van de doelgroep.

J: Ja, ik denk ook dat we het niet moeten beperken tot hier dit multifunctioneel centrum. Want daar wordt nu alles op gericht. Maar er zijn heel veel kinderen die hier niet in de buurt wonen maar je hebt wel de locaties waar je kunt sporten. Leerbedrijf Diagonaal speelt daar heel goed op in. Het trapveldje, het Cruiff - veldje bijvoorbeeld. Daar zouden we ook meer op kunnen insteken.

M: Gebruik maken van die faciliteiten.

J: Ja

M: En dan bijvoorbeeld de atletiekbaan, ik zeg maar iets.

J: Bijvoorbeeld

M: Om daar iets mee te doen.

J: Dat is iets te ver. De Roompotstraat dat is een aantal straten hier verderop die heeft een gymzaaltje. Daar is wel een activiteit, ik ben daar van op de hoogte, maar ik stuur die kinderen ook niet daar naartoe. Dus dat kan ook beter.

D: Activiteiten dus beter op elkaar aansluiten.

J: Ik zou nog meer moeten weten wat hier allemaal is en dan zou ik eigenlijk moeten kijken en zou ik eigenlijk bij wijze van spreken moeten kijken, jij woont daar in de straat, dus weet je ook dat er op die locatie iets te doen is.

M: En hoe moet dat worden opgelost volgens U? Met een informatiefolder of een promotiefilmpje?

J: Ja, ik denk dat je meer de social media moet gaan gebruiken. Daar ben ik zelf minder in. Eigenlijk ben ik daar zelf niet mee bezig, ik denk dat ik dat meer zou moeten doen, Hyves en Facebook dat je de kinderen op die manier bereikt.

M: En je ziet 88% van de kinderen gebruikt MSN.

J: Ja, vraag je de desbetreffende lesgevers, de mensen van het BEA – overleg daar gebruik van maken, ik weet dat het Kinderwerk daar mee bezig is, ik ben daar niet mee bezig nee. Bijvoorbeeld we zouden eigenlijk één of andere computernerd moeten aanstellen.

D: iemand die daar constant mee bezig is

J: Die dat constant doet. Die daar mee bezig is en de kinderen op die manier bezig houdt.

M: Met bijvoorbeeld ze kunnen vragen stellen, antwoorden bedoelt u meer zoiets?

J: Ja, inderdaad maar ook voorbeeld je ziet dat Yuzuf, ik noem maar even een naam, die is online en dan weet je of Yuzuf niet aan het voetballen is maar die zit op de computer. Ik heb daar zelf geen tijd voor.

D: Ik denk wel dat dat een fulltime baan is

M: Je zou moeten kunnen kijken of daar een functie voor is en budget.

J: ja dat is misschien mogelijk.

M: Oké, wij willen u hartelijk danken voor uw medewerking. Als wij de verbanden hebben gelegd, zullen wij dit u aanleveren.

J: Hartstikke fijn. Ik ben zeer benieuwd naar jullie bevindingen.

M: Wij ook. Wij houden u op de hoogte.

J: Jullie hebben mijn e-mailadres hè.

D: Ja.

M: Oké dan was dit het gesprek met Joanneke Jansen.

Interview met Gerrit Spekschoor

M: Goedemiddag, dit is het interview met Gerrit Spekspoor. Meneer, zou u willen vertellen wat uw functie is?

G: Ik ben sport- en spelwerker in Presikhaaf in naam van sportbedrijf Arnhem, dat is mijn werkgever. En mijn functiebenaming is eerste medewerker sportontwikkeling, omdat ik voor alle mensen in de wijk Presikhaaf aan sportstimulering en ontwikkeling doe.

D: voor alle doelgroepen?

G: Alle mensen, alle leeftijden, afkomsten in de hele wijk Presikhaaf. Mijn doelgroep is eigenlijk van 0 tot en met 100 jaar.

M: Het is dus geografisch afgebakend?

G: Ja, we hebben de opdracht om sport en spel in de wijk Presikhaaf te stimuleren, te ontwikkelen, en te promoten. En dat doe je nooit alleen, dat doe je altijd in samenwerking met andere organisaties in Presikhaaf die in dat werkgebied actief zijn.

D: Wat vindt u momenteel van het sport- en spelaanbod in de wijk Presikhaaf aan de doelgroep 4 t/m 12 jaar.

G: Het is lastig om in een paar zinnen aan te geven wat ik van het sport- en spelaanbod in de wijk vindt. Op de eerste plaats denk ik dat we veel activiteiten organiseren en aan de andere kant denk ik dat we wel veel activiteiten in een bepaald gebied organiseren en de activiteiten richten op een bepaalde doelgroep. We richten ons voornamelijk op kinderen van de basisschoolleeftijd en tegelijkertijd weet ik ook dat heel veel kinderen ook niet gebruik maken van het aanbod, omdat het of te ver weg is of te duur is. Ze kiezen daar niet voor. Het is van de ene kant een groot en georganiseerd aanbod, maar het is natuurlijk ook wel een groot werkgebied, dus het kan ook zijn dat je jezelf een beetje voor de gek houdt. Maar tegelijkertijd denk ik ook dat je goed moet kijken hoe je het aanbod goed kan verdelen over de hele wijk. Ga niet met zijn allen op één locatie zitten. En organiseer niet alles op die locatie en denk dat je dan klaar bent. Want er is een bepaald percentage die van de activiteiten gebruik maakt. Dus niet iedereen neemt deel aan de activiteiten en het is ook niet voor iedereen mogelijk om deel te nemen.

D: Dus een grotere spreiding van activiteiten binnen de wijk?

G: Ja, ik denk zeker een grotere spreiding van de activiteiten en denk ook zeker een spreiding van het aanbod van activiteiten, van het soort activiteiten. Dat je ook sport ook heel breed neemt en niet op de

traditionele sporten uitkomt. Maar dat je ook spelvormen kunt ontwikkelen. Ik denk dat daar meer kansen in zitten en daar moet meer mee worden geëxperimenteerd. De kinderen kennis laten maken met activiteiten die ze nog niet kennen.

M: U heeft het nu over het sport- en spelaanbod. Waar is het aanbod eigenlijk op gebaseerd?

G: Het is een combinatie van onze eigen visie en er wordt gekeken naar de vraag vanuit de wijk. Je hebt een visie, omdat je overtuigt bent van het belang van sport en spel. Het is geen doel op zich, ik ga niet 'sport om het sporten' promoten. Het is altijd een middel om mensen bij elkaar te brengen om jezelf te ontwikkelen, om energie kwijt te kunnen, om het samen te doen, integratie bijvoorbeeld, talent te ontwikkelen. Het is een middel, een instrument. Dat doe je omdat je achter het belang van een samenlevingsopbouw staat. En natuurlijk zie je dat een doelgroep zich ontwikkelt, welke behoeften ze hebben. Wij werken niet zomaar vraag gestuurd, jij vraagt en wij draaien. Consumenten kunnen we allemaal. Ik wil wel dat er een bepaald beleid in zit. Het is een samenhang tussen visie en draagvlak en voldoende vraag en behoefte en aan kunnen haken aan de vraag en die vertalen naar een volgende stap. Vandaar dat dit onderzoek voor mij ook heel belangrijk is, omdat je dan snapt wat de context is van de vraag van de behoefte en hoe het aanbod er nu op aansluit of niet op aansluit en dat je daar verbeterpunten voor kunt formuleren.

D: U noemde eerder een aantal barrières voor het sport- en beweeggedrag van kinderen. Denkt u dat deze barrières weggenomen kunnen worden door de activiteiten voor de kinderen meer laagdrempelig te maken?

G: De barrières die ik genoemd heb, zijn de fysieke barrières. Maar er zijn daarnaast nog andere barrières. Zo zijn er bijvoorbeeld ook psychologische barrières. Er kan bijvoorbeeld een soort angst ontstaan of een gevoel van onveiligheid om aan buitenactiviteiten deel te nemen of gebruik te maken van de buitenvoorzieningen. Het hoeft niet altijd alleen de fysieke afstand te zijn of een geldkwestie. Het kan ook zijn dat kinderen niet via huis gestimuleerd worden om buiten te spelen, of dat kinderen zelf niet graag buitenspelen. Het kan ook zijn dat een ruimte om te spelen, beheerst wordt door een groep ouderen kinderen, dan ga je als klein kind ook niet zo snel daar buitenspelen. Er zijn allerlei factoren die een rol kunnen spelen en een aantal daarvan heel duidelijk zijn, het fysieke, de actieradius, de toegankelijkheid, hoeveel kost het en de tijd zijn een aantal factoren die van belang zijn.

M: U had het over de ouders, ouders spelen een belangrijke rol in het motiveren van de beweging van kinderen.

G: Ja, dat vermoeden we wel. Dat kunnen we ook wel veronderstellen dat het zo is.

M: Op welke manier moeten ouders worden gestimuleerd om de motivatie op de doelgroep over te brengen?

G: Toevallig ben ik met een onderzoek van andere studenten bezig. Die studenten zijn bezig met de invloed van de ouders op het buitenspelen. Dat is best een lastig onderzoek. De invloeden, want dat zijn er meerderen, die versterken elkaar of staan soms haaks op elkaar. Wat in ieder geval belangrijk is dat ouders het belang van buitenspelen zien, en er ook achter moeten staan. Dat ze kinderen ook naar buiten sturen en dat zij ook snappen dat het ook voor de omgeving van de kinderen belangrijk is dat de kinderen buiten spelen.

M: U noemde eerder ook social media, uit onderzoek blijkt dat 88 procent van de kinderen gebruik maakt van social media.

G: Daar liggen ook mogelijkheden, maar ook bedreigingen.

M: Kunt u daar verder op ingaan?

G: Ik kan me voorstellen dat ouders minder tijd hebben voor de opvoeding van kinderen, omdat zij of aan het werk zijn of andere verplichtingen hebben. Ze hebben ook meer persoonlijke interesses. Mensen zijn steeds meer met eigen ontwikkeling bezig. Iedereen heeft een behoorlijk stuk eigen tijd geclaimd en kinderen zitten daar middenin. Er wordt heel veel aangeboden voor kinderen, waardoor ouders het niet altijd nodig achten om daar bij te zijn. Het is ook zo dat bij kleine kinderen de tv vaak wordt ingezet als middel om te ontspannen voor de kinderen. En dat is ook geen slecht instrument. Voor kinderen is dat ook een rustpunt om even voor de televisie te zitten en een leuke tekenfilm te zien, of een interessant natuurprogramma of een ander leuk programma. En dat is niet per definitie fout. Je gebruikt op dat moment het instrument: de televisie, omdat je op dat moment niet de tijd hebt om contact te maken met je kind en daar bezig mee te zijn. Dat ouders het te druk hebben en geen tijd voor het kind hebben, wordt steeds duidelijker. Wat ik alleen niet begrijp is dat ouders niet veel meer en eerder ingrijpen op het moment dat kinderen veel gebruik maken van de televisie of de computer. En niet in vrije ruimten buiten of in de huiskamer zelf met ouders hun vrije tijd vullen.

D: denkt u dat ouders het belang van buitenspelen en sporten inzien?

G: Ik denk dat zij zullen zeggen dat je gelijk hebt. En dat ouders ook zullen zeggen dat hun kind buiten speelt, maar ze hebben denk ik niet meer door dat het best tegenvalt. Want ouders gaan ook niet meer lopen turven, hoe lang het kind buiten speelt, hoe vaak het kind buiten speelt. Dat merk je ook bij het onderzoek naar de invloed van ouders op het buitenspelen. Je merkt dat ouders min of meer aangeven dat er niks aan de hand is bij ons kind. Dat is vaak gewenst gedrag, sociaal wenselijke antwoorden worden vaak gegeven en misschien ook voor zichzelf een gewenste situatie creëren.

Wanneer jij aan een ouder vraagt is uw kind te dik, dat is een heel suggestieve vraag en dan zul je in een groot gedeelte van de antwoorden nee als antwoord krijgen. Het valt best mee, hoe kom je erbij, wat suggereer je eigenlijk, dat ik het niet goed doe? Je moet erg oppassen met hoe je dat gaat onderzoeken.

M: Nu u het over de ouders heeft. Hoe kunnen we ouders bewust maken wat het verschil is met de gewenste situatie en de werkelijke situatie?

G: Ik denk dan een beetje aan de postbus 52 reclames. Dat je als overheid informatie overdraagt naar de kijker of luisteraar en aangeeft wat belangrijk is om te weten of wat goed of slecht is of een punt van aandacht is. Als je dat wil horen, dan hoor je dat, maar als je dat niet wil horen, dan hoor je dat toch niet. Dus je moet het wel blijven doen, mensen aangeven wat belangrijk is. Ik neem nu even Jan Beton als voorbeeld dat er minder buiten wordt gespeeld. Dat is een hard onderzoeksresultaat. Daar mag je best ouders mee confronteren met dat gegeven en kijken of dat kunnen weerspiegelen naar hun eigen situatie of ze dat ook voor een deel herkennen. Het zal vaak zo zijn dat ze het nooit zo erg vinden voor hun eigen situatie. Dat het wel meevalt, maar dat ze toch gaan nadenken over. Dan heb je ook al gewonnen. Ik geloof niet dat je alleen maar mensen kunt overtuigen als ze bewust iets moeten gaan doen, ik denk dat je dat ook voor een stuk moet laten doen en iets moet aanbieden als een soort experiment als een soort activiteit, project waar je als ouders of kind of misschien wel samen in aanraking mee komt. Zo ontstaan ook voorzieningen, omdat er iemand mee begonnen is en niet omdat er een hele grote cultuur omheen zat wat bewust daarvoor koos. Je moet wel draagvlak hebben, je moet niet iets gaan organiseren wat absoluut niet meer past in deze wereld en niet aansluit bij de mensen. Als je voldoende draagvlak hebt moet je aan de slag, dan moet je het buitenspelen gaan organiseren. En draagvlak is niet alleen het bewustzijn van het belang van buitenspelen. Draagvlak is ook dat ouders het prettig vinden dat hun kind op een prettige manier bezig is ook buiten het gezichtsveld.

M: Sport en spelen moet gewoon leuk zijn, dat is de nummer 1 reden waarom kinderen het doen.

G: Ja, je moet jezelf kunnen zijn. Je moet het leuk vinden, je moet je erin kwijt kunnen. Het moet gewoon leuk voor de kinderen zijn. Het sportbedrijf heeft sinds een tijdje het topsportgebeuren een beetje opgepakt en wordt nu ook gepromoot, want we kunnen over een aantal jaar misschien de Olympische Spelen binnenhalen, of kunnen halen. Dat je nu al daar naartoe werkt, dat je ook veel meer topsport in je programma hebt staan.

D: Denkt u dat er variabelen van invloed zijn op het beweeggedrag van kinderen? Dan kunt u denken aan leeftijd, cultuur of bijvoorbeeld de straat waarin ze wonen in de wijk Presikhaaf.

G: Dat is zo. Er zijn veel variabelen van invloed op het beweeggedrag van kinderen. Culturen zijn belangrijke factoren, net als leeftijden, geslacht is een factor en zo zijn er nog wel meer bepaalde

factoren die van invloed kunnen zijn. Zo kan een bepaalde historie in de wijk een factor zijn. Bij de ene cultuur is het vanzelfsprekend dat je veel buiten bent en de andere juist niet. Op bepaalde leeftijd ben je juist helemaal niet buiten of zeker niet alleen buiten. In andere culturen zijn ze vooral naar binnen gericht en de wereld buiten is in hun ogen vooral een zakelijke wereld, is een wereld waar je als man thuishoort. Culturen zijn van grote invloed

D: Ziet u een verband tussen de straat waar kinderen wonen en het aantal voorzieningen / mogelijkheden voor kinderen om buiten te spelen in de buurt? Wordt er in buurten waar veel voorzieningen aanwezig zijn voor de kinderen meer buiten gespeeld dan in buurten waar weinig tot geen voorzieningen om buiten te spelen aanwezig zijn?

G: Ik heb daar wel zicht op, maar het verbaast me dat er in Presikhaaf - oost heel veel voorzieningen aanwezig zijn en er relatief heel weinig buiten gespeeld wordt. De theoretische link leggen tussen het aantal voorzieningen en dat het makkelijker is om kinderen buiten te laten spelen gaat niet altijd op. Daar heb je veel buiten- maar ook veel binnenvoorzieningen. Toch zie je geen link dat kinderen, ondanks het grote aanbod voorzieningen, ook daadwerkelijk buiten spelen. En een andere wijk in Arnhem, een grijze wijk, met veel hardere bestrating met weinig openbare ruimte wat als sport- en spelruimte te gebruiken is met maar één voorziening, wat eigenlijk te weinig is voor de hele wijk, en dan zie je dat kinderen in deze wijk in verhouding met andere wijken, waar veel meer voorzieningen aanwezig zijn, toch vaker naar buiten gaan om te spelen. Het is niet eenduidig.

D: U bent ook lid van de BEA - werkgroep. Deze werkgroep zet zich in voor de kinderen in de wijk Presikhaaf. U wilt samen met andere leden een goed opgezet educatief aanbod binnen de wijk Presikhaaf aanbieden. Wat vindt u van deze werkgroep en wat vindt u van de onderlinge samenwerking binnen de werkgroep?

G: Het is interessant dat we op afstemmingsniveau dat het uitstekend is om op een locatie een samenhangend aanbod te organiseren voor de kinderen. Wat ik binnen de samenwerking wel een punt van aandacht vindt, is dat we niet moeten neigen om alles programmatisch te benaderen. Het gaat wel om in de inhoud, het gaat wel om de uitdaging om de diepte in te gaan om te zorgen voor kwaliteit. Kwaliteit zorg en boring, maar ook te zorgen voor talentontwikkeling. Het aanbieden van en kennislaten maken van activiteiten in de die kinderen nog niet kennen na schooltijd. Zorgen dat het creatieve aanbod verbreedt wordt en dat is één doel. Het gaat er ook om dat je probeert om kinderen te laten ontdekken waar ze goed in zijn en wat ze leuk vinden. En dat doe je op basis van een gedifferentieerd aanbod en dan moet je ook de mogelijkheden aanreiken dat kinderen zich ook kunnen ontwikkelen. Het zou ook vervelend voor de kinderen als je erg goed bent in biljarten en dat heb je één keer zes weken gedaan in de cyclus van de verlengde schooldag en daarna nooit meer omdat er geen mogelijkheden meer zijn om er verder in te gaan. Ik vind dat wel de taak van de Bea om dat in ieder geval een vervolg aan te geven.

D: Zijn er ook punten die verbeterd kunnen worden binnen de samenwerking?

G: Niet zo één, twee, drie. We komen eens in de zes weken samen. Als je er meerdere taken bijvoegt dan is het soms wel eens een knelpunt. Het enige wat ik dan wel vind is dat je niet alleen naar binnen toe gericht bezig bent. MFC Presikhaven neigt erg toe om in het gebouw te blijven en alleen daar het aanbod te organiseren. Dat geldt voor alle partijen en dan denk ik altijd ga toch naar buiten. Ze zijn beperkt in de ruimte om het gebouw, maar het is wel heel makkelijk om naar het park te gaan, je kunt ook heel makkelijk naar een speeltuin die net om de hoek ligt, naar de kinderboerderij. En als je dat te ver vindt, kan je altijd gebruik maken van de omgeving van je schoolplein gaan gebruiken. Gebruik het pleintje en de speelplaats op het schoolplein. Je ziet ook vaak bij mensen die op een sportopleiding zitten, die werken het liefst binnen met de groep. In de binnenruimte is alles beter hanteerbaar, dan is het te overzien, dan heb je het in de hand, dan heb je structuur, kan er niet zoveel fout gaan, kunnen kinderen niet zomaar weglopen want je hebt altijd nog een deur die dichtzit, buiten is dat veel lastiger. Dan denk ik altijd wel kijk uit dat je je eigen onmacht vertaalt in keuzes om binnen te gaan werken. Want ik vind dat wel een stukje onmacht dat je het niet aandurft om in een groepje naar buiten te gaan om daar bezig te zijn. Voor de BEA een verbeterpunt of aandachtspunt voor de werkgroep.

D: Presentie van de leden? Is die voldoende volgens u?

G: Die is niet altijd optimaal, dat klopt. Dat is de taak van de coördinator Gea Mulder om dat toch een beetje aan te scherpen als dat inzakt, omdat iedereen druk is. En dus ook wel eens afzegt op het laatste moment, omdat ze andere prioriteiten hebben. Dat heb ik ook wel eens gehad. Voor de continuïteit van het overleg is het niet acceptabel. Want het is wel een heel mooi netwerk van contacten van verschillende organisaties en disciplines. Ik denk dat de werkgroep ook de potentie heeft om beleid te ontwikkelen voor de brede school overleg, dat is een bestuurlijk overleg waarin allerlei zakelijke beslissingen worden genomen. Maar daar is ook niet de tijd om over inhoud na te denken over beleid. Pedagogische visies, talentontwikkelingen en wat daar allemaal bij komt kijken dat is een mooi beleid voor BEA. En dat zijn wel allemaal zaken die in het werkplan genoemd zijn, maar daar mag nog aan gewerkt.

D: Uit eerdere gesprekken is al naar voren gekomen dat de presentie niet altijd optimaal is.

G: De presentie is niet beroerd hoor. Ik vind het wel meevallen. Het is vaak dat er één organisatie niet aanwezig is en niet steeds dezelfde.

M: De leden zitten er natuurlijk ook wel een beetje vanuit eigen belang.

G: De organisatie trekt soms ook aan de leden. De organisatie beslist in vaak gevallen over de invulling van de taken. Soms zijn er andere prioriteiten binnen de organisaties.

M: Iedereen geeft aan dat iedereen zo druk is.

D: Zijn er vanuit uw kant nog vragen of opmerkingen

G: ik ben erg benieuwd welke factoren in combinatie het meest effect hebben. Zowel aan de blokkerende als de instruerende kant. Het zou mooi zijn als we een paar gouden tips krijgen als we die combinaties maken is het hek van de dam. Maar het is toch ook wel uitproberen. Ik ben erg benieuwd en laat me graag verrassen.

M: Hartelijk dank voor het gesprek.

G: Geen dank en succes nog.

Verbatim Petra Spanjers

D: Wat is uw functie precies?

P: Ik ben hier de jeugdbibliothecaris, dus ik hier speciaal voor de kinderen, de jeugd t/m 16,17,18 jaar.

D: Vanaf 4/5 jaar?

P: Vanaf 0.

D: Vanaf 0, Oké

P: We hebben ook al boekstartprojecten voor baby's dus vanaf 0 jaar, dat stimuleert het lezen

D: Oké duidelijk, u bent bij de BEA – werkgroep?

P: Ja

D: En wat is precies uw functie daar?

P: Ik ben gewoon één van de leden, we hebben 1x in de twee maanden overleg, en ik zit daar vanuit de bibliotheek in en dingen die raakvlakken hebben met de bibliotheek of waar we als bibliotheek iets aan kunnen doen. Dat is dus eigenlijk mijn pakje aan. Om boeken en bladen terug te brengen of neer te leggen.

D: Oké, we zijn nu bezig met een onderzoek naar het sport- en beweeggedrag in de vrijetijdsbesteding

P: Ja

D: Ik weet niet of u daar heel veel mee te maken heeft? Dat u mede activiteiten coördineert?

P: Nee, want dat zijn meer de dingen die wij als bibliotheek kunnen bijdragen als er gezamenlijke activiteiten zijn. Iedereen heeft daarin zijn eigen invalshoek.

D: Ja

P: dus wat wij dan wel bijvoorbeeld hebben zijn boeken en zo over sport- en beweging en wat ze allemaal kunnen doen, maar niet daadwerkelijk zelf sporten ofzo. We hebben groepsbezoeken van

voorleesdagen en dat gaat dan over 'feethwill rennen'. Dan hebben wel het rennen en lopen erbij zitten, maar dat is dan eigenlijk elke keer een klein verzet van het geheel.

D: Oké, worden er veel activiteiten vanuit de bibliotheek georganiseerd?

P: Wij sluiten voornamelijk aan bij de landelijke dingen, dus dan heb je de "Kinderboekenweek", de "Kinderjury", Nationale voorleesdagen, met Sinterklaas doen wij wat dingen, wat heb je nog meer? De Kinderjury, het zijn voornamelijk

D: Landelijke campagnes?

P: Ja, en als er hier binnen het MFC dingen worden opgezet net zoals vorig jaar hadden we het 'geheim van de Rijnstad'. Dan doen wij als bibliotheek betrokken mee, we namen tentoonstellingen over, we zoeken zelf materialen bij elkaar, we leveren aan scholen, we zorgen dat er hier dingen tentoongesteld mogen worden of ruimtegebruik. Het is een beetje aanvullend op elkaar.

D: Oké en ziet u veel kinderen in de vrije tijd naar de bibliotheek komen?

M: Dan gaat het voornamelijk om de kinderen van 4-12 jaar dan, dus de doelgroep die wij onderzoeken.

P: Ja, ik vind het een beetje lastig om het verschil te zien vanaf het eerste en het tweede jaar. We zitten nu bijna twee jaar in het nieuwe pand, en toen ben ik ook pas hier begonnen, want ik zat eerst in het centrum, maar er komen op zich veel kinderen, in schoolverband maar ook na school.

M: Ziet u daar een bepaald patroon misschien met de afkomst? Zijn er bijvoorbeeld meer Nederlandse kinderen dan allochtone kinderen?

P: Nou, er zitten hier veel allochtone kinderen ook op school, dat merk je wel de kinderen die hier op school zitten lopen heel makkelijk binnen, het is volgens mij een beetje 50-50. Tenminste wat hier in de bibliotheek komt wel, maar wat van buiten de scholen hier komt zijn volgens mij wat meer de Nederlandse kinderen, dus die van verder afkomen, dus die van de Paasberg, komen ze dan toch hiernaartoe, omdat **het hier makkelijker parkeren** is en zo, dan dat ze naar de stad gaan. Maar de allochtone kinderen zijn de kinderen die hier op school of in ieder geval heel erg in de buurt komen.

D: Oké, we hebben al een aantal resultaten over Presikhaaf – West, waaruit blijkt dat heel veel kinderen een hoog percentage allochtone ouders heeft.

P: Ja

D: Die zijn hier dus ook veel vertegenwoordigd.

P: Ja, die zijn hier veel vertegenwoordigd.

D: Oké

M: En als je het leesgedrag bekijkt hè, is er dan iets wat opvalt? U moet dan denken aan geslacht, de leeftijd, kinderen die uit een bepaalde buurt hier komen, snap u een beetje wat ik bedoel

P: Ja

M: variabelen noemen we dat

P: Ja, ik kan niet zeggen dat het meer jongens of meer meisjes zijn die hier komen. Het zijn wel de kinderen die de favoriete boeken gaan lezen. Wat helemaal een **hype is die 'Stilton', dat vinden de kinderen erg leuk. Het is ook een makkelijke manier om te lezen. Weet je wel die hypes allemaal**

D: Ja, vroeger hadden we nog 'Snelle Jelle'

P: Precies, en de boeken voor de wat betere lezers zijn er dan een stuk minder. Die heb je wel, allochtone kinderen die deze boeken lezen. Er zitten ook van die leesfanaten bij die alles verslinden wat los en vast zit maar het merendeel zit toch voornamelijk op de wat makkelijkere, meer toegankelijke boeken. Ik kan niet zeggen dat het bijvoorbeeld meer jongens of meisjes zijn.

D: Ziet u wel verschil in leeftijd?

P: Nee, alle leeftijden lezen. En als ze wat ouder zijn, dus die van groep 7/8 die komen erg veel om naar het mediapunt te gaan en bij ons is het ook gratis internet als ze een pasje hebben, die pasjes zijn gratis aan te vragen t/m 18 jaar. Ze zitten daar heel veel en gebruiken ze dat ook wel als een soort hang- en ontmoetingsplek

M: Gebruiken ze op internet ook veel Social media, zoals Hyves?

P: Ja

M: voornamelijk zijn ze daar hier mee bezig?

P: Ja, en we hebben een tijdje geprobeerd om het een beetje te sturen, zodra er iemand voor een werkstuk komt dan moet ook iedereen er af, de ene helft is voor de volwassenen en de andere helft voor de jeugd. Want dan zitten ze met zijn tweeën of drieën bij elkaar op de schermen te kijken en wij hebben zoiets van: Mensen moeten hier wel kunnen werken

D: Ja

P: En dat is iets waar we iedere keer weer consequent in moeten zijn. Online gamen mogen ze niet, maar dat proberen ze dus ook iedere keer. Ze denken dat wij dat niet zien, Dan klikken ze snel het spelletje weg onderin het schermje, we kunnen meekijken vanuit de balie. Dus dat is een plekje wat ze veel gebruiken. Zolang ze niet voor overlast zorgen, denk ik dan is het prima. We zien ook wel het verschil op de woensdagmiddag als de scholen uit zijn en voor dat de kinderclubs beginnen, dan is hier een hoos van kinderen die hier naartoe komt en hun tijd doorbrengen en als de kinderclubs weer afgelopen zijn dan is het hier ook weer druk.

M: Ja Ja

P: En voor een aantal is het hier ook een verblijfplek. Er zijn ook kinderen uit de buurt die hier komen en die hangen hier de hele zaterdag bijvoorbeeld of de hele middag. Of ze worden door vader of moeder gezegd: Ga maar naar de bibliotheek.

D: Zo van, vermaak jezelf maar.

P: Ja, er zijn hier ook kinderen geweest die zaten hier, toen waren we dicht op zaterdag, die konden nog niet naar huis, want ze werden pas rond 17.00 opgehaald. Zien het als een soort hoe noem je dat?

M: jeugdthunk, ontmoetingsplek, zo kun je het misschien wel noemen.

P: Dan ga je uit van waar het kind baat bij heeft maar er zijn ook ouders die er zelf baat bij hebben want die kunnen dan dingen doen

D: Van stuur de kinderen maar weg

P: Ja, of mama gaat bijvoorbeeld nu even naar het winkelcentrum. Blijf jij maar hier. En dan zeggen wij: Wij zijn geen verblijfplaats

M: Oppascentrum

P: Je moet bereikbaar zijn want als er iets gebeurt, wij hebben daar geen verantwoordelijkheid in

D: Oké, ziet u wel ontwikkeling in de laatste jaren van de kinderen? U heeft voorheen in het centrum gewerkt?

P: Ja

D: En ziet u ontwikkeling in het leesgedrag, dat ze meer gaan lezen of juist minder of dat er in de zomer of winter een erg groot verschil ziet in het leesgedrag?

P: Ja, nu is het bijvoorbeeld **prachtig weer**, nu zie je de kinderen een stukje minder. Dat vind ik dus wel moeilijk om te bepalen, want je hebt een hele andere doelgroep in het centrum hè.

D: Oké

P: Dit is echt voor kinderen uit de buurt en een aantal uit een andere buurt: Hoogkamp soms, de Paasberg en zo omdat ze hier kunnen parkeren, maar het is toch voornamelijk voor de kinderen in de buurt die hier veel naartoe komen want het is lekker dichtbij

M: Buurtgericht?

P: Ja, zodra het verder weg is dan is de afstand te groot en dan moeten de ouders meekomen en zeker voor allochtone kinderen gaat dat niet gauw.

D: Want die zijn beperkt in de **vervoersmogelijkheden**?

P: Ja, of waar ze wel of niet naartoe mogen.

M: Veiligheid?

P: Ja

M: Dat hebben we ook al geconstateerd.

P: Dat is toch wel een belangrijk iets ja.

D: Een heel groot van de kinderen met ouders van buitenlandse afkomst die gaf ook aan dat veiligheid wel een belangrijke barrière was om niet op straat te spelen.

P: Ja, precies en dan zijn ze vaak niet oud genoeg om zelfstandig ergens naartoe te lopen en **ouders hebben geen tijd**, of zijn op het werk of een andere reden waarom ze hun kind niet kunnen weg brengen.

D: Joanneke had ook gezegd dat er een aantal grote gezinnen waren met bijvoorbeeld 6 kinderen. Ze kunnen niet de één naar school brengen en de ander buiten laten spelen.

P: Ja, je ziet ook weleens dat oudere kinderen op jongere kinderen passen die dus hier in de bibliotheek ook komen en dan is zo'n kleintje bezig en dan vraag ik: waar is je moeder en dan komt er in één keer een broertje of zusje aanlopen en die zegt dan: **Die hoort bij mij, ik pas op me broertje of zusje.**

D: Zoiets van het is mijn beurt?

P: Ja

M: Dus hele families komen hier? Dan heb ik het over broertjes en zusjes inderdaad

P: Ja Ja, en sommige zitten hier ook een aantal uur achter elkaar. Sommige komen alleen boek halen en sommige komen dagelijks, en die ken je dan op een gegeven moment wel, dan weet je welke boeken ze willen hebben. Dat zijn dan de kinderen die ontdekt hebben wat ze leuk vinden, dan komen ze elke keer terug met interesse van: Heb je nog iets voor me. Dat vind ik altijd wel leuk

D: En lezen ze hier vaak de boeken of nemen ze de boeken mee naar huis?

P: Die nemen ze bijna altijd mee naar huis, wat ze hier wel eens doen is strips lezen of als ze hier ergens op zitten wachten, dan pakken ze even een boekje maar de meeste kinderen nemen de boeken mee naar huis. Het wordt hier wel door de scholen gestimuleerd.

D: Want ik zag dat er een lekkere zitkuil is om te lezen?

P: Ja, die is er. Vanuit de scholen gebeurt het ook wel dat ze hier komen en hier lekker zitten en lezen.

M: En de locatie het MFC is natuurlijk ideaal?

P: Ja, dat doet heel veel want de scholen die wat verder weg zitten, hebben weer een grote drempel voor de kinderen, want die zitten net weer wat verder uit de buurt.

M: Ja

P: Het is voor de kinderen heel gunstig dat we hier zitten, ook voor het lezen. **Er zijn ook heel veel kinderen lid geworden van de scholen sinds wij hier zitten.** Eerst kwam daar de bibliotheekbus bij op de oude locatie, maar sinds we in hetzelfde pand zitten, is het eigenlijk wel makkelijk.

M: Ja, slim

P: Ja, dat ervaren we ook wel dagelijks. De jeugd uitleencijfers blijven stijgen, we zitten hier nu voor het tweede jaar en je ziet jaarlijks dat het **rond 13-15% voor de jeugd omhoog gaat**. Ik zou dan denken: Het stabiliseert wel een keer want we zitten hier nu twee jaar maar het blijft groeien. Dat vind ik wel prettig.

D: Dat is een goede ontwikkeling, en wat wordt er gedaan om het leesgedrag van de kinderen te motiveren?

P: Je bedoelt dan buiten de schooltijd?

D: Ja

P: Ik probeer de kinderen altijd boeken aan te bieden die ze leuk vinden. Ze komen vaak binnen met de opmerking dat ze naar een bepaald leesniveau op zoek zijn en dan heb ik probeer ik te ontdekken wat het kind leuk vindt. Ik probeer mee te geven dat lezen plezierig moet zijn en dat het kind er lol in moet hebben. Dan ga je ook meer lezen. Als het kind het onderwerp leuk vindt, pikt het meer mee en stijgt haar of zijn niveau automatisch. Lezen moet vooral leuk zijn. Als ze hier komen met groepsbezoeken moet de sfeer ook aangenaam en prettig zijn. De kinderen moeten hier graag komen en dat er geen drempel is. Ze durven te vragen.

D: Echt een laagdrempelige sfeer

M: Er is een overeenkomst met het motiveren van sport. Sporten moet leuk zijn net zoals lezen

P: Precies, het moet gewoon leuk zijn. Sommige kinderen besteden meer tijd aan sport dan andere kinderen, het is net zoals met lezen. Je hebt er van die lezers bij die doen niks anders. En zulke lezers heb je al en andere moet je stimuleren. Ik vind het wel belangrijk dat het kind ontdekt wat het leuk vindt en dat er verschillende onderwerpen zijn en verschillende boeken. Sommige kinderen vinden het ook heerlijk om informatieve boeken te lezen. Die willen alles weten of over spinnen of over raketten. Het moet leuk zijn en laagdrempelig.

D: Ja

P: We hebben nu pas de kinderjury, dat loopt nu nog steeds, maar daar is ook eigenlijk de inzet van om kinderen te laten welke boeken er allemaal zijn en dat is lezen heel leuk kan zijn. Dat je daarnaast beter leest en meer opsteekt is mooi meegenomen.

D: Klopt

P: Ja

D: Duidelijk

M: U werkt samen met een aantal BEA – leden. Wat vindt wat er goed en waar u achter staat en welke verbeterpunten zou u graag willen zien in de samenwerking?

P: Ik zal gelijk met de verbeterpunten beginnen, erg hé als er gelijk op negatieve punten ingegaan wordt?

D: Haha, ja dat is altijd het makkelijkst

P: **Ik vind het leuk van de BEA- groep is dat iedereen elkaar als gelijkwaardig ziet, de inbreng en recht van spreken en dingen zeggen, iedereen luistert ook naar elkaar.** Er komen leuke dingen uit. Zoals het komende thema waar we aan willen gaan werken. Een beetje brainstormen en van iedereen komt een inbreng. Gea is dan de coördinator die het een beetje moet bundelen, de verslaglegging vind ik meestal ook goed en duidelijk. **Ik vind het alleen jammer dat niet altijd alle leden aanwezig zijn.** Soms hebben we een overleg met vier mensen, terwijl de groep veel groter is. De afmelding gaat niet altijd met opgave van redenen. Ik heb ook weleens andere verplichtingen, maar dan geef ik even door ik ben er niet

M: Het is vaak zo dat bijvoorbeeld de één donderdag moet werken en de andere vrijdag.

P: Ja, de ene keer is de vergadering op dinsdagochtend van 09.00 – 11.00 en de andere keer op donderdagmiddag. Dat vind ik wel goed. Want bij de scholen hebben ze vaak dat ze s' morgens les moeten geven, maar dat iedereen toch zo veel mogelijk er wel bij kan zijn. Ik vind het wel belangrijk dat iedereen probeert er zoveel mogelijk bij te zijn.

D: Ja, aanwezig is

P: Ja, af en toe heb ik zoiets: wat dragen wij als bibliotheek nou bij, maar ik vind het wel belangrijk wat er nou allemaal speelt. Joanneke had het laatst over een sportdag. Ik heb daar in mijn functie niet zoveel mee.

M: dat is niet relevant nee

P: Ja, maar toen we pas met vier personen zaten, dat was dan ook wel weer leuk. We hadden het toen over de kinderen die gebruik maakten van de bibliotheek als hangplek met de reden om alleen maar ergens te zijn, die niet thuis bezig zijn en niet aan het sporten zijn, gewoon een beetje hangen en "chillen" en overlast veroorzaken op zijn tijd, die iedere keer weer opnieuw aangesproken moeten worden. Joanneke en ik hadden het precies over dezelfde kinderen. **Dat is ook goed om dat een**

keer uit te spreken tegen elkaar. Dat is het voordeel als je met een klein groepje bent tijdens de vergadering. Anders komen zulke onderwerpen niet aan bod.

M: Elk voordeel heeft zijn nadeel en andersom.

P: Ja, precies ja

D: Denkt u niet dat er zoveel verschillende functies in de BEA – groep aanwezig zijn een voordeel is omdat er veel verschillende invalshoeken zijn en dat de kwaliteit omhoog gaat van de werkbespreking. Joanneke is gymdocente en Gerrit Spekschoor van leerbedrijf Diagonaal en u bibliothecaresse.

P: Dat vind ik inderdaad, omdat iedere functie het vanuit haar eigen invalshoek bekijkt. **Alles bij elkaar wordt het meer en beter.** Als het alleen van scholen bekeken zou worden, dan is het ook heel beperkt wat er zit.

D: Omdat er zoveel verschillende afdelingen zijn

M: Daarvoor staat de BEA ook: Breed Educatief Aanbod.

P: Precies, vanuit iedereen die hier zit die zijn of haar bijdrage kan leveren, en soms als iemand wat opmerkt kan je vanuit die opmerking ook weer een bepaalde weg inslaan. Daar hebben we dan niet aan gedacht of het is een aandachtspunt. Ik vind wel dat deze dingen elkaar versterken. Soms twijfel ik aan mijn eigen bijdrage vanuit mijn functie, maar ik weet wel wat er speelt. Wat er in het gebouw allemaal gepland wordt, dus ik vind het wel belangrijk om daarbij te zijn.

D: Vindt u het ook leuk om bij de BEA – groep te zitten?

P: Ja, het geeft een beetje meer diepgang vind ik om daar mee bezig te zijn. Het trekt het wat breder. En je weet wat meer van elkaar en wat meer van de wijk en hoe dat er over gedacht wordt. Puur als bibliotheek kun je jezelf ook afschermen van de rest. Ik bedoel als wij niet in zo'n overleg zouden zitten, dan kun je als zelfstandige eenheid ook wel functioneren. Maar dan versterk je elkaar ook niet. Dat vind ik wel een groot voordeel van de BEA – werkgroep.

D: U bent de enige vanuit de bibliotheek die in de werkgroep zit?

P: In de BEA – werkgroep wel. Dat is mijn pakje aan. Alles wat jeugd te maken heeft.

D: Duidelijk, zijn er vanuit u nog vragen naar ons toe?

M: Zijn er dingen die u graag zou willen weten?

P: Jullie kijken voornamelijk naar sport en bewegen?

D: Nou, alles wat onder vrije tijd valt, ook het lezen bijvoorbeeld.

P: Jullie gaan een aantal dingen verder uitzoeken die vanuit het vooronderzoek kwam. Hebben jullie al bepaalde dingen waarvan jullie zeggen: daar willen wij uitspraken over doen, of proberen helder te krijgen of zijn jullie nog meer aan het inventariseren?

D: We hebben tot nu toe voornamelijk geïnventariseerd, maar we hebben al wel een aantal belangrijke bevindingen. We richten ons inderdaad voornamelijk op het sport- en beweeggedrag, maar als er andere belangrijke bevindingen zijn gaan we die ook uitwerken. We zien bijvoorbeeld bij kinderen van 4 jaar dat 1/6 bij een sportvereniging zit en dat die lijn stijgende is naar mate ze ouder worden.

P: Dus jullie trekken conclusies uit die informatie.

M: Ja

P: Wij gaan bijvoorbeeld in oktober 2011 peutoryoga aanbieden, dat is met ouder en één kind en die wilde gaan kijken of dat hier aanslaat. En misschien komt dat bij het breed educatief aanbod. Ik zit ook in de VVE groep, dat staat voor vroegschoolse educatie, want er is voor jonge kinderen zo weinig, dus we denken dat wellicht peutergym hier ook wel aanslaat. Dat weet je van te voren nooit, maar dat kunnen we proberen.

D: Hoe was dat?

P: Nee, dat komt nog, dat staat op het programma, rond september, oktober volgend jaar. Dat is komend schooljaar dus wel in 2011.

P: En hoe gaan jullie die bevindingen bundelen? Geven jullie aanbevelingen. Wat wordt het resultaat van jullie?

D: We gaan een implementatieplan maken na het vergelijken van de resultaten en het leggen van de verbanden, zodat er meer of andere activiteiten georganiseerd kunnen worden voor de kinderen die te weinig sporten, eigenlijk een middel om het sport- en beweeggedrag te stimuleren, dus instrumenten aanreiken voor basisscholen, voor kinderopvang.

M: Iedereen heeft natuurlijk zijn eigen functie en belangen en wil bepaalde informatie weten. Voor u is het leesgedrag wellicht van belang. Er zijn 356 enquêtes teruggekomen wel een hoop informatie en

we proberen zoveel mogelijk relevante verbanden te leggen en voor ieder BEA – lid de informatie aan te leveren die hij/zij nodig zou hebben. Is er misschien iets wat u wilt weten?

P: Jullie zeiden zelf al dat jullie tegen de veiligheid aanlopen van de kinderen die hier verder nog in de wijk wonen, voor de kinderen die hier niet op school zitten hoe je die zou kunnen bereiken. Ook met activiteiten die wij wel eens organiseren dan vragen wij ons af hoe we de kinderen zouden moeten bereiken, met bijvoorbeeld flyers wat niet helpt. Dan promoten we de activiteiten via de site maar daar wordt ook niet echt op gekeken.

D: Hoe je het beste de kinderen bereikt?

P: Ja

M: We weten op het gebied van social media dat 88% van de kinderen gebruik maakt van MSN. Dat zou bijvoorbeeld een heel goed instrument zijn om de kinderen te bereiken. Hoe we dat willen gaan aanpakken moeten we nog even uitdenken goed in kaart brengen. Op dat vlak valt er nog veel winst te behalen

P: Ja, we proberen het mediagedrag van de kinderen in de gaten te houden en te kijken wat wel of niet kan. Ik ben daarnaast ook nog mediacoach, maar dat komt allemaal nog niet van de grond, omdat er vanuit de bibliotheek niet duidelijk is hoeveel tijd eraan besteedt mag worden. We hebben ook een keer onderwerp gehad: Wat doet mijn kind op internet, maar daar komt dus ook niemand op af. En nu zeg je dus: MSN, dat is inderdaad wel een ingang.

M: Dit is maar een voorbeeld. We weten nu op het gebied van de vrijetijdsbesteding wat de kinderen doen. We gaan nu via allerlei invalshoeken het sporten te gaan bevorderen, maar ook het lezen te bevorderen. Bijvoorbeeld een thema: "Lezen is leuk", ik zeg maar iets. Dat proberen we over te brengen in de vorm van een implementatieplan. Eigenlijk handvatten aanreiken. Sommige kinderen lezen niet? Als veiligheid daarvan de reden zou zijn, kunnen we bijvoorbeeld een buurtbus laten rondrijden die heel netjes de kinderen afzet

P: Een pendelbus?

M: Bijvoorbeeld, en hoe brengen we die informatie over? Via msn

P: Goed idee, soms horen we van kinderen dat ze helemaal niets wisten van de informatie die wij proberen over te brengen.

M: Een uitdaging, hoe bereik je de doelgroep

P: Precies, als je de kinderen aan spreekt op school dan kunnen je rechtstreeks de informatie overbrengen, maar de kinderen die niet op school zitten bereik je niet.

D: En om altijd alle klassen af te gaan, dat kan niet.

P: Nee, en voor een aantal heb je de ouders nodig om informatie over te brengen. En die zijn er niet altijd. Of het is te ver weg of kinderen brengen het niet goed over

M: daar begint het ook vaak

P: Ja precies

M: Wij zien ook als jongetje A het heel leuk vindt en het is een vriendje van jongetje B dan brengt die informatie over. Een soort aansteekgedrag.

P: Ja, een soort sneeuwbaaleffect.

M: Inderdaad, we zitten nu in de middenfase, waarin je veel informatie en ideeën hebt, en die gaan we nu uitwerken.

P: Inderdaad, ik ben zeer benieuwd wat er uitkomt.

P: Hoe we de kinderen kunnen bereiken is wel belangrijk. Hoe bereiken we ze beter.

M: Oké

P: En dat stukje van de vrijetijdsbesteding; Als de kinderen hier zijn om hun tijd door te brengen. En da roepen ze "Push" is nog niet open dus we kunnen niet naar binnen. Hoe kunnen we dat positief oppakken, want soms zit je alleen maar in het negatieve. Je speelt een oppas: Niet met zijn drieën bij de computer of niet teveel herrie maken. Ik wil graag dat de kinderen blijven komen, maar ook dat er iets met de negatieve dingen gebeurt.

M: heel veel dingen staan in verband met elkaar. De stimulatie van de ouders. Als de ouders geen kennis hebben moeten wij het juist bijbrengen. De ouders brengen het weer over op het kind. Het kind brengt het weer over op een ander kind.

P: Ja

M: Als het goed moet de cirkel rondkomen dan

P: Ja, als het goed is wel.

M: We hebben volgens mij geen vragen meer

D: Klopt

P: Oké,

M: In ieder geval bedankt voor het gesprek

P: Jullie ook bedankt, ik ben benieuwd wat ermee gaat gebeuren.

D: Als wij alles uitgewerkt hebben, sturen we u alle resultaten op.

P: En jullie houden net zoals de andere onderzoekers een eindpresentatie?

M: Wij nodigen iedereen uit.

D: Bedankt.

Verbatim Gea Mulder

M: Welkom. Zou u iets willen vertellen over uw functie?

G: Mijn functie, ik ben brede school coördinator. Dat betekent dat ik probeer ten behoeve van de jeugd de samenwerking tussen organisaties, rond de school en met de organisaties daarom heen, zoals de kinderopvangorganisatie, sportbedrijf, kunstbedrijf en andere organisaties in een zelfde programma proberen we de neuzen dezelfde kant op te laten wijzen. We proberen de ontwikkelingskansen van kinderen te verbeteren. Dat is de doelstelling. Wij hebben daarin een aantal speerpunten. Een van de speerpunten is waarom we hier bij elkaar zitten, dat is de Bea, breed educatief aanbod. We proberen na schooltijd een zo breed mogelijk educatief aanbod aan te bieden, daar waar mogelijk is afgestemd op het programma van de basisschool. Dat is niet altijd een op een te realiseren en waar mogelijk is proberen we dat wel. Op het gebied van sport is dat natuurlijk wel vrij makkelijk voor Joanneke, een sportdocente, de vakleerkracht die in alle groepen lesgeeft, die is tegelijkertijd ook de combinatiefunctionaris voor de vrije tijd, de sport. Die heeft behoorlijk inzicht in de wensen van kinderen. Zij is ook degene in overleg met Jan Meffert bepaald welke vormen van verlengde schooldagactiviteiten op het gebied van sport worden aangeboden. Zo probeer je dat zo goed mogelijk aan elkaar te linken en dat kan zijn op belangstellingen, dat kan soms zijn omdat iets onder schooltijd niet lukt, dan gaan ze bijvoorbeeld survival doen, dat krijg je niet zomaar georganiseerd onder schooltijd. De groepen 7 en 8 gaan een aantal weken survivalen. Dat is het extra wat je kunt doen.

D: Hoe lang bekleedt u deze functie?

G: Hier 5 jaar.

D: Heeft u veranderingen in die tijd gezien op het gebied van het beweeggedrag van kinderen?

G: Als je het echt puur hebt over bewegen. Dat kan ik niet zeggen. Daar kan ik geen antwoord op geven. Wat nou één van de lastigste dingen is, hoe kan je het beweeggedrag analyseren. Ik stem vooral de activiteiten met organisaties af. En wat daar nou eigenlijk het resultaat van is, weet ik niet. Ik kan wel zeggen dat er een toename van kinderen die meedoen aan naschoolse activiteiten. Daar zit een enorme groei in. De twee scholen zitten in dit gebouw, we hebben een bereik van ongeveer 450 kinderen en wekelijks doen er ongeveer 150 kinderen mee aan de activiteiten van de verlengde schooldag. Dan is er ook nog een grote groep kinderen die bij de huiskamer of de kinderclub of buiten het gebouw spelen. Dat komt door deze samenwerking. Daar is winst geboekt. Maar wat uiteindelijk het effect is op de kinderen is moeilijk te meten. Ik weet niet hoe ik dat kan meten?

D: Wat vindt u van het huidige sport- en spelaanbod in de wijk?

G: Ik denk dat er in Presikhaaf behoorlijk veel aanbod is, er zijn behoorlijk veel mogelijkheden voor kinderen op het gebied van bewegen in deze buurt. Er zijn veel sportgebieden, wij hebben ooit een sociale kaart gemaakt op het gebied van sport welke mogelijkheden er zijn. Daarnaast wat Leerbedrijf Diagonaal de laatste jaren doet, op de pleinen, het hele losse vrije tijd segment zeg maar. Ik vind het ontzettend waardevol, aangevuld op de verenigingen, want lang niet ieder kind is lid van een vereniging of in staat vanuit de discipline om ergens voor lange tijd lid van de te zijn. Dat is wel een kenmerk voor deze wijk. De spanningsboog voor kinderen is vrij kort, de kinderen haken vrij snel weer af. Ze vinden bijvoorbeeld turnen wel leuk, maar om lid te worden en er iedere week naartoe te moeten dat is voor lang alle kinderen niet even makkelijk. En dat heb ik het nog niet over de financiële beperkingen. Die mogelijk zouden zijn. De motivatie van ouders om te zorgen dat hun kind er ook daadwerkelijk naartoe gaat. En daarom vind ik het hele pleinsporten een waardevolle aanvulling. Juist omdat het een los verband is. Ieder kind kan er ieder moment naartoe gaan of gewoon meedoen als het kind daar zin in heeft. Er is een georganiseerd aanbod en pleinsport die door Diagonaal georganiseerd wordt, er wordt voor de begeleiding gezorgd. Voor de rest is het vrij. Ik denk dat we in de wijk Presikhaaf goed voorzien zijn en zeker op het gebied van sport.

M: Zoals u zegt, een korte samenvatting, er zijn veel mogelijkheden in verenigingsverband en er zijn ook heel veel pleinen. U noemde net een barrière die wij nog niet eerder gehoord hebben. De kinderen voelen blijkbaar een bepaalde verplichting, als ze in verenigingsverband gaan sporten?

G: We merken tijdens de verlengde schooldagactiviteiten. Verlengde schooldagactiviteiten organiseerden we in het verleden altijd teambijeenkomsten en dan kwam er telkens weer een andere activiteit. Tussen de teambijeenkomsten zit altijd een vakantie en het is dan lastig om na de vakantie voor de kinderen lastig om door te gaan met de activiteit. Je ziet dat de activiteit inzakt na de vakantie. Kinderen vinden het heel lastig om door te blijven gaan met de activiteit. De eerste vier keer is de activiteit heel leuk en dan wordt het saai geven de kinderen aan. Dan ontstaat het moment van een drempel en we merken dat het voor heel veel kinderen lastig is om daar doorheen te komen. En dat ze erg snel geneigd zijn om af te haken. Het doorzettingsvermogen is vaak een lastig punt voor kinderen. Dat merk ik zelf ook als ouder dat mijn kinderen lid willen worden van een bepaalde vereniging en na verloop van tijd vinden kinderen het niets minder aan. Als ouder vind ik dat ze wel het jaar af moeten maken en niet na 2 maanden al stoppen. Dat is de eis die ik dan stel en ik merk ook dat het helpt om daar even doorheen te komen. Dat is vaak een barrière van een paar weken, maar daarna vinden ze het wel weer leuk. Die barrière voelen kinderen zeer geregeld. Als ouder moet je soms het kind een duwtje geven. Met verlengde schooldagactiviteiten merk je dat ouders niet altijd dat extra duwtje geven dat het kind nodig heeft. Veel kinderen worden daar vrij in gelaten en mogen zelf de keuze maken of ze ergens mee doorgaan of stoppen.

M: De stimulatie van de ouders eigenlijk?

G: Ja en dat duwtje hebben kinderen heel vaak nodig en tijdens de verlengde schooldag geven we dat duwtje wel. Wanneer kinderen aangeven dat ze het niet meer leuk vinden, dan gaat Jan Meffert, die organiseert deze dagen heel vaak naar de leerkracht om te kijken wat de reden is dat kinderen het niet meer leuk vindt. Dan worden er ook gesprekken gevoerd met de kinderen en worden de kinderen gemotiveerd om toch deel te nemen aan de activiteiten.

D: De ouders spelen een belangrijke rol in het motiveren van het bewegen van de kinderen. Op welke manier moeten ouders gestimuleerd worden, zodat ze de motivatie overbrengen op hun kind / kinderen?

G: De ouders gestimuleerd worden? Soms moet er enige dwang in toegepast worden. Ouders moeten hun kinderen soms min of meer verplichten om, ondanks tegenzin van de kinderen, toch te gaan. Het is een belangrijk deel van de opvoeding. Iets waar je aan begint, maak je ook af. Ouders moeten bewust gemaakt worden hoe belangrijk leren doorzetten is voor de ontwikkeling van het kind. Kinderen moeten niet gelijk opgeven. Als je op school zit en je haalt een paar onvoldoendes, dan zeg je als ouder zijnde ook niet: hou er maar mee op. Gewoon doorzetten anders haal je je diploma niet. Dat geldt eigenlijk voor alles. De attitude van willen doorzetten is heel belangrijk voor de kinderen, ook voor de rest van het leven.

M: Wanneer je het over de ouders hebt, de sociale invloed, hoe kunnen ouders daarin gemotiveerd worden? In de vorm van informatie? Sommige ouders weten het belang van bewegen niet.

G: Het is van belang dat er gezorgd wordt dat ouders weten wat er voor het kind te doen is. Inzicht geven in de activiteiten die door de wijk heen georganiseerd worden. Informeren over de tijden en de kosten van de activiteiten. Informatie voorzien moet je altijd. Maar je weet ook dat het voor veel ouders niet genoeg is. Het belangrijkste is om het gesprek met de ouders aan te gaan. Ouders bewust maken van het belang van het sporten en bewegen. Dat je daar als ouder iets aan gaat doen. En dat is een lang proces en een heel intensief proces want je moet het gesprek met de ouders aangaan en dat kost heel veel tijd. En dat ouders het gesprek met elkaar aangaan. Die dialoog moet je eigenlijk aanjagen als professional zijnde. Want je kunt onmogelijk met iedere ouder het gesprek aangaan. Waarom is sporten voor het kind eigenlijk belangrijk. En waarom is doorzetten belangrijk en dat ouders het gaan uitwisselen met elkaar en dat ouders zich herinneren hoe het vroeger ging toen zij nog kinderen waren. Dat doorzettingsvermogen belangrijk was. We refereren aan eigen ervaringen

M: Er zijn heel veel ouders. Elkaar motiveren en stimuleren is een groot winstpunt.

G: En wat je in kunt zetten zijn voorbeeldouders.

M: In de vorm van rollenspellen?

G: Nee, in de populatie zijn er opwel een percentage van 20% die zich hier wel van bewust is en die haar kind wel naar een vereniging stuurt.

G: Die voorbeeldouders moet je gebruiken om kinderen verder te brengen. Die moet je daarin gebruiken. Dan heb je een hele grote middengroep ouders die dan denken van: "Ja tuurlijk".

M: Die worden bewust gemaakt?

G: Ja, precies en dan heb je een categorie ouders die je niet bereikt die zelf nooit gesport hebben en die dit totaal niet belangrijk vinden. Deze ouders zitten toch met een nek in de zorgen en die staan hier niet voor open. Die zijn heel moeilijk te bereiken.

D: U had het net over informatie verschaffen aan ouders. Hoe wordt dit momenteel gedaan?

G: Eens per jaar maken wij een overzicht welke activiteiten er allemaal te doen zijn voor de kinderen. En hierin staan de activiteiten in die voor kinderen laagdrempelig zijn. Dus daar staan niet alle verenigingen op vermeld. Maar wel de activiteiten die in buurthuizen en pleintjes georganiseerd worden. Op die manier wordt de informatie voorzien en op de verlengde schooldag is er een programma die aan de kinderen wordt uitgereikt. Dan moeten de kinderen zich in dezelfde week voor inschrijven en in de week erna starten die activiteiten. Verlengde schooldag is echt gericht op kennis maken met allerlei activiteiten en facetten. Het kan sport zijn, het kan techniek zijn, het kan koken zijn, het kan naaien zijn. Het is een heel breed educatief aanbod.

M: Dat aanbod waarop is dat gebaseerd? Is dit gebaseerd op de visie van de BEA of de vraag van de doelgroep?

G: Er is altijd sprake van een mix. In onze visie hebben we gezet dat kinderen met alle facetten in aanraking komen. Kunst, cultuur, sport en spel, techniek en ICT, natuur en milieu en kennisvaardigheden. Dat is een breed palet en in dat palet proberen we per periode iets anders aan te bieden. Er is voor iedere leeftijdsgroep iets te doen. Er zijn altijd een aantal activiteiten die populair zijn en die activiteiten worden regelmatig herhaald. Er wordt ook gevraagd aan de kinderen waarin ze geïnteresseerd zijn maar dat moet je niet altijd 100% aannemen. Wat een kind niet kent kun je ook niet vragen. Als een kind nooit heeft gekookt, weet het kind niet of het koken leuk vindt en zal het kind

ook nooit aangeven dat het graag wilt koken. Ik vind het altijd van belang om de kinderen te vragen maar ik vind het niet de enige kapstok om je programma op te maken. De kinderen vragen altijd naar de bekende weg. We vragen ook de ouders wat zij belangrijk vinden voor hun kind. En we vragen leerkrachten welke activiteiten interessant zijn om aan te bieden. Leerkrachten geven regelmatig aan dat zij een activiteit willen aanbieden.

M: U bent één van de leden van de BEA-werkgroep. Wat vindt u van de onderlinge samenwerking? Wat zijn de positieve punten wat zijn de verbeterpunten?

G: Het dilemma zit altijd in de hoeveelheid vergadertijd. We willen soms teveel vergaderen. Als je vergaderd is daar altijd een vorm van overleg en afstemming voor nodig. Dat wrikt soms met elkaar. Ik denk dat we in deze samenstelling goede dingen op de agenda hebben. We blijven volgen wat we hebben ingezet. Een opdracht als dit komt daar ook uit voort. Het thema wat we willen oppakken is jeugdparticipatie. Wij vinden democratisch burgerschap erg belangrijk. Het kind denkt mee over haar/zijn leefomgeving. We kunnen niet alleen zeggen: denk maar mee over de verlengde schooldagactiviteit. Dat is een beetje te mager. Hoe kun je structuur bieden aan een democratisch burgerschap. Hoe gaan we daar vorm aan geven en wat gaat de school erin doen, welke schoolactiviteiten kunnen we daarin doen, wat voor soort activiteiten kunnen we aanbieden om daar vorm aan te geven. Het is niet zo van, hier gaan we nu over na denken. We willen wel dat meer kinderen gaan nadenken over boeken in de bieb, of de kinderjury en dat kinderen in de bibliotheek gaan lezen en ook boeken gaan beoordelen. Ik zou willen dat kinderen meer zouden gaan nadenken over sportaanbod en wat je hier kunt organiseren. Op die manier wordt dat vormgegeven, en daarin heeft de BEA-werkgroep een heel belangrijk aandeel. Dus ik ben heel blij met de BEA – werkgroep.

D: U gaf straks aan dat de ouders een barrière kunnen zijn maar ook de motivatie van de kinderen om te sporten. Denkt u dat er nog meer barrières zijn die het sporten negatief doen beïnvloeden?

G: Ik heb de indruk dat het aan de attitude ligt, dat kinderen tegenwoordig sneller opgeven. Van ik ga niet naar buiten, het is koud.(klimaat). Kinderen worden heel erg in de watten gelegd door de ouders(sociale invloed). Dat komt niet ten goede aan het doorzettingsvermogen van de kinderen. Ik denk niet dat je kinderen dat kunt verwijten want dat ligt ook aan hoe wij kinderen opvoeden(sociale invloed). Als ouder is het niet fijn om je kind de eerste keer alleen buiten te laten spelen als ze drukke straten moeten oversteken. Maar hoe leert een kind het anders.

M: Leerbedrijf Diagonaal is er nu hard mee bezig met een project als "Je bent niet van suiker".

G: Ja, dat moet je soms ook tegen ouders zeggen.

D: Heeft u nog vragen voor ons?

G: Ik ben zeer benieuwd naar de kinderen uit groep 3. Met name deze groep. De antwoorden die wil ik linken aan het project GKGK. Wat voor soort aanbod is geschikt voor deze doelgroep? Je ziet dat bij kinderen van groep 7 en 8 de belangstelling zakt voor de verlengde schooldagactiviteiten. Hoe kunnen we deze groepen motiveren om mee te doen aan de activiteiten, Hierbij willen we weten wat boeit deze kinderen en welke organisatievorm past hierbij.

D: Hartelijk dank voor dit gesprek.

Verbatim Marian Rudink

D: Welkom.

D: Zou u kunnen vertellen wat uw functie precies inhoudt?

M: Ik ben de ATV leerkracht op deze school en dat betekent dat ik de groep overneem van de leerkrachten die een ATV dag hebben. Behalve kleuters geef ik les aan alle groepen. Het is erg leuk en afwisselend werk. Ik heb heel lang een eigen groep gehad, maar moet wel zeggen dat ik dit ook wel heel lekker vind. Ik heb geen eindverantwoordelijkheid. Dat is na 30 jaar wel heel fijn. Ik heb dan ook geen oudergesprekken, geen moeilijke toestanden en ik was daar na 30 jaar ook wel aan toe. Ik begon een beetje op te branden. Het was tijd voor iets nieuws.

D: U zit ook bij de BEA – werkgroep. Hoe bent u daar bij gekomen?

M: Ik ben hier op school de cultuurcoördinator. Ik ben degene die het cultuuronderwijs moet coördineren. En dat doe ik eigenlijk samen met de directeur, want die heeft ook een belangrijke stem in het geheel. Ik denk dat ik ook wel een beetje het contact ben tussen de directie en het team wat cultuuronderwijs betreft. Ik zorg dat het proces gestroomlijnd wordt. Ik zit inderdaad ook in de BEA – werkgroep. We gaan volgend schooljaar met de hele school een cultuurproject doen en het is belangrijk dat je dan met elkaar in één groep zit, zodat je alles met elkaar kan kortsluiten.

D: Oké, en u organiseert en coördineert de activiteiten op het gebied van cultuur. Doet u dat met een team of alleen?

M: Alleen, ik heb er een driedaagse opleiding voor gehad en heb daar een beleidsplan voor moeten schrijven om dit te mogen doen. Dat heb ik twee jaar geleden allemaal gedaan. Ik heb het heel lang met iemand samen gedaan, maar die is door zwangerschapsverlof er heel lang uit geweest en toen heb ik het al die tijd alleen gedaan en dat beviel me eigenlijk nog wel beter, omdat je precies weet wat er wel en niet gebeurd is en wat er nog gedaan moet worden. Dus ik heb eigenlijk gevraagd of ik het alleen mocht doen en dat kon, dus nu doe ik het alleen.

D: Wat organiseert u allemaal voor activiteiten?

M: We werken hier met het kunstbedrijf. Dat is een Arnhems bedrijf en dat is een bedrijf dat allerlei cultuurprojecten aanbiedt en daar krijgen we subsidie op. Als we bij dat bedrijf de cultuur lessen nemen krijgen wij subsidie. En dat is best veel, dus we zitten er eigenlijk een beetje aan vast. Dan komen kunstenaars in een periode van drie weken twee keer in de week. De kunstenaars komen in verschillende groepen lesgeven en dat vindt iedereen natuurlijk heel prettig, want dan hoeven ze het zelf niet te doen. En ze hebben allemaal een eigen specialiteit. Tekenen, schilderen, muziek, drama

alles komt aan bod. En het is ook de bedoeling dat de kinderen hier in acht jaar tijd alle onderdelen meerdere keren hebben gehad. En alle activiteiten zijn aangepast aan het niveau van de groepen. Het zijn echt heel leuke activiteiten. We hebben hier weinig geld, dus we hebben hier weinig aparte materialen hier op school en door het kunstbedrijf in te huren, komen er ook een keer gipsbeelden te voorschijn bijvoorbeeld. Er worden instrumenten gebruikt die we niet op school hebben. Cultuur staat niet heel hoog in het vaandel hier op school. Het merendeel is allochtoon en de ouders van de kinderen hechten er ook niet heel veel waarde aan. Rekenen en taal is belangrijk en wat je vervolgens met tekenen doet is niet relevant. Het is natuurlijk wel leuk om dat een beetje op te krikken, maar wel heel moeilijk.

D: En hoe lang bent u al in deze functie?

M: Dit is het derde jaar dat ik deze functie vervul.

D: Ziet u in de afgelopen jaren verschuivende interesses op het gebied van cultuur bij de kinderen?

M: Een verschuiving in de interesses niet. Maar ik ben ooit begonnen in het oude gebouw en toen zag het er wel anders uit. Doordat je nu in een groot gebouw zit is er ook na school heel veel voor de kinderen omdat je heel veel kunt doen en allemaal in het gebouw. En ook kinderen van andere scholen kunnen ook aan de activiteiten buiten school deelnemen. Dus er is ook op het gebied na school ook heel veel activiteiten te doen. En dat is wel een groot verschil. Ik moest voorheen ook alle activiteiten na school ook stroomlijnen en dat was heel veel werk. Dat ligt nu in handen bij iemand anders en dat scheelt enorm. Heel veel kinderen maken ook gebruik van de activiteiten en dat is wel heel leuk. Dat is de enige verschuiving die ik momenteel merk en dat je in zo'n groot gebouw ook meer dingen samen kan oppakken. Het is nou niet zo dat we een toneelvoorstelling huren en we gaan er lekker met zijn allen naar kijken, want dan hoef je maar één keer te betalen. Dat zou natuurlijk het leukste zijn, maar zo ver zijn we nog niet. Het feit dat we nu al met zijn allen één keer een project hebben gedaan, is op zich al heel wat. En dat het volgend schooljaar weer gaat gebeuren is ook heel wat. En dat is ook wel heel leuk, want verder doe je met de andere mensen in dit gebouw niet zo heel veel. Dus dan kom je tijdens de projecten elkaar ook meer tegen.

D: Komen kinderen ook van buiten af hier naartoe voor de activiteiten die aangeboden worden.

M: Dat is wel de bedoeling, want de flyers worden ook buiten de school uitgedeeld. Het is wel de bedoeling, maar ik moet je eerlijk zeggen dat ik denk dat de meeste kinderen toch wel hier uit het gebouw komen. Het was oorspronkelijk wel de opzet dat kinderen buiten de school ook zouden deelnemen aan de activiteit. Maar ik geloof dat dat in de praktijk niet zo heel veel gebeurt.

MH: Weinig animo voor?

M: Ja, dat denk ik wel. Of toch een drempel. Het is toch een groot gebouw en je moet er nog naar binnen. Het is onbekend. De kinderen die hier op school zitten lopen elke dag in en eruit en die weten het allemaal. Maar ik kan me voorstellen dat kinderen die een paar straten verder wonen en er nooit komen, dat je niet zo snel komt. Maar er zitten twee scholen in dit gebouw, dus de activiteiten worden altijd goed opgevuld. En de SKAR zit er natuurlijk ook nog.

D: Hoeveel uur denkt u dat de kinderen wekelijks tijdens en na school besteden aan het cultuurgebied?

M: Onder schooltijd hebben ze één keer in de week een creatieve middag. En dan hebben de kinderen nog zes keer twee uur culturele activiteiten van het kunstbedrijf. Daar rond om heen wordt er nog van alles aan knutselen, muziek en dat soort vakken gegeven. En een aantal keren, vaak dezelfde kinderen, nemen deel aan de activiteiten na school. En die kinderen doen er vrij veel aan. Maar dat zijn er maar weinig.

MH: Zijn er bepaalde patronen? En dan denk ik aan bijvoorbeeld geslacht, cultuur.

M: Nee, dat denk ik niet. De afkomst is hier voor een groot deel van Turkse of Marokkaanse afkomst. Ik denk dat het op zich weinig uitmaakt. Ik denk dat de sportactiviteiten die georganiseerd worden, voornamelijk door jongens gedaan worden. Dit zijn de activiteiten die momenteel georganiseerd worden.

MH: Een vrij breed aanbod van activiteiten.

M: Heel breed. Heel leuk hoor. Het aanbod wordt ook weer vervangen na een tijdje.

D: Hoe lang doet u met dit aanbod?

M: Dat is verschillend. Sommige activiteiten duren 5 weken, andere 3 weken. Ze kunnen inschrijven door middel van dit strookje. Het is heel laagdrempelig voor de kinderen en ze vinden het allemaal heel erg leuk. Dus eigenlijk is dit een heel belangrijk onderdeel van het cultuuronderwijs?

D: En hoeveel kinderen denkt u dat meedoen aan de buitenschoolse activiteiten?

M: Er is ooit sprake geweest dat er heel veel kinderen van de Annie M.G. Schmidtschool meededen en weinig van ons. En toen ben ik mij er mee gaan bemoeien, met het promoten en het uitzoeken wat de reden van dat verschil was. En daaruit bleek dat er op de Annie M.G. Schmidtschool een moeder rondliep en die de kinderen pushte om deel te nemen aan de activiteiten. Toen ben ik dat ook gaan doen, want je wilt natuurlijk dat er zo veel mogelijk kinderen van jouw school ook aan meedoen. Per activiteit mogen er sowieso niet meer dan 10 kinderen meedoen, want anders wordt het te vol. En als

je dan bekijkt na het aantal kinderen dat deelneemt aan de activiteiten, ligt dat aantal op ongeveer zeventig kinderen. Op een school van ruime driehonderd.

D: Het aantal kinderen dat deelneemt van deze school is dus wel gestegen in de afgelopen tijd.

M: Ja, het is wel gestegen. Want in het begin heb ik de namenlijst bekeken en je zag dat er bij de Annie M.G. Schmidtschool meer kinderen aan de activiteiten meededen. Hoe kan dat? Maar toen heb ik er ook met Jan over gesproken om te kijken wat de oorzaak van dat verschil was en bekeken hoe we het aantal kinderen die aan de activiteiten deelnamen beter over de scholen konden verdelen. In het begin had de Annie M.G. Schmidtschool soms eerder de inschrijfstrookjes en nu zorgt Jan dat de strookjes gelijk over de scholen verdeeld worden. Je kan je sinds kort ook inschrijven via internet, maar niet iedereen heeft een computer thuis. En dan zitten de 'leuke' activiteiten gelijk vol, terwijl niet iedereen een gelijke kans heeft. Per groep doen er een aantal kinderen van onze school mee aan de activiteiten, maar vaak zijn dit wel dezelfde kinderen.

MH: Denkt u dat de kinderen gemotiveerd worden door ouders om mee te doen aan de culturele activiteiten?

M: Ik denk niet dat dat gebeurt. Dat is de cultuur ook van de ouders. Daar wordt het minder belangrijk gevonden om deel te nemen aan culturele activiteiten. En het zijn echt de kinderen zelf, die van andere kinderen horen dat het leuk is en die zelf bepalen om in te schrijven voor een activiteit. Bij de kleuters gaat het misschien wel anders. Het is jammer dat ik dit van tevoren niet geweten had, anders had ik het kunnen navragen hier en daar. Maar ik denk dat het vanuit de kinderen zelf komt. En school, het is wel de bedoeling dat de leerkrachten de activiteiten ook promoten van de activiteiten en de kinderen stimuleren om mee te doen. En het is ook veel gebleken dat ouders de kinderen graag thuis hebben. Heel veel kinderen mogen ook niet zelfstandig ergens naartoe, terwijl ze dat in principe wel moeten kunnen. Je merkt dat ouders toch bang zijn dat er iets gebeurt, dat de onveiligheid in de wijk er toch wel iets mee te maken heeft dat de kinderen niet zo snel zelfstandig ergens naartoe gaan en dat de ouders niet de moeite nemen om de kinderen te brengen. Ze zullen ook niet met andere ouders afspreken dan haal jij ze en dan breng ik ze wel.

D: Ziet u verschil in de groepen? Zijn er groepen die veel aan de activiteiten deelneemt of juist niet?

M: bij de bovenbouw ligt dit hoger, omdat kinderen dit zelf kunnen bepalen. Als de activiteiten leuk zijn, dan wordt er door de kinderen in de bovenbouw erover gepraat en ze worden ook gestimuleerd door kinderen die iets leuk gevonden hebben. dus ik denk dat de bovenbouw daar beter in vertegenwoordigd zijn dan de onderbouw. De kleuters worden vaak na school meteen naar huis genomen.

MH: De barrière veiligheid komt hier dan bij kijken, want ze durven het kind dan niet alleen hier te laten.

M: Ja, maar ik denk dat als jij als ouder daar heel erg achter staat, dan stimuleer je het kind wel, dan ga je mee, ga je eens kijken, want het kost niets. Kijk dat je geen geld hebt voor een sportclub, kan ik dan nog wel begrijpen. Maar dit kost niets, en dan ik dat het toch wel heel leuk voor kinderen is om aan de activiteiten deel te nemen.

MH: Wat vindt u eigenlijk van de samenwerking van de BEA - werkgroep? Wat vindt u de positieve punten en welke punten denkt u dat er verbeterd kunnen worden?

M: Ik ben eigenlijk alleen maar positief over de samenwerking. Ik moet wel zeggen dat ik er niet altijd bij ben, omdat ik voor de klas sta en er ook onder schooltijd vergaderd wordt. Ik vind de BEA vergaderingen altijd heel positief. En we hebben er ook allemaal heel veel aan. Er worden ook altijd heel zinnige dingen besproken. In het begin zat ik er bij als juf en ging het heel veel over dit soort activiteiten, alleen hield ik mij daar toen niet mee bezig. Maar we zijn nu bezig met een project voor volgend schooljaar en dan is het heel belangrijk dat er van verschillende partijen iemand bij zit. Want dan kijkt iemand van de bibliotheek heel anders tegen iets aan dan bijvoorbeeld iemand van de SKAR. En op deze manier wordt er ook steeds meer kwaliteit geleverd aan de projecten. Gea bewaakt het ook heel erg dat iedereen bij de vergaderingen is en geeft ook aan dat het jammer is wanneer ik er niet bij kan zijn. Ik ben eigenlijk heel positief over de BEA - werkgroep. Ik zou dan ook geen verbeterpunten weten.

MH: Misschien zijn die er ook niet.

M: Nee, het is alleen jammer dat ik niet altijd kan. Er wordt ook regelmatig vergaderd op een vrije dag van mij, en vroeger was ik heel fanatiek en ging ik wel, maar normaal gesproken ga ik niet op een vrije dag terug voor een vergadering. Dat is ook het nadeel als je met parttimers werkt. Er is ook altijd een keurige agenda, keurige notulen, Gea verzorgt het echt geweldig. Niets negatiefs over te zeggen.

MH: Heeft u misschien nog een vraag voor ons? Wilt u graag iets weten?

M: Ik neem aan we de resultaten op het einde ook in ontvangst mogen nemen. En ik kan me voorstellen dat jullie nieuwsgierig zijn wat wij met jullie scriptie gaan doen. Want dat is ook uiteindelijk de bedoeling van de scriptie. Ik vind dat we voor de wijk er al heel veel op vooruit gegaan zijn. Het is erg transparant en ik hoop dat door jullie onderzoek de kwaliteit die wij als werkgroep kunnen leveren nog beter wordt.

D: Dat hopen wij ook.

D: hartelijk dank voor uw tijd.

M: Geen dank, heel veel succes nog.